KÜRD xalqı mübariz və qəhrəman xalqdır
H.Əliyev

DÎPLOMAT

www. Diplomata-kurdi.com

№ 10 (254) 10-16 Mart, Adar, sal 2014
Ji meha şûbatê sala 2003-a tê weşandin

Həftəlik İctimai-siyasi qəzet
Rojnama heftename civakî û sîyasî

Qiymәti: 40 qәpik
Hêjaye:

Bilirsən, nə etmiş kürdlər bir zaman?
Qurtarmış İslamı çox ağır dardan!
Qədim Avropanın xaçpərəstləri,
Yüz illər sındırmış göy məsçidləri.
Müsəlman keçmişin öyrənsə əgər,
Kürdün dərgahına daim baş əyər.
Səbahəddin Eloğlu

Səh. 2

İlham Əliyev paytaxtda inşası davam etdirilən bir sıra yol qovşaqlarında və yol ötürücülərində tikinti işlərinin gedişi ilə tanış olmuşdur

Səh. 8

Barzanî: Em deyindarê fedakarî û keda jinan in

Səh. 10

Casûsê Sovyetê Sûdaplatov: ”Barzanî siyasetvanekî jêhatî û qumandarekî bi tecrube bû”

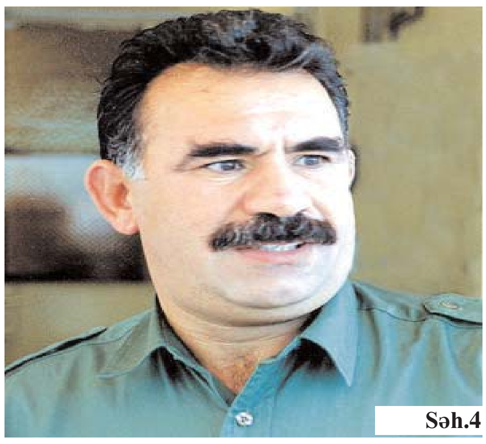
Səh.4

ŞOK! ŞOK! ŞOK! Öcalan TBMM-ə gedir!

Səh.15

"Анфаль": признание как средство защиты

Səh.8

Dizeyî: Şandina mûçe ne sedeqeya Bexdayê ye

Səh.9

Serokwezîr pêşwaziya sefîrê Koreya Başûr kir

К годовщине Мартовского восстания

Səh. 15

1905-06-cı illərdə erməni-müsəlman davasında kürd xalqının rolu

Səh. 6

Hewlêr ile Bağdat arasında ipler geriliyor

Səh. 12

KÜRDÜSTAN BÖLGƏSİNİN PREZİDENTİ CƏNAB MƏSUD BARZANİ, KONFEDERALİZM İN ELAN EDİLMƏSİ HAZIRLIĞINI GÖRÜR

Səh. 3

"Azərbaycanlılar və kürdlər qardaş xalq, bir ailədir" - GİZLİ TARİX

Səh. 5

Heta niha ji 182.000 an, tenê termên 2250 kesên enfalkirî hatine dîtin

Səh. 8

Səh. 7

Kürd Şifahi xalq ədəbiyyatı

Səh. 11

Kürdistan’da AKP’yi sıfırlayalım

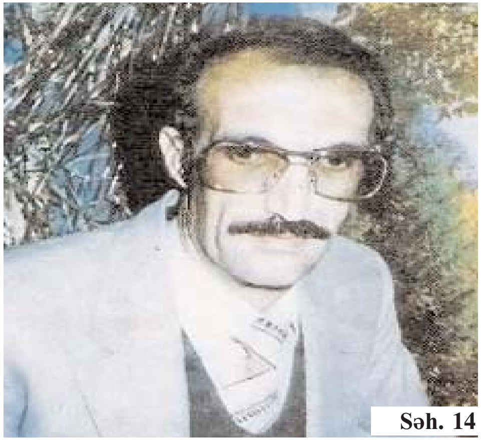
Səh. 14

Îro salvegera koça Mihemed Şêxo ye

Səh.12

Zana: HDP’ye verilecek oy çözümedir

İlham Əliyev Heydər Əliyev adına İdman-Konsert Kompleksində aparılacaq əsaslı təmir və yenidənqurma işlərinin layihəsi ilə tanış olmuşdur

Prezident İlham Əliyev Heydər Əliyev adına İdman-Konsert Kompleksində aparılacaq əsaslı təmir və yenidənqurma işlərinin layihəsi ilə tanış olmuşdur.

Azərbaycanda gedən sürətli iqtisadi inkişaf prosesləri ölkə həyatının bütün sahələrinin dinamik şəkildə yenidən qurulması üçün əlverişli şərait yaradır. İqtisadi inkişaf tempinə görə sürətlə inkişaf edən ölkəmizdə Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə paytaxtda və regionlarda bütün sahələrdə ən müasir infrastrukturun yaradılmasına, yeni-yeni obyektlərin inşa olunmasına, mövcud komplekslərin isə əsaslı şəkildə yenidən qurulmasına böyük önəm verilir. Azərbaycanda bütün sahələr kimi, idmanın inkişaf etdirilməsi də prioritet sahələrdən biri kimi dövlətin daim diqqət mərkəzindədir. Dünyada idman dövləti kimi tanınan ölkəmizdə ən müasir standartlara cavab verən yeni idman komplekslərinin və müasir infrastrukturun yaradılması istiqamətində ardıcıl işlər görülür. 2015-ci ildə ilk dəfə Bakıda keçiriləcək birinci Avropa Oyunlarına ciddi şəkildə hazırlaşan ölkəmizdə mükəmməl infrastruktur obyektlərinin inşası ilə yanaşı, mövcud idman komplekslərinin əsaslı şəkildə yenidən qurulması işləri də diqqət mərkəzindədir. Prezident İlham Əliyevin tapşırıqlarına uyğun olaraq Heydər Əliyev adına İdman-Konsert Kompleksinin ən müasir standartlara uyğun şəkildə yenidən qurulması layihəsinin icrasına başlanılmışdır. Dövlətimizin başçısı bu idman-konsert qurğusunda görüləcək işlərlə tanış olmaq üçün Kompleksə gəldi. Gənclər və idman naziri Azad Rəhimov Prezident İlham Əliyevə görüləcək işlərlə bağlı məlumat verdi. Dövlətimizin başçısı Komplekslə yanaşı, ətraf ərazilərdə abadlıq işlərinin aparılması ilə bağlı tapşırıqlar verdi. Sonra Prezident İlham Əliyev Heydər Əliyev adına İdman-Konsert Kompleksinin arenasında, müxtəlif məşq zallarında və binanın fasadında aparılacaq təmir və yenidənqurma işlərinin layihəsi ilə tanış oldu. Bildirildi ki, Kompleksin bütün sahələrində, o cümlədən əsas və məşq korpuslarında, müxtəlif idman zallarında əsaslı təmir və bərpa işlərinə başlanılması üçün hazırlıq işləri yeni layihəyə uyğun olaraq artıq başa çatdırılmışdır. Kompleksdə yeni işıqlandırma, yanğından mühafizə və təhlükəsizlik, eyni zamanda, videomüşahidə və xəbərdarlıq sistemlərinin və müasir liftlərin quraşdırılması üçün işlər davam etdirilir. Kompleks yeni və sürətli internet şəbəkəsinə qoşulacaqdır. Binada ən müasir tələblərə cavab verən havalandırma sistemi artıq quraşdırılmışdır. Dövlətimizin başçısı təmir və yenidənqurma işlərinin aparılacağı ayrı-ayrı sahələri gəzdi, işlərin yüksək keyfiyyətlə görülməsi ilə bağlı müvafiq tapşırıqlarını verdi.

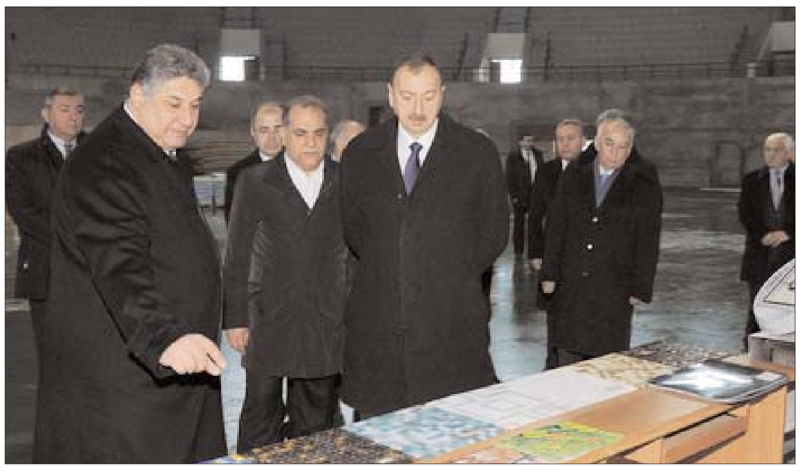

Sonra Prezident İlham Əliyev Heydər Əliyev adına İdman-Konsert Kompleksinin yanındakı parka gəldi. Dövlətimizin başçısı parkın yenidən qurulması, burada abadlıq və quruculuq işlərinin yüksək səviyyədə həyata keçirilməsi ilə bağlı da göstərişlər verdi.

İlham Əliyev paytaxtda inşası davam etdirilən bir sıra yol qovşaqlarında və yol ötürücülərində tikinti işlərinin gedişi ilə tanış olmuşdur

Prezident İlham Əliyev paytaxt Bakıda inşası davam etdirilən bir sıra yol qovşaqlarında və yol ötürücülərində tikinti işlərinin gedişi ilə tanış olmuşdur. Son illər paytaxtda və regionlarda yol infrastrukturunun yaradılması ilə bağlı mühüm tədbirlər görülür. Çoxsaylı yol ötürücüləri, körpülər, tunellər, yeraltı və yerüstü piyada keçidləri inşa olunur, beynəlxalq standartlar səviyyəsində avtomobil yolları salınır. Bütün bu işlər “Azərbaycanda avtomobil yolları şəbəkəsinin yeniləşməsinə və inkişafına dair 2006-2015-ci illər üzrə Dövlət Proqramı”na uyğun olaraq görülür. Bu çərçivədə həyata keçirilən məqsədyönlü tədbirlər nəticəsində yol-nəqliyyat kompleksinin ayrı-ayrı qurğuları yüksək keyfiyyətlə tikilərək istismara verilir. Prezident İlham Əliyevin Sərəncamı ilə Bakı şəhərində nəqliyyatın hərəkətinin tənzimlənməsi və yol infrastrukturunun təkmilləşdirilməsi layihələri üzrə işlər də ardıcıl olaraq davam etdirilir. Yeni yol qovşaqlarının, körpülərin, yeraltı və yerüstü keçidlərin inşası Bakıda tıxac probleminin aradan qaldırmasına və əhalinin rahatlığının təmin edilməsinə yönəldilmişdir. Yol-nəqliyyat sisteminin təkmilləşdirilməsi sosialyönümlü tədbirlər olmaqla yanaşı, ölkəmizin iqtisadi qüdrətinin də göstəricisidir. İndi ölkədə həyata keçirilən nəhəng infrastruktur layihələri belə bir reallığı da ortaya qoyur ki, son illərdə qazanılan nailiyyətlər Azərbaycanın potensialını tam üzə çıxarmaqla yanaşı, ölkəmizin gələcəyinə hesablanan addımların da düzgün istiqamətdə atıldığını təsdiqləyir. Dövlətimizin başçısının tapşırıqlarına əsasən, paytaxtın yol-nəqliyyat infrastrukturunun daha müasir səviyyəyə çatdırılması istiqamətində məqsədyönlü və mühüm tədbirlər sırasına yeniləri də əlavə edilir. Prezident İlham Əliyev əvvəlcə paytaxtın Ziya Bünyadov prospektinin Müzəffər Nərimanov küçəsi ilə kəsişməsində yol ötürücüsünün tikintisi ilə tanış oldu. Nəqliyyat naziri Ziya Məmmədov görülən işlər barədə dövlətimizin başçısına məlumat verdi. Bakı şəhərində nəqliyyat sisteminin təkmilləşdirilməsi üzrə Tədbirlər Planına uyğun olaraq, Ziya Bünyadov prospektinin yenidən qurulması layihəsinə görə 10 kilometrə yaxın uzunluğu olan 10 cərgəli avtomobil yolu ən müasir tələblər səviyyəsində salınır. Layihəyə əsasən burada müxtəlif səviyyəli 5 yol qovşağı, 4 yerüstü və 2 yeraltı piyada keçidi də inşa olunur. Ziya Bünyadov prospektinin Müzəffər Nərimanov küçəsi ilə kəsişməsində birinci yol qovşağı tuneldən və tunel üzərində nəqliyyat vasitələrinin dairəvi hərəkətini və geriyə dönmələrini təmin edən yollardan ibarətdir. Tunelin ümumi uzunluğu 780, qapalı hissəsinin uzunluğu isə 300 metrdir. Altızolaqlı yolun eni 27 metrə yaxındır. Tunel nəqliyyat vasitələrinin Ziya Bünyadov prospekti boyunca Böyükşor və 20 Yanvar dairələri istiqamətində maneəsiz, intensiv hərəkətini təmin edəcəkdir. Tunelin üstündə inşa olunmuş avtomobil yolları isə nəqliyyat vasitələrinin dairəvi, geriyə dönmə, Müzəffər Nərimanov küçəsi ilə Heydər Əliyev prospekti istiqamətinə və əksinə hərəkətini təmin edəcəkdir. Yenidən qurulmuş Müzəffər Nərimanov küçəsi üzrə dördzolaqlı yolun ümumi uzunluğu 1740, eni 19 metrdir.

X X X

Sonra Prezident İlham Əliyev Ziya Bünyadov prospektinin Əhməd Rəcəbli küçəsi ilə kəsişməsində inşa olunan müxtəlif səviyyəli yol qovşağının yerləşdiyi əraziyə gəldi. Burada görülən işlər barədə də dövlətimizin başçısına məlumat verildi. Bildirildi ki, yol qovşağının girişlərlə birlikdə uzunluğu 600 metrdir. 328 metr uzunluğunda olan körpü iki istiqamətdə altızolaqlıdır. Körpünün yaxınlığında piyadaların hərəkətini asanlaşdırmaq məqsədilə yerüstü keçid də inşa olunmuşdur.

Qeyd edildi ki, şəhərin bu istiqamətində mövcud yol ensiz olduğu üçün hərəkətin intensivliyinə əngəl törədir və tıxaclara səbəb olurdu. Yeni yol və yol boyu inşa edilən körpülər hazır olduqdan sonra bu istiqamətdə avtomobillərin rahat və maneəsiz hərəkətini təmin edəcək, paytaxtın müxtəlif mikrorayonları, xüsusilə də Binəqədi rayonu istiqamətində nəqliyyatın intensiv hərəkətinə şərait yaradacaqdır.

X X X

Daha sonra Prezident İlham Əliyev Ziya Bünyadov prospekti ilə Əbdülvahab Salamzadə, Alı Mustafayev və Hüseynbala Əliyev küçələrinin kəsişməsində - “Xutor” dairəsində inşa olunan müxtəlif səviyyəli yol qovşağında tikinti işlərinin gedişi ilə tanış oldu.

Yol qovşağının texniki göstəriciləri barədə dövlətimizin başçısına məlumat verildi. Qovşaqda üç tunel, bir körpü, iki yeraltı piyada keçidinin inşa olunduğu qeyd edildi. Bildirildi ki, buradakı körpünün uzunluğu 630 metr olacaqdır. Layihəyə əsasən, qovşaqda yan və tunelüstü yollar inşa edilir. Bu qovşağın istifadəyə verilməsi ilə Ziya Bünyadov prospektindən hərəkət edən avtomobillər 20 Yanvar dairəsi və Qələbə meydanı istiqamətinə maneəsiz hərəkət edə biləcəklər. Bundan başqa, qovşaq 20 Yanvar dairəsi və Qələbə meydanından gələn nəqliyyat vasitələrinin əks istiqamətə - Ziya Bünyadov prospektinə çıxışını təmin edəcəkdir. Qovşaqdakı körpüdən isə avtomobillər Əbdülvahab Salamzadə küçəsindən Rəşid Məmmədov küçəsinə və əks istiqamətə rahat hərəkət edə biləcəkdir. İnşası davam etdirilən yol qovşaqlarının və yol ötürücülərinin hamısında bütün kommunikasiya sistemləri, o cümlədən su, istilik, qaz, rabitə və yağıntı sularını axıdan xətlər dəyişdirilmiş, yeni drenaj sistemi yaradılmışdır. Yeni nəhəng yol qurğusunun istifadəyə verilməsi nəqliyyat sıxlığının aradan qaldırılması istiqamətində paytaxtda aparılan mühüm işlərin davamlı xarakter aldığını bir daha təsdiqləyir. Belə layihələrin uğurla icra olunması bir daha sübut edir ki, ölkədə aparılan sosialyönümlü tədbirlərdə başlıca məqsəd əhalinin rahatlığını təmin etməkdir. İnşaat işlərinin gedişi ilə yaxından tanış olan dövlətimizin başçısı müvafiq göstərişlərini verdi.

İlham Əliyev İslam Əməkdaşlıq Təşkilatının baş katibini qəbul etmişdir

Prezident İlham Əliyev İslam Əməkdaşlıq Təşkilatının baş katibi İyad bin Amin Mədənini qəbul etmişdir. Dövlət başçısı İyad bin Amin Mədənini İslam Əməkdaşlıq Təşkilatının baş katibi vəzifəsinə seçilməsi münasibətilə təbrik etdi. İyad bin Amin Mədəninin yeni vəzifəyə seçildikdən sonra ölkəmizə səfər etməsindən məmnunluğunu bildirən Prezident İlham Əliyev bunu əməkdaşlığımızın yaxşı göstəricisi kimi dəyərləndirdi. Ölkəmizin İslam Əməkdaşlıq Təşkilatı çərçivəsində fəal əməkdaşlıq etdiyini vurğulayan dövlətimizin başçısı bu əməkdaşlığın bundan sonra da uğurla davam etdiriləcəyinə ümidvar olduğunu bildirdi.

İslam Əməkdaşlıq Təşkilatının baş katibi İyad bin Amin Mədəni baş katib seçilərkən Azərbaycanın verdiyi dəstəyə görə minnətdarlığını ifadə etdi.

Görüşdə ölkəmiz ilə İslam Əməkdaşlıq Təşkilatı arasında əməkdaşlığın daha da genişləndirilməsinə dair məsələlər ətrafında fikir mübadiləsi aparıldı, təşkilata üzv olan ölkələrin iqtisadi, elm, təhsil, mədəniyyət və digər sahələrdə sıx əməkdaşlığının əhəmiyyəti qeyd olundu, beynəlxalq aləmdə baş verən proseslərlə bağlı islam ölkələrinin vahid mövqedən çıxış etmələrinin önəmi vurğulandı.

KÜRDÜSTAN BÖLGƏSİNİN PREZİDENTİ CƏNAB MƏSUD BARZANİ, KONFEDERALİZM İN ELAN EDİLMƏSİ HAZİRLIĞINI GÖRÜR

Kürdüstanın “Rojeva Kurd ” saitinin verdiyi məlumata əsasən, Kürdüstan bölgəsinin Prezidenti Mesud Barzani konfederasiya elan edilməsi üçün hazırlıqlara başladığını və bu məsələ ilə bağlı məlumatı İraq mərkəzi hokumətinə çatdırdığını bildirmişdir. Mesud Barzani cənabları konfederalizm məsələsini, Kürdüstanın İslam Birliyi Təşkilatının toplantısında da gündəmə qoyub və məsələ olumlu qarşılanıb. Kürdüstanın İslam Birliyi Təşkilatının sabiq Millət Vəkili Xəlil İbrahim “Bas News” agentliyinə bildirib ki, Məsud Barzani Kürdüstanın İslam Birliyi Təşkilatının toplantısında təşkilat nümayəndələrinə Müstəqil Kürdüstanın elan edilməsi məsələsinin gündəmə gəlməsi məsələsinə baxılmasını və bu məsələ bütün siyasi partiyalar tərəfindən dəyərləndirilməsini istəmişdir. O, Mərkəzi hökümətə konfederalizm haqqında məlumat verdiyini bildirərək siyasi təşkilat və partiyaları məlumatlandırmışdı. Təşkilat iştirakçıları konfederalizmidənsə Kürdüstanın Müstəqilliyinin elan etməsinin daha düzgün hesab etdiklərini bildirmişlər.

Xəlil İbrahim sonda onuda bildirmisdir ki, konfederalizm iki ayrı ayrı dövlətlər arasında yaradıla bilər, ona görədə Kürdüstan Höküməti hazırlıqlarını apararaq Müstəqilli Kürdüstan elan etməlidir.

Elmar Məmmədyarov sabah Parisdə həmsədrlərlə ilə görüşəcək

Azərbaycanın xarici işlər naziri Elmar Məmmədyarov martın 10-da Fransanın paytaxtı Parisdə ATƏT-in Minsk qrupunun həmsədrləri ilə görüşəcək. Xarici İşlər Nazirliyinin mətbuat xidmətindən Publika.az-a verilən məlumata görə, E.Məmmədyarov həmsədrlərlə Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin nizamlanması üzrə aparılan danışıqların gedişini müzakirə edəcək. Xatırladaq ki, Minsk qrupunun həmsədrləri martın 3-də Parisdə Ermənistanın XİN rəhbəri Edvard Nalbandyanla danışıqlar aparıblar.

Konqresmen Bil Şuster Xocalı faciəsi ilə bağlı bəyanat verib

Konqresmen Bil Şuster Xocalı faciəsinin 22-ci ildönümü münasibətilə ABŞ Konqresində bəyanat verib.

Azərbaycanın ABŞ-dakı səfirliyindən Trend-ə verilən məlumata görə, 5 mart 2014-cü il tarixində ABŞ Konqresindəki Azərbaycan üzrə İşçi Qrupunun həmsədri konqresmen B.Şuster Xocalı faciəsinin 22-ci ildönümü münasibətilə bəyanat verib.

Konqresmen Xocalı faciəsinin qurbanlarını yad edib və bu qətliamın miqyasının aparıcı beynəlxalq media qurumlarının hesabatlarında öz əksini tapdığını qeyd edib. B.Şuster bəyanatında Azərbaycanın ABŞ-ın güclü strateji müttəfiqi olduğunu xüsusi vurğulayıb.

Fətullah Gülən niyə evlənməyib? - SƏBƏB

Türkiyənin tanınmış dini xadimi, uzun illərdir ABŞ-ın Pensilvaniya ştatında yaşayan Fətullah Gülən şəxsi həyatı ilə bağlı marağa səbəb olan suallara cavab verib. Publika.Az milliyet.com.tr-ə istindən bildirir ki, Gülən bir söhbət zamanı nədən heç evlənmədiyini və nədən heç övlad sahibi olmadığından danışıb. Xəbərdə deyilir ki, bu məsələ Türkiyənin baş naziri Rəcəb Təyyib Ərdoğanın Güləni uşaqları olmaması ilə bağlı qınayandan sonra aktuallaşıb. Gülən isə niyə ailə qurmamasını belə izah edib: “Əslində özümə görə narahatlığım olmayıb. Çünki məni dünyaya bağlayacaq heç bir şeyim yoxdur. Bunları desəm bir az iddialı səslənər. Mən abidə-daş kimiyəm, bir sevdiyim xanım, uşağım olmayıb. Mən bunları mənsub olduğum, könül verdiyim mübarizəmə, düşüncəmə həmişə yad saymışam”.

İraqın baş nazirindən Səudiyyə Ərəbistanı və Qətərə sərt ittihamlar

İraqın baş naziri Nuri əl-Maliki bildirib ki, Səudiyyə Ərəbistanı və Qətər biləRəkdən İraq dövlətində vəziyyəti pozur. Trend RİA Novosti agentliyinə istinadən bu barədə Frans Press agentliyi şənbə günü məlumat verir.

"Onlar (Səudiyyə Ərəbistanı və Qətər) Suriya vasitəsilə və birbaşa İraqa hücum və müharibə elan ediblər. Bu iki dövlət digərlərindən əvvəl İraqda konfessiyalararası və terror, həmçinin təhlükəsizlik böhrana görə məsuliyyət daşıyırlar" - baş nazir Fransanın France24 telekanalına müsahibəsində deyib. Şiə müsəlmanı olan əl-Malikinin sözlərinə görə, İraqda sünni azlığın incidilməsində ona qarşı ittihamlar Səudiyyə Ərəbistanı və Qətər tərəfindən təhrik olunan fanatiklərdən irəli gəlir.İraqın baş nazirinin fikrincə, Ər-Riyad və Doha İraqda yaraqlılara siyasi, maliyyə və informasiya dəstəyi göstərir, habelə onları silahla təmin edir.

Eşton Ruhani ilə görüşdü

İranda rəsmi səfərdə olan Avropa İttifaqının xarici siyasət və təhlükəsizlik məsələləri üzrə ali nümayəndəsi Ketrin Eşton bu gün Tehranda İran Prezidenti Həsən Ruhani ilə görüşüb. ANS PRESS-in məlumatına görə, görüşün təfərrüatları hələ mətbuata açıqlanmayıb. Aİ-nın rəsmisi eləcə də ölkə parlamentinin sədri Əli Laricani ilə görüşərək, birlikdə mətbuat konfransı keçirib. İranda üçgünlük səfərdə olan K.Eşton ilk olaraq İranın xarici işlər naziri Məhəmməd Cavad Zəriflə görüşmüşdü.

Aİ diplomatiyasının rəhbəri İranın XİN rəhbəri ilə keçirdiyi birgə mətbuat konfransında, İran və "altılıq" (beynəlxalq vasitəçilər) arasında müvəqqəti razılaşmanın vacibliyini vurğulayaraq deyib: "Yekun hərtərəfli sazişin imzalanması isə daha vacibdir, lakin buna nail olmaq çətindir və uğur qazanacağımıza heç bir zəmanət yoxdur". Xatırladaq ki, 2013-cü ilin noyabrında Tehran və "altılıq" ölkəyə qarşı sanksiya rejiminin yüngülləşdirilməsi müqabilində İranın nüvə fəaliyyətinin qismən dayandırılması barədə razılığa gəliblər. Sazişin icrasına tərəflər yanvarın 20-də başlayıblar. Tərəflərin İranın nüvə proqramı üzrə hərtərəfli sazişin müzakirəsinə başlayacağı gözlənilir.

Obama anti-Rusiya konfransı çağırır, Con Kerri Sergey Lavrovu axtarır

ABŞ-ın dövlət katibi Con Kerri Rusiyanın xarici işlər naziri Sergey Lavrovla əlaqə saxlayıb. O, Krımın zəbtinin "diplomatik münasibətlərdə mümkün imkanların qapadacağını" bildirib. Kerrinin Lavrovla danışığı əlavə rus qoşunlarının Krıma yeridilməsi xəbərlərinin yayılmasında sonra baş verib. "Reuters" agentliyi xəbər verir ki, martın 8-də Rusiyaya məxsus hərbi ordu texnikası Simferopola daxil olur. Prezident Barak Obama Ukrayna böhranını çözmək üçün Avropa liderləri ilə əlaqə saxlayıb. O, Litva, Latviya və Estoniya prezindentlərini konfrans keçirməyə çağırıb.

Türkiyənin XİN rəhbəri BMT-nin baş katibi ilə görüşəcək

Türkiyənin xarici işlər naziri Əhməd Davudoğlu martın 11-də BMT-nin baş katibi Pan Gi Munla görüşmək üçün Nyu-Yorka gedəcək. Bu barədə Trend "Anadolu" agentliyinə istinadən şənbə günü məlumat verir. Məlumata görə, tərəflər Ukraynadakı vəziyyəti, Kipr problemini, həmçinin Türkiyənin BMT-nin Təhlükəsizlik Şurasının 2015-ci ildən 2016-ci ilədək dövründə qeyri-daimi üzvü statusunun qazanılmasını müzakirə edəcəklər. Türkiyə XİN-in məlumatına görə, Davudoğlu xüsusi qonaq qismində Karib birliyi (KARİKOM) dövlət və hökumət başçılarının sammitində iştirak edəcək. Sammitdə nazir Karib hövzəsi ölkələri ilə siyasi və iqtisadi əlaqələrin genişləndirilməsi istiqamətində çıxış edəcək.

İlker Başbuğ üçün gözlənilməz plan

Publika.az türk mediasına istinadən xəbər verir ki, İlker Başbuğun həbsdən çıxmasının ardından icmalçılar maraqlı bir iddianı diqqət mərkəzinə gəirib.Başbuğ, Köşk üçün namizəd-mi olacaq? Həmin yazıların qısa məzmununu təqdim edirik.

“Posta” qəzetinin icmalşısı Candaş Tolqa İşığın İlker Başbuğ yazısındakı o hissə belədir:

VATAN AŞKINA
BİR ÖMÜR YETMEZ

İlker Paşa da həbsxanadan çıxınca istər istəməz ağıllara o sual gəlir:"Görəsən İlker Başbuğ respublika prezidenti olarmı?"

İlker Paşa da pambıq kimi olub Gülən icmasından özgə hər kəsə ‘sevgi' dolu mesajlar verməklə bir konsensus olarmı? Siyasi partiyalar, bu yay keçiriləcək preziden seçkilərində İlker Başbuğ adı üstündə razılaşma əldə edə bilərmi? Müəllif bunun mümkün olmadığını iddia edib. Əngin Ardıç, "Ayy, Çankayaya yenəmi paşa?" başlıqlı yazısında Başbuğu dəstəkləyənlərin həbsxanadan çıxar çıxmaz bu ifadənii dilə gətirdiklərini yazıb. Yalçın Bayer isə rubrikasında yazıb ki, o, yaxında keçiriləcək prezidentlik seçkisində namizəd olmalıdır. Bu, CHP-nin, MHP-nin ən böyük vəzifəsi olmalı və də onu razı salaraq namizəd edərək dəstəkləməlidirlər.

Azərbaycandakı Ukrayna diasporu Rusiyanın təcavüzünü pislədi

Azərbaycandakı Ukrayna diasporu Rusiyanın müstəqil Ukrayna dövlətinə qarşı hərbi təcavüzünü pisləyən bəyanat yayıb. Ukraynanın Bakıdakı səfirliyindən APA-ya verilən məlumata görə, Azərbaycanda yaşayan ukraynalılar Rusiyanın Ukraynaya qarşı addımlarını açıq hərbi təcavüz kimi qiymətləndiriblər. “Biz Ukraynadakı bacı və qardaşlarımızla həmrəyik. Rusiya hökumətini Ukrayna xalqına qarşı əsassız təcavüzü dayandırmağa çağırırıq. Kremlin siyasəti qardaş müharibəsinə başlamaq cəhdidir”, - deyə o vurğulayıb. Bəyanatı “Azərbaycan-Ukrayna iqtisadi əlaqələrə dəstək” ictimai birliyinin sədri Yuri Osadçenko, Azərbaycanın Ukrayna İcması Şurasının sədri Andrey Zariçnıy və veteranlar şurasının sədri Leonid Perevetski imzalayıblar.

ATƏT müşahidəçiləri Krıma buraxılmadılar

ATƏT-dən olan hərbi müşahidəçilər Krım Muxtar Respublikasına buraxılmayıb. APA-nın “İnterfaks-Ukrayna”ya istinadən verdiyi məlumata görə, bunu Ukrayna XİN-in informasiya siyasəti departamentinin direktoru Yevgeni Perebeynis bəyan edib. Onun sözlərinə görə, bu gün ATƏT missiyası yenidən Krıma getməyə cəhd edib, lakin blokpostlarda dayanan silahlı şəxslər buna mane olublar. Naməlum silahlı şəxslər ATƏT missiyasına daxil olan müşahidəçilərə bildiriblər ki, muxtar respublika ərazisi ilə hərəkət etmək üçün Krımın yeni rəhbərliyinin icazəsi lazımdır. Qeyd edək ki, ATƏT-in verifikasiya missiyası martın 5-dən Ukraynadadır. Missiyaya 21 ölkədən 40 müşahidəçi daxildir. Onların məqsədi Krımda yerləşən Ukrayna və Rusiya hərbi obyektlərinə baş çəkməkdir.

ŞOK! ŞOK! ŞOK! Öcalan TBMM-ə gedir!

Türkiyə Böyük Millət Məclisinə təqdim edilən " demokratikləşmə paketi" çox müzakirə ediləcək. Paketdən çıxan sürpriz tənzimləməyə görə terror hökümlüsü Öcalan başda olmaq üzrə hökmlü statusundakılar və dağdan enəcək PKK lılar siyasi partiyalara üzv ola biləcəklər...

“Milliyyət” qəzetinin yazarı Öndər Yılmazın xəbərinə görə, hökumətin bir müddət əvvəl açıqladığı, həll prosesi baxımından böyük əhəmiyyət daşıdığı ifadə edilən ancaq qeyri-kafi hesab edilərək tənqid olunan, "demokratikləşmə paketi" dünən Türkiyə Böyük Millət Məclisinə təqdim edildi. Daxili İşlər naziri Muammer Gülər isə; Abdullah Öcalana siyasət yolunun açılacağı mövzusunda etdiyi şərhdə belə bir vəziyyətin söz mövzusu olmadığını vurğuladı. TBMM Başçılığına təqdim edilən 17 maddəlik paketdə bu maddələr yer alır: Abdulla Öcalana SİYASƏT YOLU: Layihənin qüvvədən qaldırılan hökmlər hissəsində, İmralı Həbsxanasında məhbus olan Abdullah Öcalan və dağdan enməsi gözlənilən PKK-a lılara siyasətlə məşğul olmaq yolu açılır. Siyasi Partiyalar Qanununun "siyasi partiyalara üzvlüyü" qadağan edən hökmlər arasından " terror hərəkətindən məhkum olma" meyarı qaldırılır. Beləcə Öcalan və ya dağdan enən PKK-a lılar BDP və ya HDP başda olmaq üzrə istədikləri partiyaya üzv olaraq siyasətlə məşğul ola biləcəklər. Paketli, "ictimai xidmətlərindən qadağanlı olanların", yəni üz qızardan cinayətlər, qaçaqçılıq, tenderləri fəsad və ya dövlət sirlərini aşkar etmə günahlarından məhkum olanlar, təksirli cinayətlər xaric 5 il və ya daha çox həbs cəzasına məhkum olanların, dövlətə qarşı işlənən cinayətlərdən məhkum olanların və terror hərəkətindən məhkum olanların siyasi partiya üzvlüyü qadağanı qalxacaq.

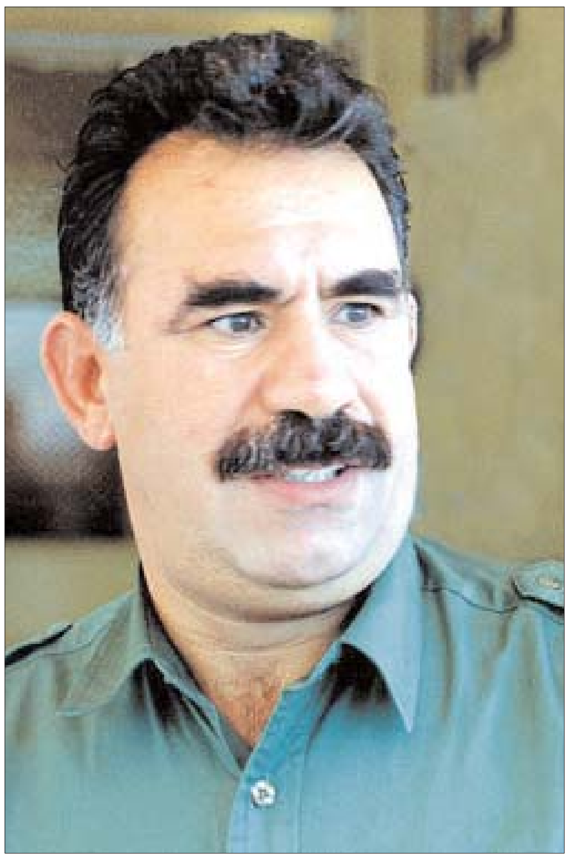

Rüşvetçi DİGƏR PARTİYALAR İstifadəçi OLA BİLECEK: Eyni maddənin tənzimləməyə görə, artıq, "Cəmiyyət xidmətindən yasaklılar, sadə və xüsusiyyətli tərəf, işləyən, rüşvət, oğurluq, fırıldaqçılıq, sxtaçılıq, inancı sui-istifadə etmə , dolanlı iflas kimi üz qızardan cinayətlər ilə işlədilən və istehlak qaçaqçılığı xaricində qalan qaçaqçılıq cinayətləri, rəsmi tender və alış satımlara fəsad qarışdırma və ya dövlət sirlərini aşkar etmə günahlarından biriylə məhkum olanlar, təksirkar cinayətlər xaric 5 il ağır həbs və ya 5 il və daha çox həbs cəzasına məhkum olanlar " da siyasi partiyalara üzv ola biləcəklər. MƏKTƏB və iş yerini, NAMAZA maneə törədənlərin həbsi: TCK'nın "inanc , düşüncə və qənaət azadlığını " tənzimləyən 115-ci maddəsinə edilən əlavə ilə məktəb və iş yerlərində namaz qılma başda olmaq üzrə dini inancın yerinə yetirilməsinin önü açılır. Maddəyə edilən əlavə ilə , "dini inancını gərəyinin yerinə yetırilməsinin , təhdid istifadə ya da hüquqazidd başqa bir davranışla " maneə 1 ildən 3-ilə qədər həbs cəzasıyla mühakimə olunacaq. Çadraya maneə törədənlərə həbs : TCK'nın " Təhsil və Təhsil Haqqını " tənzimləyən 112. maddəsində edilən dəyişikliklə; hər cür təhsil və təhsil fəaliyyətlərinə , adamın təhsil və tədris haqqını istifadə , tələbələr toplu oturduqları binalara girilməsi və onlara mane olanlara 2 ildən 5 ilə qədər həbs cəzası veriləcək. GEZİ-park nümayişçilərinə CEZA: Tasarıyla, Gezi Parkı, ODTÜ kimi reallaşdırılan hərəkətlərə istiqamətli cinayət tədbirləri də də alındı. Gəzinti Parkı və ODTÜ də olduğu kimi bir cəmiyyət təşkilatı tərəfindən icra edilən layihənin həyata keçirilməsi kimi fəaliyyətləri maneə törədənləri 2 ildən 5 ilə qədər həbs cəzası veriləcək. KÜRTÇE TƏBLİĞAT: Seçkilərdə Kürtçə təbliğat edilə bilər. həmsədrlik : Siyasi partiyalar artıq həmsədrlik sisteminə keçə biləcək. Həmsədrlər 2 nəfərdən çox olmayacaq. Bu günə qədər yalnız BDP bu sistemi tətbiq edirdi. Diyarlarda təşkilat qurulma zəruriliyi qalxacaq. Beləcə yeni qurulan partiyaların seçkilərə girməsi asanlaşacaq. YÜZDƏ 3 SƏS ALANA ƏN AZI 1 MİLYON TL YARDIM: Millət vəkili ümumi seçkisində ümumi etibarlı səslərin yüzdə üçündən çoxunu ərazi siyasi partiyalara Xəzinə köməyi ediləcək . Bu kömək 1 milyon TLdən az ola bilməyəcək. Hələ də yüzdə 7-nin üzərində səs alan partiyalara Xəzinə köməyi edilir. Ancaq BDP son ümumi seçkiyə müstəqil namizədlərlə qatıldığı üçün yenə bu Xəzinə köməyindən yararlanamayacak.

Mitinqdə YERİ ORTAQ təyin olunacaq : Rayon və Qəsəbələrdə mitinq yeri və yolu artıq , TBMM-qrupu olan partiyaların Rayon və mahal nümayəndələri ilə ən çox üzvə sahib üç həmkarlar ittifaqı və cəmiyyət təşkilatı xüsusiyyətindəki peşə təşkilatları nümayəndələrinin görüşü alınaraq Rayon rəhbərləri, bölgə kaymakamları tərəfindən təyin olunacaq. Qüvvədə olan tənzimləməyə görə bu qərarı hələ də əyalətləri və kaymakamlıklar verir. HƏYATI mürəkkəbləşdirmək Meyyarları: Bölgə və mahalın böyüklüyü nəzərə alınaraq yığıncaq və nümayişlərin gedişi, yer və marşrutu təyin olunacaq. Ancaq düzənləmə heyəti ictimai asayişin və ümumi asayişi pozmayacaq və vətəndaşların gündəlik həyatını zorlaştırmayacak şəkildə təyin olunan yer və güzergahlarda birini seçim edə biləcək.

Yığıncaq və nümayiş üçün "gündəlik həyatı çətinləşdirməmək" meyarı gətirilməsi xüsusilə Beyoğlu, Kadıköy, Kızılay kimi meydanlardaki hərəkətlərin hamısının qadağan edilməsinə yol aça biləcək. GÜNƏŞ batana qədər : Açıq hava mitinqlər artıq günəş batmadan əvvəl dağılacaq şəkildə, bağlı yerlərdə isə saat 24-ə qədər ediləcək . Beləcə bu qadağanı pozduğu səbəbiylə onlarla millət vəkilinin haqqında hüquqi ölçü götürüləcəyi ilə nəticələnəcək. Nümayişçilər FİŞLƏNƏCƏK: Bütün yığıncaq və nümayişlərdə iştirakçıların və natiqlərin səs və görüntüləri bəzi dairələr tərəfindən qeyd ediləcək. Əldə edilən qeyd və görünüşlər, şübhəlilərin və cinayət dəlillərinin təsbiti xaricində başqa bir məqsədlə kullanılamayacak.

Beləcə mitinqlərdə hadisə çıxaran və cinayət işləyənlərin təqibi asanlaşacaq. Ancaq bu tənzimləmə də hər cür yığıncaqda polisin açıq və ya gizli qeyd etməsinə gətirib çıxaracağı səbəbiylə tənqid olundu. MƏQSƏDİ xaricinə çıxarsa POLİS DAĞIDACAQ: Tənzimləmə heyəti mitinqi məqsədi xaricinə çıxdığı və ya nizam içində reallaşmasını qeyri-mümkün gördüyü təqdirdə dağılma qərarı alacaq və vəziyyəti dərhal səlahiyyətli polis rəhbərlinə bildirəcək. Yığıncağın qərarını hökumət komissarı deyil, siyasi partiyaların nümayəndələrinin də olduğu Düzenleme heyəti qərar verəcək. Tənzimləmə heyəti bu vəzifəsini yerinə yetirməməsi halında, vəziyyət səlahiyyətli polis rəisi tərəfindən yuxarl rəis və ya kaymakamlara bildiriləcək və qərarı bu orqanlar verəcək. Qərar verilməsi halında dağıtma əməliyyatını polis reallaşdıracaq. XÜSUSİ Məktəblərdə Kürtçe təhsil: Xüsusi kurslar xaricində artıq Kurdcə başda olmaq üzrə fərqli dil və ləhcələri tədris edilə xüsusi məktəblər açılacaq. Bu təşkilatlarda təhsili və tədrisi ediləcək dil və ləhcələriə Nazirlər Kabineti qərar verəcək. ŞƏXSİYYƏT verməyən yanacaq: TCK-nin əlavə olunan yeni bir hökmlə; ictimai təşkilatlarında və ya cəmiyyət təşkilatı xüsusiyyətindəki peşə quruluşlarında verilən ya da ictimai orqanlarının verdiyi icazəyə söykənən xidmətlərdən yararlanılmasına mane olunması halında , fail haqqında 2 ildən 5 ilə qədər həbs cəzası veriləcək. Həyat tərzinə GÜVENCE :

Yenə TCK-nin İnanc , düşüncə və qənaət azadlığını təşkil maddəyə edilən əlavə ilə həyat tərzi zəmanət altına alınır. Din , düşüncə və ya qənaətlərindən qaynaqlanan həyat tərzinə bağlı seçimlərinə müdaxilə edən və ya bunları dəyişdirməyə zorlayanlar 1 ildən 3 ilə qədər həbs cəzası ilə cəzalandırılacaq. NİFRƏT günahına YETƏRSİZ CƏZA: Tasarıyla nifrət günahı TCK-ya girəcək. TCK-nin 122.-ci maddəsinin " Ayrı-seçkilik" başlığı , " Nifrət və ayrı-seçkilik" olaraq dəyişdirildi. Maddədəki "din , dil , məzhəb" meyarlarına " milliyyət " anlayışı da əlavə olunarkən , nifrət və ayrı-seçkilik günahına verilən 6 aydan 1 ilə qədər verilən həbs cəzası , 1 ildən 3 ilə qədər həbs olaraq yenidən təyin olundu. Layihə gözlənilənin əksinə irqi ya da milli səbəbiylə işlənən yaralama , öldürmə , təhqir kimi cinayətlərin də əlavə edilməsi mövzusunda tənzimləməni ehtiva etmir. Cinsi yönelimdeki kəslərə istiqamətli ayrı-seçkilik da paketə girmədi. TÜRKÇE OLMAYAN KÖY ADLARI : Qanunla bölgə idarəsinin kənd adlarının dəyişdirilməsini zəruri edən ifadə çıxarıldı. 1949-dakı tənzimləmənin qaldırılması Türkcə olmayan kənd adlarının dəyişdirilməsini maneə törədəcək. Ancaq daha əvvəl dəyişdirilən adlar üçün yeni bir tənzimləmə edilmədi. Fitrə və zəkat ictimai köməkləşməyə getməyəcək : Sosial Yardımlaşma və həmrəyliyi Təşviq Qanununun sosial Yardımlaşma və Həmrəylik Fondlarının gəlirlərindən təşkil maddəsindən hər cür fitrə , zəkat, qurban yardımları ilə bağlı hökm çıxarıldı. ŞAPKA VƏ ƏLİFBA CƏZASI QALIXDI: TCKP-nİn " Şapka və Türk Hərfləri " başlıqlı maddəsi qüvvədən düşəcək. Beləcə qadağan olmasına baxmayaraq tətbiqi tapılmayan şapka taxma zəruriliyi ilə əlifbada x , q , w kimi hərflərin istifadə edilməsini nəzərdə tutulan 2 aydan 6 aya qədər həbs cəzası qalxmış olacaq. Daxili İşlər Naziri Gülərə ŞƏRH Polis Akademiyası Beynəlxalq Terrorizm və Transmilli Cinayətlərin Araşdırma Mərkəzi (UTSAM) tərəfindən beşincisi təşkil edilən Beynəlxalq Terrorizm və Transmilli Cinayətlər Simpoziumu səbəbiylə Antalyaya gələn Daxili İşlər naziri Muammer Gülər, hava limanında jurnalistlərin suallarını cavabladı. Nazir Gülər demokratikləşmə Paketində partiyalara üzvlük üçün terrordan məhkum olmama şərtinin qaldırılacağı və bu sayədə Abdullah Öcalana siyasət yolunun açılacağı iddialarına bağlı bunları qeyd etdi: " Heç elə bir şey ola bilərmi hörmətli baş nazirimiz bunu 30 sentyabrdakı ifadəsində açıqladı. Belə bir şey əsla söz mövzusu deyil. Bunu heç ağılınızdan çıxarmayın. Onsuz da mətndə də belə bir şey yoxdur. Nazirlər KABİNETİ Türkiyə Böyük Millət Məclisinə təqdim etdiyi təklifdə belə bir şey yoxdur. Mən altına imza atdım." Daxili İşlər Naziri Muammer Gülər , nəqliyyatda həyata keçirilməsi düşünülən ' cib telefonuyla çək göndər' tətbiqinə dair də yol təhlükəsizliyiylə əlaqədar xalqın iştirakının çox əhəmiyyətli olduğunu söylədi . Nazir Gülər , "Madam plüralist , demokratik bir həyat nəzərdə tutulur. Mövcud vəziyyətdə yol müfettişleriyle əlaqədar bir sənəd tənzim edirik. Bununla əlaqədar yoldaşlarımız bir iş görür. Artıq texnologiya dəyişdi. Mütləq tutanaklarla , mütləq müəyyən bir məlumatla olmur. Onun üzərinə çalışırıq . Baxaq necə edəcəyik amma burada əhəmiyyətli olan fərqindəliyin yaradılması və qaydalara uyğun gəlmə mövzusunda davranış formasının inkişaf etdirilməsi "deyə danışdı.

...NLİK KAYITSIZ ŞARTSIZ MİLLETİNDİR

Odatv.com

"Azərbaycanlılar və kürdlər qardaş xalq, bir ailədir" - GİZLİ TARİX

İstedadlı tədqiqatçı Adıgözəl Məmmədovun Cənubi Azərbaycanda milli azadlıq hərəkatının məchullarına gün işığı tutan dəyərli araşdırmasının dərcini davam etdiririk. Tədqiaqtın mənbəşünaslar, iranşünaslar və ümumən Pişəvəri hərəkatı ilə maraqlanan hər kəs üçün maraqlı olacağını düşünürük.

STALİN yoldaşa

Martın 28-də Sovet Culfasında biz İran Azərbaycanı Milli hökumətinin rəhbərləri Pişəvəri, Şəbüstəri və doktor Cavidlə görüşdük. Sizin göstərişinizə müvafiq olaraq, biz yaranmış şəraiti onlara izah etdik və bu gün İran Azərbaycanında mövcud olan vəziyyətin saxlanmasında təkid etməməyi məsləhət gördük. Onlara Tehran hökuməti ilə bağlanacaq sazişdə bizim səfirin Qəvama ünvanlanmış 24 mart tarixli məktubunda irəli sürülən təklifləri əsas götürməyi tövsiyə etdik. 14 mart tarixində mən (M.C.Bağırov – A.M.) onlarla ilkin söhbət aparsam da, bizim son təkliflərimiz onlara çox ağır təsir bağışladı. Hər üçü bildirdi ki, onlar bizim məsləhətimizi qeyd-şərtsiz icraya qəbul edirlər, amma eyni zamanda aşağıdakıları bizim diqqətimizə çatdırmağı zəruri sayırlar:

İran Azərbaycan Demokrat Partiyası və Milli hökuməti mövcud olduqları dövr ərzində xalqa çoxlu vədlər vermişlər ki, onların da bir hissəsi artıq həyata keçirilib və indi elan olunmuş tədbirlərdən əl çəkilməsi onlara çox ağır gəlir. Onlara Qəvama inanmır, gözəl bilirlər ki, o, Azərbaycan xalqının hüquqları haqqında bütün vədlər və hətta yazılı sazişləri İran Konstitusiyasına istinadla tədricən ləğv edəcək, İran Konstitusiyası isə mahiyyətcə xalqın hüquqlarını deyil, mürtəce rejimi müdafiə edən sənəddir. Onlar İran silahlı qüvvələrindən qorxmurlar, amma əmindirlər ki, Qəvam irticaçı tacirləri, mülkədarları və ruhaniləri ələ almaqla, Azərbaycanda vətəndaş müharibəsi törədəcək, kürdlər və azərbaycanlıları millətlərarası qırğına sürükləyəcək. Bu işdə isə ona ilk növbədə ingilislər kömək edəcəklər.

Qəvam həqiqətən də İranda islahatlar keçirmək istəyirsə, onun üçün silahlı qüvvələri ilə birlikdə Milli hökumətdən etibarlı dayaq ola bilməz. Amma Qəvam çətin ki, bunu istəsin.

Deyilənlərə əsasən, Pişəvəri, Şəbüstəri və Cavid xahiş edirlər ki, bizim qonşular geri çəkildikcə onlara Şimali İranın digər vilayətlərindəki mütərəqqi demokratik elementlərlə əlaqəyə girmək və birgə səylərlə Tehran irticasına qarşı mübarizəyə başlamaq icazəsi verilsin. Onlar Sovet İttifaqının vasitəçiliyini Azərbaycan xalqının heç olmasa minimal hüquqlarının qorunub saxlanmasının yeganə real zəmanəti hesab edirlər.

Yaranmış ağır maliyyə vəziyyəti və öz silahlı qüvvələrinin formalaşdırılmasını tezliklə başa çatdırmaq zərurəti ilə əlaqədar olaraq onlar:

1. Azı 5 milyon tümən məbləğində pul yardım etməyi;
2. 100 yük avtomaşın ayırmağı
3. Sərhəd xidmətinin təşkil olunması və daxili qoşunların yaradılması üçün İran Azərbaycanına bir ay müddətinə Azərbaycan SSR Daxili İşlər Nazirliyi qoşunlarından 20 azərbaycanlı təlimatçı göndərməyi;
4. Milli ordunun ehtiyacları üçün müəyyən həcmdə dərman və tibb ləvazimatı ayırmağı xahiş edirlər;

Onların xahişinin təmin olunmasını zəruri hesab edirik.

Sizin göstərişlərinizi gözləyirik;

M.C.Bağırov
İ.İ.Maslennikov
29 mart 1946-cı il

1946-cı il aprelin 4-də Tehranda SSRİ ilə İran arasında birgə Sovet-İran neft şirkətinin yaradılması haqqında saziş imzalandı və müqavilə bağlandı. Bu müqavilə İran Məclisi tərəfindən yeddi ay ərzində təsdiq edilməli idi.

Sovet qoşunları İrandan çıxarılandan sonra Cənubi Azərbaycanda və Şimali Kürdüstanda demokratik hərəkatı Moskvanın nəzarəti altında saxlamaq üçün M.C.Bağırov və İ.Maslennikov ABŞ-ın diplomatik "örtüyü" altında fəaliyyət göstərən xüsusi xidmətlərin köməyi ilə İran Kürdüstanının lideri Qazi Məhəmmədin söhbətinin yazısını tapıb Stalinə göndərə bildilər.

F № 1, siy. № 89, iş № 112

STALİN yoldaşa

İran Kürdüstanının rəhbəri Qazi Məhəmmədin ABŞ konsulu vəzifələrinin müvəqqəti icraçısı ilə 25 aprel 1946-cı il tarixdə Təbriz şəhərində olmuş söhbətinin qısa yazısını Sizə göndəririk.

KONSUL: Rezaiyyədə (Urmiyada) ABŞ vətəndaşı yaşayır. Mən Rezaiyyədə hər hansı bir çaxnaşma və ya qiyamın baş verdiyi halda onların qorunması üçün tədbirlər görməyi xahiş edirəm.

QAZİ MƏHƏMMƏD: Nə ABŞ vətəndaşları, nə də Rezaiyyə əhalisi üçün təhlükə yoxdur. Məni hətta Sizin hansısa xəyali təhlükə və ya bandalar haqqında sualınız təəccübləndirir. Rezaiyyədə azərbaycanlılar, aysorlar, ermənilər və kürdlər vahid, mehriban ailə kimi yaşayır və onların öz aralarında bölə bilməyəcəyi bir şey yoxdur. Mən sizi əmin edə bilərəm ki, bizim sakitliyimizi, dostluğumuzu heç kəs poza bilməz və biz buna yol verməik.

KONSUL: Əvvəllər, müharibədən qabaq İran, Türkiyə və İraq kürdləri yaranan problemlərlə bağlı öz nümayəndələrini seçir və ABŞ-a göndərirdilər. Bəs nə üçün kürdlərin nümayəndələri indi ABŞ-a müraciət etmirlər?

QAZİ MƏHƏMMƏD: Biz, İran Kürdüstanının nümayəndələri yalnız öz əhalimiz haqqında düşünürük və Türkiyə, İraq və ya digər ölkələrdəki kürdlərlə işimiz yoxdur. Əgər Siz, ABŞ nümayəndəsi kimi, bizim ABŞ-a öz adamlarımızı göndərməyimizi istəyirsinizsə, biz bu dəvəti minnətdarlıqla qəbul edirik.

KONSUL: Siz əlbəttə, öz adamlarınızı ABŞ-a göndərə bilərsiniz, amma xüsusi məsələlərlə bağlı yox, çünki Kürdüstan dövlət deyil. Qəvamın nümayəndəsi azərbaycanlıların yanına gəldiyi kimi, Tehran hökuməti Sizinlə, kürdlərlə görüşmək üçün də nümayəndə göndərirmi?

QAZİ MƏHƏMMƏD: Biz Tehrandan heç bir nümayəndə gözləmirik və buna elə bir ehtiyac da yoxdur. Azərbaycanlılar və kürdlər bir xalq, bir ailədir və azərbaycanlılar gələn nümayəndə ilə istər özlərinin, istərsə də bizim məsələlərimiz barəsində danışa bilərlər.

KONSUL: Azərbaycan və Tehran nümayəndələri arasında danışıqların mümkün nəticəsi haqqında nə düşünürsünüz?

QAZİ MƏHƏMMƏD: Mən əminəm ki, danışıqların nəticəsi kifayət qədər uğurlu olacaq. Nə azərbaycanlılar, nə də Şimali Kürdüstanda yaşayan digər xalqlar böyük tələblərlə çıxış etmir və İranın bütövlüyünü pozmağa can atmırlar. Digər İran xalqları kimi, biz, kürdlər də hazırkı rejimdən razı qala bilmərik. Əgər Qəvam üzdə göstərdiyi kimi, həqiqətən də demokratiyanın tərəfdarıdırsa, onda o Azərbaycan xalqının qanuni tələblərinin təmin olunmasına razılıq verəcək.

KONSUL: Mən Sizin Amerika istehsalı olan "Cip" avtomobilində gəzməyinizə etiraz etmirəm. Kürdlər nəyi üstün tuturlar, bu maşınları, yoxsa atları?

QAZİ MƏHƏMMƏD: Kürdlər nəyi daha üstün tuturlar, bu maşınları, yoxsa atları? Düşünürəm ki, bu Sizə də tam aydındır. Amerika texniki baxımdan zəngin ölkədir, amma indiyə kimi bizə bir maşın da olsun bağışlamayıb. Siz əvvəlcə bizə maşın verin, sonra soruşun.

KONSUL: Düşünürdüm ki, Siz maşınları bizim İranı tərk etmiş ordumuzdan alıbsınız.

QAZİ MƏHƏMMƏD: Maşınları biz Tehranda pulla almışıq. Biz kürdlər bilirik ki, Amerika Demokratik ölkədir. Özünüzü demokratiya tərəfdarı və kiçik xalqların müdafiəçisi elan etmiş İngiltərə də özünü demokratik ölkə adlandırır. Amma biz kürdlərə aydın deyil ki, nə üçün ingilislər Londondan yayımlanan verilişlərində bizim dünyada sülh üçün təhlükə törətdiyimizi, idarəetmə orqanlarımızın məhv edilməsini, yer üzündən silinməsini və s. bəyan edirlər. Özünü demokratik adlandıran ölkənin belə bir bəyanatını biz heç cür anlaya bilmirik. Bəlkə bunun səbəbini bizə Siz izah edəsiniz.

KONSUL: Biz amerikalılar xarici dövlətlərin radio verilişləri və bəyanatlarına izahat verə bilmərik. Bundan başqa, biz ümumiyyətlə, digər dövlətlərin işinə qarışa bilmərik.

QAZI MƏHƏMMƏD: Biz kürdlər Amerika, Sovet İttifaqı, İngiltərə kimi böyük dövlətlərin bizə diqqətini hiss etmirik. Biz Sizdən rəsmi olaraq bizə diqqət yetirməyi və bizə Amerika xalqı kimi azad və demokratik xalq olmaqla kömək göstərməyi xahiş edirik. Biz də amerikalılar kimi əsarətsiz yaşamaq istəyirik, biz öz xalqımızı mədəniyyətə doğru aparmaq və öz geriliyindən yaxa qurtarmış bir çox qabaqcıl xalqlar kimi yaşamaq istəyirik.

KONSUL: Əfsus ki, biz amerikalılar kürd xalqının həqiqi həyatı və vəziyyəti haqqında heç nə bilmirik. Etiraz etmirsinizsə, biz üç həftədən sonra konsul Tehrandan qayıtdıqdan sonra Sizin yanınıza gələrik.

QAZİ MƏHƏMMƏD: Biz heç kimə Kürdüstana gəlməyi qadağan etmirik. Siz orda olmaq istəyirsinizsə, buyurun, gəlin.

M.C.Bağırov
İ.İ.Maslennikov
27 aprel 1946-cı il

M.C.Bağırov və İ.İ.Maslenikovun Stalinə göndərdiyi məktub Sovet qoşunlarının İrandan çıxarılmasının nəticələrini əks etdirir. Əslində, Stalinin atdığı addıma qarşı çıxan M.C.Bağırov Azərbaycan xalqının İran hökuməti ilə təkbətək qalmasından gizli narazılığını bildirir. Bundan başqa, hədəf kimi Qəvamı seçərək, yazır ki, İranın hakimiyyət dairələrində Cənubi Azərbaycanda baş verən proseslərin qafqazlılar tərəfindən törədildiyi haqqında söhbətlər gəzir. O, bunun Stalin- Beriya-Bağırov üçlüyü olduğunu eyham vurur. O həmçinin, Qəvam və Stalin arasında razılaşmanın yenidən baxılmalı olduğuna da işarə edir. Bundan başqa M.C.Bağırov bu məktubda amerikalılar və ingilislərin Cənubi Azərbaycan və Şimali Kürdüstanda baş verən proseslər üzərində nəzarəti ələ almalarını xüsusi olaraq qeyd etməyə çalışıb.

F №1, siy. № 89, iş №112

STALİN YOLDAŞA

Bizim qoşunlarımızın İran Azərbaycanından çıxması əhali kütlələri, irticaçı elementlər və ingilispərəst dairələr arasında müxtəlif reaksiyalar doğurdu. Kəndlilər, fəhlələr, ziyalılar və bütün demokratik elementlər qoşunların İrandan çıxarılması ilə bağlı açıq-aydın təəssüf hissi keçirirdilər.

Bu əhali təbəqələri bizim qoşunlarımızın getdikdən sonra irticaçı qüvvələrin hücuma keçəcəyini əvvəlcədən görərək, Azərbaycanda demokratik hərəkatın gələcək taleyi ilə bağlı narahatlıq və həyəcan ifadə edirdilər. Amma əhali və demokratların rəhbər dairələri arasında çaşqınlıq və ruh düşkünlüyü müşahidə olunmamışdır. Bizim qarnizonlarımızın yerləşdiyi bütün Azərbaycan şəhərlərində Qızıl Ordu hissələrinin yola salınması təntənəli ümumxalq nümayişlərinə çevrilmişdir. İran Azərbaycanının Ərdəbil, Marağa, Rezaiyyə, Xoy və Zəncan kimi iri şəhərlərində hələ Qızıl Ordunun çıxması ərəfəsində mağazalar, idarələr və şəxsi evlər ucdantutma xalçalar, Sovet və İran bayraqları, Stalin yoldaşın, sovet xalqının rəhbərlərinin, Qızıl Ordu qəhrəmanları və sərkərdələrinin portretləri ilə bəzədilmişdi.

(Ardı var)

Adıgözəl Məmmədov

http://publika.az/p/9146

www.arsivakurd.org

1905-06-cı illərdə erməni-müsəlman davasında kürd xalqının rolu

Əvvəli ötən saylarımızda

Həmin erməni gedib Allahın evini ziyarət etdikdən sonra gəlib bu şərabxananı açıb, oraya hər gün, hər gecə fasiq, facirlər gəlib, bu dükanda müsküratdan içib, zinakarlıq və əlli cür fasiq əməllərlə məşğul olurdular. Evin yandırılmasının qeyri-mümkün olduğunu görən cavanlar qərara aldılar ki, heç olmasa onun altındakı şərab və tiryək dükanını dağıdıb tar-mar etsinlər. Onlar bu məqsədlə dükanın qapısını sındırdılar və içəri daxil oldular. Gördülər ki, hər biri otuz-qırx pud şərab tutan neçə boçkalar vardır. Onlar güllə ilə boçkaları dəlmə- deşik etdikdən sonra şərab sel kimi axmağa başladı. Rus kazakları isə əhvalatdan xəbərdar olan kimi bu axan şərabları vedrələrə doldurub aparmağa başladılar. Bir müddət üfunət iyindən o dükanın qabağından keçmək mümkün olmadı. O dükanda olan yüzlərlə şüşələrə doldurulmuş cürbəcür içki və müskurat da çölə atılaraq sındırılmışdı. Bir neçə gündən sonra həmin evdə yaşayan müsəlman başqa bir müsəlman evinə köçmək məcburiyyəti qarşısında qaldı. Ondan sonra bu erməni evini yenidən dağıdıb tar-mar etdilər. Məhəmməd adlı bir oğlan danışır ki, bütün aləmi insan çığırtısı, nalələri, döyüşçülərin nərələri və tüfənglərin səsləri bürüyəndə və evlər alovlanaraq yananda gördüm ki, bir rus keşişi yanan evlərin arasında icarə etdiyi evdən çıxaraq bir övrətlə müsəlmanların içinə gəldi. Həmin keşiş mənim əlimdən tutub dedi ki, sənin evin hardadır? Mən də dedim:

— O müqabildə görünən ev mənimdir.

Rus keşişi xahiş etdi ki, bu övrət yanğından qorxduğuna görə və onların evlərini alov əhatə etdiklərinə görə bir neçə gün onları öz evində saxlasın. Məhəmməd onları sakitləşdirib, öz evini onlara verəcəyinə razı oldu. Bundan sonra o rus keşişi ilə övrəti öz evinə gətirib onlara dedi:

— Nə qədər istəsəniz, bu evdə qala bilərsiniz.

Onlar Məhəmmədin evində üç gün qaldılar. Ara bir az sakitləşdikdən sonra keşiş Məhəmmədi çağırıb dedi ki, bu qədər ki, sən bizə hörmət etdin, bunun əvəzini çıxmağa bizim heç nəyimiz yoxdur. Qoy Allah-təala sənə əvəzini versin. Keşiş üzünü şərqə tərəf tutub çoxlu dualar oxudu və övrət də amin dedi. Ondan sonra onlar Məhəmmədlə əl tutub xudahafizləşərək yola rəvan oldular. Məhəmməd onları ötürüb geri qayıdır.

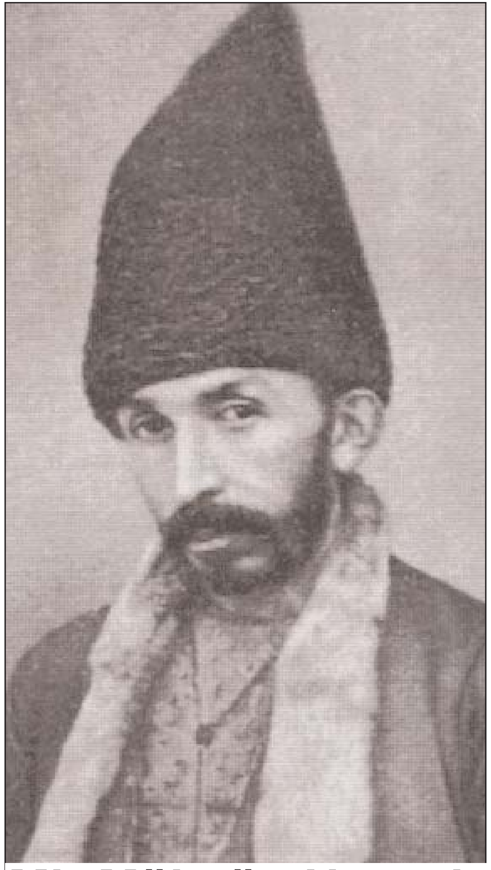

Mir Möhsün Nəvvab

Ə L A V Ə: İkinci səngərdən yuxarı daşlıq yolda bir böyük imarət var idi. İmarət keşişli Xaçikinki idi. İçində kazak polku olurdu. Müsəlmanların səngəri o evin qabağında yerləşirdi. Müsəlman igidləri həmin mövqedə erməni səngərlərini gülləbaran edirdilər. Bir də gördülər ki, o evin taxtapuşundan neçə erməni və neçə kazak onları gülləyə tutublar. Bunu görən kimi igidlər qışqırıb tüfənglərin ağzını taxtapuş səmtə çevirib onların üstünə güllə yağdırdılar. Kazaklar bu fitnəkarlığın üstünün açılacağından ehtiyat edərək və böyüklərin tənbehindən qorxaraq taxtapuşdan endilər və öz mənzillərinə getdilər. Sonra məlum oldu ki, həmin kazaklar ermənilərdən pul və patron alıb müsəlmanlara qarşı ermənilərə kömək etmişlər. Sonra kazaklar ermənilərlə əlbir olub həmin evə od vurdular. Kazaklar da həmin yerdən köçüb ayrı yerdə məskunlaşdılar. Yenə həmin gecə kazaklar ermənilərlə əlbir olub müsəlmanların səngərlərinə güllələr atdılar.

Elə ki, sakitlik oldu, kazaklardan biri belə nəql etdi ki, bizim hər birimizə bir manat pul və iyirmi patron verirdilər ki, onlara kömək edək.

Ə L A V Ə: Davadan əvvəl Şuşanın erməni tayfası hər yerə kağızlar yazıb göndərərək kömək istəmişdilər. Həmin kağızların birini də Tiflis şəhərinə yazıblarmış. Tiflisdə neçə yüz erməni və gürcü gəlib Şuşada müsəlmanlara qarşı vuruşmuş və əksəriyyəti burada həlak olmuşdular. Belə ki, davadan sonra Tiflisə ancaq 60 nəfər qayıdır. Əhvalatdan xəbərdar olan gürcülər istəyirlər ki, toplaşıb həlak olanların əvəzinə, ordakı İran müsəlmanlarını qırsınlar. Lakin gürcülərin bir parası buna razı olmayıb mane olmuşdular.

Xülasə, ikinci səngərin cavanları ermənilərə güc gəlib onları geri oturtduqdan sonra gördülər ki, iki erməni övrəti və bir erməni kişisi «Ya Həzrəti Abbas!» deyə-deyə müsəlmanlara tərəf gəlirlər. Kənd yerindən gəlmiş müsəlmanlardan biri onların üstünə bir neçə güllə atdısa da, onların heç biri dəymədi. Buna kimi onlar səngərlərə çatdılar və ağlaya-ağlaya «Ya Həzrəti Abbas, bizə kömək ol!», deyə müsəlmanlardan aman istədilər.

Bu üç erməni əsirini gətirib bizim evə (M. M. Nəvvabın evinə) qoydular. Ermənilərlə müsəlmanlar arasında barışıq olduqdan neçə gün sonra həmin ermənilər öz yerlərinə getdilər. Erməni kişisinin adı Baxış, övrətdən birinin adı Bənövşə, o birinin adı isə Zəri imiş.

Müsəlmanlar hər ləhzə «Ya Əli!» nərəsi çəkə-çəkə səngərdən-səngərə irəli gedib hər saat qələbələr əldə edirdilər. Abbas bəyin dəstəsi yürüşünü davam etdirərkən yolunda evləri odlaya-odlaya Manas Muğdusi oğlunun evinə kimi çatdılar. Mir İbrahim və Ağa Şəmilin dəstələri isə litoqrafiya çapxanasına çatmışdılar. Dördüncü və beşinci səngərlərə rəhbərlik edən Əfrasiyab və Məşədi Abış bəy öz dəstələri ilə sudxana istiqamətində hücuma keçərək gəlib oraya çatdılar.

МИР МӘҺСУН НӘВВАБ
1905-1906-ҹы илләрдә
ЕРМӘНИ-МУСӘЛМАН
ДАВАСЫ

Bu dəstələrin igidləri ermənilərin üzərinə yürüş edərkən cənab qubernator durbinlə vuruşa baxırmış. Müsəlmanlar əllərində tüfəng əyilə-əyilə gedib ermənilərin səngərlərinə daxil olaraq onları gülləbaran etdiyini görən qubernator əl-ələ vurub təəccüblə demişdi:

— Bu hünər heç yaponda da olmayıb. Heç bir nizam görməyən bir millətin belə bir hünər göstərərək səngərlər tutması çox qəribədir.

Kəndistan yerindən gəlmiş igidlər və yerli cəngavərlər bir-birinin ardınca küçələri və səngərləri tutduqca şur və fəğan, «Ya Əli!» sədası, «Ura-ura!» səsləri və tüfəng gurultusu fələyə qalxırdı. Odlanan dükanlar və evlər hər tərəfdə alışıb yanırdı. Xüsusən taxtalarla dolu olan bir neçə dükanın alovu fələyin yanına qalxmışdı. Belə ki, həmin dükanların alovu dörd ağac məsafədən görünürmüş.

Kərkicahan kəndinin adamları deyirdi ki, həmin gün yanğın vaxtında saysız-hesabsız yarım yanmış kağızlar dalbadal kəndin üstünə tökülürdü.

Müsəlmanlar Manas Muğdusi oğlunun evinə, yuxarı meydanın üstünə və Xublar oğlunun şirəxanasına kimi bütün dükan və evlərə od vurub yandırmışdılar. Eləcə də dərədə olan neçə mərtəbəli evlər, dükanlar və karvansara tamam od tutub yanırdı.

Üçüncü səngərin adamları da kilsənin qiblə tərəfindən basmaxanaya qədər evlərə və dükanlara od vurmuşdular. Təzə kilsənin ətrafındakı evlər də yandırılmışdı.

Dördüncü səngərin əhli Cəmşid bəyin evinin dövrəsində olan imarətlərə vurduqları alovdan Cəmşid bəyin və Şəhnəzərovların mülklərinə, üzbəüzdə olan evlərə, o cümlədən Ümrüd bəyin, Xandəmir oğlunun, Cavad bəyin və Ümrüd bəyin oğlanlarının evlərinə də od vurub yandırmışdılar. Bundan əlavə, sudxana və Duma divanxanası, xülasə bu qəbildən böyük evlər və ətrafında da olan imarətlər, dükanlar tamam alışıb-yandı.

Kilsələr məbədgah olduğuna görə onlara toxunmayıb od vurmadılar. Buna baxmayaraq, bir neçə tərəkəmə darvazaya od qoyub kilsəni yandırmaq istəyərkən şuşalılar onu söndürüb onlara acıqlanaraq demişlər:

— Kilsə və məscidlərə hörmət etmək lazımdır.

Ə L A V Ə: Bunu da bilmək lazımdır ki, ermənilər Xəlfəli qapısının müsəlman evlərini o cümlədən köçərlilərin, kazakların, Süleymanın, Allahverdinin, Məşədi İsmayılın evlərini, sud və Duma divanxanalarını yandırmışlar. Davadan əvvəl ermənilər sud və Duma divanxanalarını yandırıb günahı müsəlmanların üstünə yıxmaq istəyirdilər. Məhz dava başlanarkən həmin imarətləri yandırdılar ki, müsəlmanlar müqəssir hesab olunsun.

Ardı var

Tahir Süleyman

www.arsivakurd.org

Dostumu bikef gördüm

Bu günlərdə Sumqayıt şəhərinə getmişdim. Dedim yaxşı gəlmişəm gedim mənim ən əziz dostlarımdan biri olan həmyaşıdım Məmmədov Canəhməd Gəray oğluynan görüşüm. Gedəndə gördüm dostum həyətdə bir neçe nəfərlə oturub söhbət edir. Məni görən kimi tez ayağa qalxıb çox səmimi görüşdü. Baxdım ki, dostum çox bikefdi, allah eləməsin nəsə bikef görürəm səni deyə soruşdum . Canəhməd mənə hər vaxt mama oglu deyə müraciət edir, mən isə ona dayoğlu deyirəm. Dedi mamaoğlu bikef olmayım nə edim. Düz 21-il bundan əvvəl 8 mart 1993-cü ildə yaxşı xatirimdədir gedənlərin biri də sən idin. Bakıdan Sumqayıtdan 10 balaca maşın ailə uşaqlarımızla kəndə getmişdik. Valideyinlərimizlə və kəndimizin camaatı ilə əsl döyüşən oğullarımızla görüşməyə və dünyasını dəyişən yaxınlarımızın məzarlarını ziyarət etməyə. Biz gedəndə havalar çox yaxşı idi, söhbətimiz olmuşdu ayın4-ü şəhərə qayıdaq, gecə bərk qar yağdı, fikirləşdik nə edək. Kənddən asfalta qədər bir kilometr yolu maşınları bir-bir, mərhum Mürsəlin oğlu Pənah öz Belarusu ilə çəkdi yazı düzünə, asfalta çıxıb şəhərə gəldik. Bu gecə yatmışdım kəndi yuxuda gördüm. Birdən ayıldım həmin gün yadıma düşdü. Səhərə qədər əsəbdən yatmamışam. Bikef olmayım ne eleyim. Hələ nə qədər erməni müsəlman davası olubsa belə müsibət bizim kəndin başına gəlməyib. Yaşlı insanları sən çox danışdırmısan . Belə müsibət olmamışdı.

Kəndimizin tarixini azdan-çoxdan bilən insanlardan biridə sizsiniz. Atalarımız, babalarımız ulu babalarımız necə igidlik göstəriblər. Baxdım ki vallah düz deyir. Giley etməyə haqqı var. Çünki, Canəhməd elə bir nəsilin övladıdır ki, hətta onun sözünü yazmamaq günahdır. Bu nəsil daima Azərbaycanımıza ziyalılar bəxş edib. Bu ziyalılar gündə var, gələcəkdədə olacaq, o ki, qaldı Canəhmədin özünə, el arasında böyük hörmətə malik ağsaqqaldır, gözəl ailə başçısıdır, hörmətli ailəsi, oğlu, gəlini, iki gözəl nəvəsi var. Ramal, Cavidan, allah salamat eləsin. Dedim dayıoğlu çox düz deyirsən, allah atalarımıza rehmet eləsin, deyiblər oddan kül törər,küldən od. Indiki insanlar cırlaşıb, əsil döyüşən oğullar şəhid oldu, bəziləridə əlil oldular. Eləleridə oldu ki, ordunun birliyini pozaraq qoyub qaçdılar. Bax kəndimiz, elimiz belə şərəfsizlərin qurbanı oldu. Birdəki, o boyda rus ordusu ermənilərin arxasında durdu indidə durur. Bizə heç kim kömək eləmədi. Bizim dövlətimiz nə edirsə tək başına öz bacarığı ilə qurub yaradır. Allaha pənah inşallah yaxşı olar. Söhbət əsnasında, Canəhmədin babası Bayram Gülməmməd oğlunun igidliyindən xalam Aygülün söhbət etdikləri yadıma düşdü. Xalam Aygül deyirdi: “ Yaxşı yadımdadı, Bayram kişi kəndin camaatına bir-bir dedi, İbadulla Cəbrayıla deyir ki, silah almaq lazımdır. Deyirlər ermənilər osmanlıda türklərə qarşı silahlı basqınlar eləyirlər. Qabaqlarına keçənə məhəl qoymayıb güllə-boran edirlər. Deyilənə görə buralarda da gizli silahlanırlar, vəziyyət gərgin ola bilər.”

Sən demə, Bayram kişi İbadulla Cəbrayılın dədəsinə qoşulub, gedib indiki Görüş şəhərinin yerləşdiyi Şıxavuz dərəsindəki ermənilərə məxsus gizli silah anbarının yol yolağasını öyrəniblər, necə dağıdıb silahı ələ keçirməyi bilirmiş kənd ağsaqqalı. Ağaməmməd kişi dedi:” Ey cavanlar mən Bayramın igidliyini bilirəm. Yığılın onun başına nə desə yerinə yetirin.”

Odur ki, kənddən bir neçə qoçaq kişilər yığılıb Bayram kişinin ətrafına, onlardan biri də dədəm Dadaş kişi idi. Qoşuldular Bayram kişiyə getdilər həmin silah anbarını dağıdıb silahı ələ keçirmək üçün. İki gündən sonra həmin adamlar kəndə qayıtdılar. Nə qədər beşatılan, rusya tüfəngi, neçə at yükü patron daşıyıb gətirmişdilər.

Məmmədov Canəhməd Gəray oğlu

Hələ bu harasıdır? Erməninin uzaq vuran topu, mərmiləri ilə bir yerdə atlara qoşub gətirmişdilər. Həmin topu, Qunlanlı xırmanlarında səngər qazıb orda quraşdırdılar. Daşnak Andranikdən çox qabaq idi həmin toplar. Nujddronun bandasını, o tərəfdən Tatır Suarlı kəndləri, bu tərəfdən Üçtəpədən bəri imkan vermədilər erməni banditləri Gorusa yenə bilsinlər. Vurub bandanı darma dağın etmişdilər. Xalam deyirdi:” Dədəm Dadaş həmişə deyirdi, doğrudan Bayram əsl igiddir, ikinci Qaçaq Nəbini xatırladır. Gözlərimin önündə erməni keşikçilərini necə məhv elədi, silahları ələ keçirtmək üçün. Xalam deyirdi, həmin silahdan Daşnak Andranikin ordusunun dağılmasında bizim kəndin o vaxtı cavanları silahlanıb türk ordusuna qoşulub erməni faşistlərinə qarşı neçə döyüşlərdə iştirak ediblər. Ay bala o vaxtı bizim kəndin silahlanmasında Bayram kişinin misilsiz xidməti olub. Məndə dedim, sənin belə bikef olub fikir eləməyin o qeyrətli nəsildən gəlir ay Canəhməd.

Qələmə alan diplomat qəzetinin idarə heyyətinin üzvü kürd Mahir

---

Kürd Şifahi xalq ədəbiyyatı

Bütün xalqların min illik bədii təfəkkürünün məhsulu olan şifahi xalq ədəbiyyatı özündə mənsub olduğu xalqın dini, sosial və s.. bu kimi dəyərlərinin geniş şəkildə əks etdirir. Şərq xalqlarının şifahi ədəbiyyatında dini dünya görüşü baxımından oxşarlıqlar nəzərə çaprsa da milli koloritləri ilə fəriqlənir. Bu fərqli ədəbiyyat nümunələri, ümumşərq ədəbiyyatını zənginləşməsinə böyük töhfələr verməkdədir. Şərqin ədəbi təfəkkürünün zənginləşdirilməsində böyük xidməti olan kurd xalqının şifahi xalq ədəbiyyatı da milli və dünyavi baxşıları ilə seçilir. Əsas qaynaq olaraq kürdcənin müxtəlif dialektlərində (Kurmanci, Sorani, Gorani və s..) formalaşan bu ədəbi nümunələr dildən-dilə keçərək vahid kürd şifahi xalq ədəbiyyatını formalaşdırmışdır. Ancaq kürd şifahi xalq ədəbiyyatının zamanında geniş şəkildə toplanmaması və geniş tədqiqata cəlb edilməməsi nəticəsində, şübhəsiz ki, unudulan və yaddaşlardan silinən yüzlərlə bədii nümunələrin olması faktı mövcuddur. Toplanan və tədqiqata cəlb edilən dastanlar, tapmaçalar, atalar sözləri, sayaçı sözləri, nağıllar, mahnılar, məsəllər və s.. kürd şifahi ədəbiyyatının zənginliyini göz önündə canlandırır. Kürdşünas B.Nikitin “Kürdlər” adlı dəyərli əsərində kürd folklorunun zənginliyinə diqqət çəkərək qeyd edir ki, Kürd Şifahi ədəbiyyatını tədqiq edən, araşdıran tədqiqatçı üçün ən təəccüblü gələn fakt- kürd şifahi ədəbiyyatında folklor bolluğunun həddindən çox olmasıdır. Bu qədər zəngin folklora malik olmanın müxtəlif səbəbləri mövcuddur. Bu folklorun yaranmasında xalqın geniş bir ərazidə yayılması, əhalinin əsrlər boyu müharibələrin və mübarizələrin içində olması, milli köklərə dərin bağlılıq və s.. kimi məsələlər öz güclü təsirini göstərib. Bu zənginliyi, həmçinin digər kürdşünas Vilçevisqinin təbirincə desək-kürd feodal və kəndlisinin,öz folklorlarının yaradılmasında və yayılmasında maraqlı olmasıdır. Tədqiqatçı Fehim Işık “Kürt folklorunda variantlaşma” adlı məqaləsində yuxarıda adı çəkilən tədqiqatçılardan sitatlar gətirir və bunun davamı kimi haqqlı olaraq belə bir fikir söyləyir: “Kürd dilinin və mədəniyyətinin daim basqılar və qadağalar altında olmasına rağmən bu günümüzə kimi öz milli kimliyini qoruyub saxlamasının başlıca səbəbi kürd folklorunda olan zənginlikdir”.

Kürd şifahi xalq ədəbiyyatı nümunələri XIX əsrdən başlayaraq toplanmağa başlayıb. XIX əsrdə Kürdüstana gəlmiş Fransız səyyahı Amedde Jaubert Kürd xalqının dəqbejlərə (Azərbaycan ədəbiyyatında aşıq-ozan obarazları ilə səsləşən obrazdır) və musiqiçilərə böyük önəm verdiyini qeyd etmişdir. Daha sonra Cənubi Kürdüstana gedən kürdşünas Kristine Allison kürd şifahi xalq ədəbiyyatı nümunələrini toplamışdır. 1853-1856 –cı illərdə Peter Lerch döyüşdə əsir götürülən kürdlərdən onların şifahi ədəbiyyat nümunələrini toplamağa nail olmuşdur. Bundan başqa digər avropa şərqşünasları - Albert Socin, Eugen Prym (1887-1890), Hugo Makas (1892), Le Coq (1903) və başqalarının, eləcə də Ordixan, Celîlê Celîl, Zeynelabidin Zinar, Şerefxan Cizîrî, Seydayê Goran, Philip G.Kreyenbroek kimi kürdşünaslar və araşdırmaçıların kürd şifahi xalq ədəbiyyatının toplanılmasında və tədqiqində böyük xidmətləri olmuşdur.

Dəngbejlik:

Kürdlərin şifahi xalq ədəbiyyatının yaşadılmasında və yayılmasında dəngbejlərin böyük rolu olub. Dəngbejlər kimlərdir və dəngbejlik sənəti nədir? - deyə araşdıranda məlum olur ki, Dəngbej folklorun daşıyıcısıdır, musiqiçidir, yaradıcı insandır. Dəngbejlik - ozanlıq, dərvişlik bacırıqları mövcud olan unikal bir sənət növüdür. Qismən Azərbaycan aşıq sənəti ilə müqayisə edilə bilər. Ancaq bunlar arasında böyük fərqliliklər də mövcuddur. Beləki, aşıqların saz ifaçısı olması şərtdir. Dəngbej isə müxtəlif musiqi alətlərində ifa edən və ya musiqi ifa etmədən dilinin gücü ilə bu sənəti yaşadan sənətkardır.

El-el, oba-oba gəzən dəngbej kürd xalq dastanlarını, rəvayətlərini, nağıllarını xalq arasında söyləyər, mahnılar ifadə edərdi. Tədqiqatçı və yazıçı olan Mehmet Uzun “Dengbejlerim” adlı əsərində bu sənətlə bağlı maraqlı faktları üzə çıxararaq yazır: Gələnəksəl kürd toplumunun ortaq hafizəsi və vicdanı dəngbejlərdi. Şifahi xalq ədəbiyyatı mədəniyyətinin daşıyıcısı, millətin hafizəsini araşdıran dəngbejlər, ictimai həyata lazım olan məlumatları yayan və üzə çıxardan, sosial və siyasi gəlişmələri sərgiləyir. Şifahi kürd ədəbiyyatı Dəngbejlərin dilində bu günümüzə gəlib çatmışdır. Dəngbej sözü, kürtcədə deng (ses) ile bej (söz) kəlmələrindən yaranmışdır. Mənası sözü ahənglə ifa edən insan deməkdir.

Kürd dengbejlik gələnəyi azadlığını özündə saxlayaraq yaşamışdır. Adı çəkilən əsərdə M.Uzun yazır: “Kürd şifahi ədəbiyyatı, dəngbejliyin gücü ilə ayaqda qalmışdır.” Bu gerçəkliyin şifahi ədəbiyyatın yaşadılmasında mühüm rol oynadığını bu gün də izləmək mümkündür. Dəngbejlər repertuarlarında nağıllar, dastanlar, mahnılar olmaqla yanaşı siyasi, ictimai məzmun daşıyan xalq düşüncə tərzini ortaya qoymuşdur. Toylarda, məhsul bayramlarında, digər mərasimlərdə dəngbejlər ayrılmaz şəxslərdir və xalqın ehtiyac duyduğu, sevdiyi folklor daşıyıcısıdırlar. Dəngbejlər vastəsi yayılan dastanların bir qısmı arşdırmaçılar tərəfindən zaman-zaman yazıya alınaraq nəşr edilmişdir. Amma çox təəssüf ki, bu dastanları bir arada əldə edə bilmədik.

Dastanlar:

Kürd Şifahi ədəbiyyatında aparıcı yerlərdən birini də xalq dastanları tutur. Kürd dastanlarını qonşu xalqların dastanlarından fərqləndirən xüsusiyyət - xüsusi ilə də qəhrəmanlıq dastanlarının- tarixi gerçəkliklərə söykənməsidir. Bu da kürdlərin əsrlər boyu apardığı mübarizələrdən irəli gələn bir məsələdir. Bu dastanlar, yaranma qaynaqlarından başlayaraq kürd dilinin fərqli dialektlərinədək öz milli koloritini qoruyub saxlayaraq yaşamışdır. Kürd dilinin fərqli dialektlərində və müxtəlif regionlarda yayılan eyni adlı dastanlar vahid məzmununu qoruyub saxlasa da fərqlilikləri ilə də seçilməkdədir. Kürd dastanlarında xüsusi yeri qəhrəmanlıq dastanları tutur. Buna misal olaraq “Dımdım”, “Ristemê Zal”, “ Evdirehmane Zorbaşi” və s... dastanları göstərmək olar. “Dımdım” - 1608-1610 –cu illərdə Bradost kürdlərinin istismara qarşı apardığı mübarizələrinin reallıqlarla əks olunmuş bədi təsviridir. Dastanın baş qəhrəmanı Xane Çengzerin-Xano (Qızıl qollu Əmir xan) tarixi bir şəxsiyyətdir. Dastanda baş verən tarixi gerçəkliklər İran tarixcisi İsgəndər Bəy Türkmənin “Tarih-i Alamaray-i Abbasî” əsərində də öz əksini tapmışdır. Dımdım qalasının müdafiəsinin əks olunduğu dastan -kürdlərin müdafiə olunduğu Dımdım qalasının mühasirəsi zamanı göstərdiyi şücaətləri bədii bir şəkildə təsvir edir. Kürd dastanları içərisində yaranma baxımından ən qədim dastan hesab edilən "Meme Alan" dastanıdır ki, tədqiqatçılar bu dastanın tarixini 2500 il olduğunu qeyd edirlər. Antik yunan dastanları ilə səsləşən lirik məzmunlu bu qədim dastan Mesopotamiyada yaşayan xalqların mifik dünya görüşünü, eləcə də kürdlərdə yazılmamış qanunlara çevrilən bir sıra adətləri də özündə əks etdirir. Tədqiqatçılar böyük kürd şairi Əhmədi Xaninin “Mem u Zin” poemasını məhz bu dastanın mötivləri əsasında yazdığı qənaətindədirlər.

Nofəl Ədalət

www.arsivakurd.org

Heta niha ji 182.000 an, tenê termên 2250 kesên enfalkirî hatine dîtin

Wezîrê Şehîd û Enfalkiriyên Hikumeta Herêma Kurdistanê ragihand ku ji 182.000 termên enfalkirî, bi tenê 2.250 term hatine dîtin. Wezîrê Şehîd û Enfalkiriyên Hikumeta Herêma Kurdistanê ragihand ku ji 182.000 termên enfalkirî, bi tenê 2.250 term hatine dîtin.

Aram Ehmed Wezîrê Karubarê Şehîd û Enfalkiriyên Hikumeta Herêma Kurdistanê li rêwresma anîna termên 93 şehîdê enfalkiriyên Barzanî de, gotarek pêşkêş kir û got: "Piştî derbasbûna ewqas salan li ser enfalkirina xelkê Kurdistanê ji aliyê rejîma Be'es, karê peydakirina gorên bi kom zehmet bûye û asayîşa cografya gorên bi kom rêgirekî dine li ber astengan". Her wiha got: "Ev 93 term li meha tişrîna duyema 2013 35 km dûrî navçeya Buseye ya ser bi bajarê Semawe û dûr 1600 km dûrî welatê xwe bi zîndî hatine binaxkirin ku zêdetirê wan hatine gullebarankirin û bi giştî jî regezê nêrîne û li ser 20 salîne". Ehmed eşkere jî kir: "Li sala 2005 nêzîkî 503 term hatine dîtin, bi giştî 8 hezar Barzanî hatine enfalkirin û heta niha tenê 606 term hatine dîtin. Li enfalê de nêzîkî 182.000 zarok, jin û zilamên Kurd bi zîndî hatine binaxkirin û heta niha jî li herêmên xwarê ya Iraqê û sînora Hemrîn, nêzîkî 1600 term hatine dîtin. Heta niha 182.000 tenê termên 2250 kesên enfalkirî hatine dîtin.

Esed: Partiya Baes li ber xwe dide û yekgirtiye

Hewlêr (Rûdaw)- Serokê Sûriyê Beşar Esed ku niha zêdetirî 135 hezar kes li welatî wî hatine kuştin, diyar kir ku Partiya Baes a desthilatdar di krîza ku ev nêzîkî 3 salane li Sûriyê tê derbaskirin de “li ber xwe daye û yekgirtî maye”. Li gor nûçeya ajansa SANA ya fermî ya Sûriyê, Beşar Esed di 51emîn salvegera wergirtina desthilatê ji aliyê Partiya Baes de got ku ewê şerê li dijî “terorê” berdewam bikin û tekîd kir ku “tehdiyatên piştî krîzê dê hîn ji krîzê metirsîdartir bin”. Serokê Sûriyê ku bi milyonan hemwelatiyên wî koçber û derbeder bûne, herwiha bal kişand ku partiya wî di krîzê de li ber xwe daye û yekgirtî maye .

Derbarê kesên ku ji partiya wî veqetiyane de Esed got “Ev yek haleteke druste û alîkariya partiyê kir ji bo ku ji kesên intîhazî xilas bibe”.

Serokê Sûriyê Beşar Esed ku li pêşiya serkirdatiya şaxê Partiya Baes li Şamê diaxifî, ragihand ku pêwîste têkiliya partiya wî bi hêzên siyasî yên ku li ser qada Sûriyê hene berdewam bibe û pêşde biçe.

Esed car din tekîd kir ku pêwîste ew hevpeymaniya xwe ya ligel Rûsya, Îran û Çîn ku di krîzê de piştgiriya rejîma wê dikin, bihêztir bikin.

Di hezîrana sala 2013an de serkirdatiya nû ya Partiya Baes hat ragihandin, lê ti endamên berê yên serkirdatiyê wek cîgirê serokê Sûriyê Farûq el-Şeraa di nav de cih negirtin.

Herwiha di serkirdatiya nû de ti serkirdeyên ewlekariyê û yên leşkerî jî tine ne, lê Esed her wek serokê partiyê ma.

Barzanî: Em deyindarê fedakarî û keda jinan in

Hewlêr (Rûdaw)- Serokê Herêma Kurdistanê Mesûd Barzanî di peyamekê de roja cîhanî ya jinan pîroz kir û ragihand ku “Erkê ser milê me hemûyane rêz li rûmet û maf û daxwaziyên jinan bigrin.”

Mesûd Barzanî di peyamekê de bi helkefta roja cîhanîya jinan ku, îro (08.03.2014) li ser malpera Serokatiya Herêma Kurdistanê hatiye belavkirin, pîrozbahî li jinên Kurdistan, Iraq û hemû cîhanê kir.

Barzanî di peyama xwe de ji jinan re wiha got: “Rola jin li berdewamî û pêşxistina jiyan û pêkanîna aştîxwaziyê girîng û pîroze. Erkê ser milê me hemûyane rêz li rûmet û maf û daxwaziyên jinan bigrin.”

Herwiha di beşekî din ji peyama xwe de, Serokê Herêma Kurdistanê ragihand: “Em hemû deyindar û qerzdarê fedakarî û keda jinan in di jiyana aborî, civakî, siyasî û ferhengî da. Beşa herî mezin ji êş û azarên gelê me li ser milê jinan bûye û rolekî mezin li xebat û qurbanîdana gelê Kurdistanê de hebûye.” Di dawiyê de Barzanî hêvî xwest ku ev helkeft derfetek be ji bo kêmkirina êş û azara jinên Kurdistanê û êdî binpêkirina keramet û mafê jinan nebînîn û wih di peyama xwe de domand: “Pêwîste li nav malbat û navendên perwerdehî û kultûriyan û cihê karkirinê de mafên jinan bê misogerkirin û sînorek jî ji bo wê tundiya fîzîkî û derûniyê bê danîn ku li dijî jinan tê kirin. Carekî din pîrozbahiyê li we dikim û hêviya min bextewerî û şadiya we ye.”

Barzanî, Abdulmehdî û Çelebî rewşa Iraqê nirxandin

Îro şemî 08.03.2014 li Selahedîn birêz Mesûd Barzanî Serokê Herêma Kurdistanê pêşwaziya Adil Ebdulmehdî Cîgirê berê yê Serok Komarê Iraqê û serkirdeyê li Encûmena Bilinda Îslamî li Iraqê û Ehmed Çelebî Serokê Kongreya Niştîmaniya Iraqê kir. Îro şemî 08.03.2014 li Selahedîn birêz Mesûd Barzanî Serokê Herêma Kurdistanê pêşwaziya Adil Ebdulmehdî Cîgirê berê yê Serok Komarê Iraqê û serkirdeyê li Encûmena Bilinda Îslamî li Iraqê û Ehmed Çelebî Serokê Kongreya Niştîmaniya Iraqê kir. Li hevdîtinê de pêşhatên dawî ya siyasî û emniyên Iraqê hate axaftin û guftûgo kirin û her wiha hilbijartina Encûmena Nûnerên Iraqê ku wiha biryare li dawiya meha nîsana îsal da li Iraqê bê saz kirin û nirxandin. Her li vê kombûnê de behsa proje yasaya bûdçeya sala 2014 ê Iraqê jî kirin û sedema paşketina pejirandina bûdçeyê hate axaftin. Axaftina li ser kêşeyên di navbera Hewlêr û Bexda mijareke dinê vê hevdîtinê bûn.

Dizeyî: Şandina mûçe ne sedeqeya Bexdayê ye

AVESTA KURD - Berdevkê Hikûmeta Herêma Kurdistanê Sefîn Dizeyî, ragihand ku şandina bûdce û mûçeyên karmendên Kurdistanê sedeq û xêra Bexdayê nîne. Dizeyî her wiha diyar kir, Hewlêrê heta niha hemû “kartên xwe” li hember Bexdayê bikar nehaniye. Nakokî û aloziya navbera Hewlêr û Bexdayê ber bi kûrbûnê ve diçe. Piştî ku Serokê Herêma Kurdistanê Mesûd Barzanî, bi tundî bersiva Bexdayê da û got, eger Bexda li ser siyaseta xwe ya li hember Kurdistanê rijd be dê gavên wisa bavêjin ku Bexdad li benda wan nebe, Berdevkê Hikûmeta Herêma Kurdistanê jî li ser daxuyaniya wezareta darayî ya Iraqê ya derbarê şandina mûçeyên meha Sibatê yên karmendên Kurdistanê ji Rûdawê re axivî. Berdevkê hikûmetê Sefîn Dizeyî, ji Rûdawê re ragihand ku mûçeyê ku Bexda dide Herêma Kurdistanê sedeqe û xêr nîne û gelê Kurdistanê jî xêrê qebûl nake û wiha got: “Li gorî destûrê divê pişka bûdceya Kurdistanê bê dayîn û eger neyê dayîn binpêkirina destûrê ye.” Sefîn Dizeyî, li ser îhtimala neşandina mûçe ji aliyê Bexdayê û çawaniya helwesta Hewlêrê li hember vê yekê de jî wiha axivî: “Di civîna 10 roj beriya niha ya Serokwwezîrê Herêma Kurdistanê û fraksyonên kurd li parlamentoyên Iraq û Kurdistanê de, eşkere bû ku Herêma Kurdistanê rêyên din bo çareserkirina vê yekê heye lê em vê gavê hemû kartên xwe eşkere nakin.” Dizeyî, derbarê girtina ava Iraqê ji aliyê Herêma Kurdistanê ve jî anî ziman ku tiştekî wisa rast nîne û da zanîn, sedemên kêmbûna ava Iraqê ji ber pilanên wezareta çandinî û çavkaniyên avî ya Kurdistanê ye ji ber ku li gorî her werzekî avê kêm yan zêde berdidin û wiha got: “Helbet kêşeya me bi hikûmeta Iraqê re nek gelê Iraqê re, ji ber wê jî girtina avê karekî mirovî nîne û Herêma Kurdistanê karê nemirovane nake.”Wezareta Darayî ya Iraqê, ragihandibû ku Serokwezîr Nûrî Malikî ferman daye mûçeyên meha Sibatê yên karmendên Herêma Kurdistanê bê dayîn. Rûdaw

Îro salvegera koça Mihemed Şêxo ye

Hunermendê kurd ê navdar Mihemed Şêxo di sala 1948’an de li başûrê rojavayê welêt, li gundê GîrbanînaQamişloyê tê dinê. Navê wî yê rastî Mihemed Salih Şêxmûs e. Di zarokatiya wî de malbata wî koçber dibe û li gundê Xecokê bi cîh dibe. Li vir mirêbetiyê dike. Şêxo meziné yanzdeh bira ye. Di sala 1959´an de dest bi xwendinê dike, lê sê sal şunda dest ji mektebê ber didê. Di salên xwe yê mektebê da Mihemed Şêxo gelek hunermendên kurd nas dike. Ji tesîra wan nêzikî muzîkê dibe û di sala 1969’an de dest bi dengbêjîtiyê dike. Ew salên xwe yên di navbera 1969 û 1972’yan li Lubnanê ji bo xizmeta hunerê xerc dike û li Bêrûtê du sal dersên muzîkê distînê. Di sala 1972’an de bi hinek hevalên xwe re bi navê Koma Serkeftin komek mûzîkê saz dike. Mihemed Şêxo 1973’an de derbasî Başûrê Kurdistanê dibe û li wir mîna hozan û şervanan kar dike, têkiliyê xwe bi hunermendê kurdên ên din re saz dike. Paşê diçe Şamê, li wir kaseta xwe ya bi navê Ay Gewrê derdixe. Lê li wir dewleta Sûriyê Mihemed Şêxo rihêt nehêlê û gelek caran tê binçavkirin. Ser wê yekê carek din berê xwe da Îraqê û di nav refên pêşmergeyan de cîhê xwe digre. Bi têkçûna serhildana Başûr re ew derbasî Rojhilat dibe û li wir kasetekê tomar dike. Li Rojhilatê Kurdistanê ji bilî karê xweyê muzîkê çend sala mamostetiyê jî dike. Demek şunda rejîma Îran ê jî Şêxo wek dijberê rejimê dihesibîne û derheqê wî da biryara binçavkirinê digre. Ji ber wê yekê Mihemed Şêxo piştî 11 salan carek din berê xwe didê Sûriyê û li wir bi hezkirineke mezin tê pêşwazîkirin. Dewleta Sûriyê ji têkiliya Mihemed Şêxo û gelê kurd aciz dibe û wî digrê, davêjê zindanê. Lê ev biryar jî dengê Şêxo nade birîn. Ew kilamên xwêyê herî baş li heps û zindanan de dibêje û di kilam û stranên xwe de derd û kulên gelê xwe û daxwaz û baweriyên wan bi hunermendîyek bilind tîne ziman. Hunermend di sala 1983’yan de vedigere Qamişloyê û heta sala 1988’an de gelek berheman diafirîne. Mihemed Şêxo di 9'ê adara1989'an de çû ser heqiya xwe. Li Qamişlokê ji aliyê 70.000 kesî bêr bi rêwîtiya xwe ya dawî hat rêkirin.

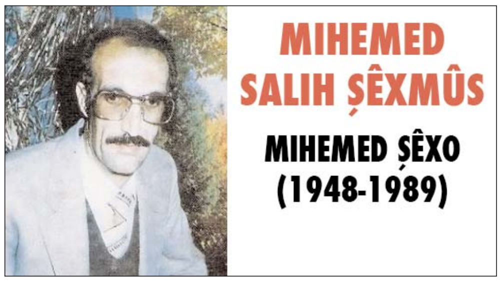

Bandora Mihemed Sêxo li ser muzîka kurdî

Mihemed Sêxo bi stran, stîl û awazên xwe kartêkirineke mezin li muzîka kurdî kir û gelek stranên wî ji aliyê gelek stranbêjên kurd hatin şîrovekirin û gotin. Bi deng û awazên xwe, kilam û stranên xwe jiyan û hunera gelê kurd dewlemend kir. Mihemed Şêxo bi giştî 14 kasêt amade kirin û pêşkeşî gelê kurd kir. Berhemên wî li hemû parçeyên Kurdistanê hatin belavkirin. Mihemed Şêxo ku yek ji strana wî ya herî bi nav û deng Ay lê Gulê ye, gelek stranên din yên nas û hezkirî bi deng û awazê xwe xist guh û devê guhdaran. Piştî mirina hunermendê mezin, kasetên wî li gelek cihan ji nû ve hatin derxistin û bi vî awayî bêmiriniya wî xwe nîşan da. ***Ji hinek berhemên Mihemed Şêxo***

Jinekê îro 8 adarê xwe şewitand

Îro 8 adarê roja cîhanî ya jinan li bajarê Kelarê, jinek neftê bi xwe de dike û xwe dişewitîne, piştre li nexweşxaneya giştî ya Kelarê ji ber şewata zêde bo nexweşxaneya imercinsî a Silêmaniyê hate rêkirin.Birêvebira berengarbûna tundûtîjiya li dijî jinan li Germiyanê muqedem Lemîa mihemed ji PUKmedia`yê re ragihand: Li taxa Şehîdan a Kelarê jinekê xwe şewitand û re rakirine nexweşxaneya giştî a Kelarê lê belê piştre ji ber şewata zêde ew rakirine nexweşxaneya imercinsî a Silêmaniyê. Lemîa Mihemed got: Ew jina ku xwe şewitandiye, jinebî yeû gilî li ser du jinên nêzîkî xwe tomar kiriye, her çiqas dibêjin ku rewşa derûnî a wê jinê ne temame jî lê em nikare wê yekê piştrast bikin taku raporta pizîşkî em wernegrin. Ji bo vê jî lêkolîn li rûdanê berdewame û em çaverêya encamanin. Birêvebira berengarbûna tundûtîjiya li dijî jinan amaje bi eê yekê jî kir ku her çende hêşta aşkira nebûye jî lê çê dibe ku xwe şewitandin pêwendî bi roja 8 adarê ve hebê.

Barzanî amadekariya îlankirina konfederaliyê dike

Serokê Herêma Kurdistanê Mesûd Barzanî dest bi amadekariyên ragehandina serbixweyî û piştre ragehandina konfederaliyê ligel Îraqê kiriye û di civîneke ligel Yekgirtûya Îslamî ya Kurdistanê de jî bi wan şêwiriye.

Çavkaniyekê ji Yekgirtûya Îslamî ya Kurdistanê ji BasNewsê re eşkere kir wek bersivekê bo wê destpêşxeriya Barzanî, wan jî pêşniyara ragehandina serbixwebûnê kirine. Ji aliyê xwe ve parlementerê berê û yek ji serkirdeyên Yekgirtûya Îslamî Xelîl Îbraîm piştrast kir ku Barzanî ew pêşniyar daye partiyên Kurdistanî û bi wan şêwiriye. Xelîl Îbrahîm wiha axifî: ''Peywendiya konfederaliyê di navbera du welatên cuda de tê girêdan, loma divê Herêma Kurdistanê ji bo wan corên peywendiyan pêşwext cûdabûna ji Îraqê û serxwebûnê rabighîne, pêdiviya vêna jî bi amadekarî û xwesazkirinê heye.'' Îbrahîm tekez kir ku li ba Yekgirtûya Îslamî ragehandina dewleta serbixwe stratejî ye û kar ji bo ragehandina mafê çarenivîsa xwe dikin. Îbrahîm wiha dirêjî bi axaftina xwe da: ''Em wek Yekgirtûya Îslamî piştgiriya wê pêşniyara Serokê Herêma Kurdistanê dikin. Herwiha pêdiviya vê projeyê bi fikir û danîna nexşe-rêyekê heye û bi awayê reaksyonê çênabe. Serkirdeyê Yekgirtûya Îslamî tekez kir ku Barzanî heman pêşniyar daye partiyên din ên Kurdistanê jî.(Bas)

Serokwezîr pêşwaziya sefîrê Koreya Başûr kir

Nêçîrvan Barzanî serokwezîrê Kurdistanê pêşwazî li Kîm Hyong sefîrê Koreya Başûr yê Îraqê kir û di civînekê de tekîd li ser xurtkirina têkeliyên navbera Kurdistan û Koreya Başûrê kir.

Sefîrê Koreya Başûr ku, bi minasibeta bidawîhatina wezîfeya wî li Îraqê serdana herêma Kurdistanê kiriye û xatira xwe ji berprisên Hewlêrê bixwaze, di axaftinekê de got ku, welatê wî bi çavekê mezin li têkeliyên xwe yên bi herêma Kurdistanê re, bi tyabetî peywendiyên di warê aborî, bazirganî û kulturî de, temaşe dike:

- Hikûmet û serokatiya siysasiya herêma Kurdistanê roleke mezin di prastina aramî û îstîqrara herêma Kurdistanê de lîstiye û Kurdistan berdwam geş dibe û pêş dikeve. Welatê me di wê baweriyê de ye ku, herêma Kurdistanê di hemû waran de dê bigehe sewîyeyek gelek pêşkeftî.

Sefîrê Koreya Başûr diyar kir ku, di nava wan du salên karê xwe yê li Bexdayê çend careke serdana herêma Kurdistanê kiriye û gelek zaniyarî li ser dîroka gelê Kurdistanê û ew nexweşî û azarên bi ser gelê Kurdistanê de ahtine zanîne û ”gelek xalên hevbeş navebra her du gelên Kurdistanê û Koreya Başûrê de hene”.

Nêçîrvan Barzanî serokê hikûmeta herêma Kurdistanê sipasiya gel û hikûmeta Koreya Başûr kir ku, her ji sala 2003ê were bi rêya Tîpa Zeyton û Ajansa Koyka bingehek saxlem bo têkeliyên her du welatan danaye û roj bo rojê ew têkelî xurtir û berfurehtir dibin.

Barzanî di axaftina xwe de kar û xebatên sefîrê Koreya Başûr yê Îraqê yên di dema karkirina li Bexdayê ji bona pêşxistina têkeliyên her du aliyan bilind nirxand:

- Em dixwaz in sud ji tecrûbeya serkeftiya Koreya Başûr, bi tyabetî di warê zanistî, geşepêdna çiyanên mirovî, xwenidin, pîşesazî û çandiniyê de, werbigirin.

Serokê hikûmeta Kurdistanê ji şandeya mêvan re behsa têkeliyên navbera Hewlêr û Bexdayê û hilbijartinên parlamnetoya Îraqê kir û got:

- Em dixwaz in hemû pirsgirêk bi diyalogê û li gor destûrê çareser bibin. Em hêvî dikin ku, hilbijartinên parlamentoya Îraqê de dema xweya diyar kirî de (30-04-2014) de bên encam dan û ew hilbijartin bibe bingeheke nû ji bo hikûmetekê ku, tabîrê ji hemû pêkhatên Îraqê federal bike û federalîzimê û mafên destûrî biparêze.

Ashton wê îro bi Hesen Rûhanî re bicive

Hewlêr (Rûdaw)- Berpirsa têkiliyên derve ya Yekîtiya Ewropa (YE) Catherine Ashton bi serdanekê li Îranê ye û dê îro bi rayedarên wî welatî re bicive. Catherine Ashton duh gihişte Tehranê û biryar e îro ligel serokomarê Îranê Hesne Rûhanî, wezîrê derve Mihemed Cewad Zerîf û serokê parlamentoyê Elî Larîcanî bicive. Ajansa Irna ya îranî li ser zarê alîkarê wezîrê derve yê Îranê Text Rewancî belav kiriye ku Ashton wê di civînên xwe de derbarê pêşvebirina têkiliyên navbera YE û Îranê û danûstandinên atomî de ligel rayedarên Îranê gotûbêj bike. Ji sala 2008an de ev serdana yekemîn a Ashton e ji bo Îranê. Ashton duh ligel cîgirê wezîrê derve yê îranê Ebas Iraqçî civiya.

Serdana Ashton piştî wê yekê tê ku Rûhanî yê reformxwaz bû serokomar û rêkeftinek derbarê programa atomî ya Îranê di 24ê mijdara 2013an li Cenêvê de hat îmzekirin. Roja înê ya borî pisporên Îran û her şeş welatên mezin ên dinyayê li Viennayê civiyan û biryar e di 17ê vê mehê de siyasetmedarên Îran û her şeş welatan li hev bicivin. Tê pêşbînîkirin ew danûstandin çend mehan bidomin heta ku bigihine rêkeftineke dawî derbarê programa atomî ya Tehranê de.

Li Rojava Jinan 8'ê Adarê pîroz kir

Çalakî û şahiyên ji bo 8`ê Adarê Roja Jinan a Cîhanê li gelek bajarên Rojavayê Kurdistanê û Sûriyê didomin. Jinan şahiyên girseyî û rengîn lidarxist û di van çalakiyan de peyamên girîn dan.

Tevgera Jinên Ciwan ên Şoreşger a Herêma Kobanê li pêşiya Saziya Zimanê Kurdî bi boneya roja 8`ê adarê Roja Jinan a Cîhanê şahiyek lidar xist. Şahî bi deqeyeke rêzgirtinê hate destpêkirin. Piştre Endam û Rêvebera Tevgera Jinên Ciwan ên Şoreşger a Herêma Kobanê Bêrîvan Koçer axivî û 8`ê Adarê Roja Jinan a Cîhanê li hemû jinên cîhanê û Rêberê Gelê Kurd Abdullah Ocalan pîroz kir. Piştre peyama Rêberê Gelê Kurd Abdullah Ocalan ya derbarê 8`ê Adarê de şandibû, hate xwendin. Şahî piştre veguhezî meşeke girseyî û jinan di meşa xwe de bi rengên xwe, cilên herêmî, alên kurdî, wêneyên Rêberê Gelê Kurd Abdullah Ocalan û meşeelan di nava kolanên bajêr de meşiyan. Li aliyekî din bi heman munasebetê endamên Yekîtiya Star yên gundê Eyn El-Bet ê rojhilatê Herêma Kobanê şahiyek lidar xistin.

Bi heman armancê Yekîtiya Star û Tevgera Çand û Hunerê yên bajarê Tiltemir li navenda Şehîd Şînda ya Zimanê Kurdî bi beşdariya sedan jinên Kurd, Ereb û Asûrî li bajarê şahiyek lidar xist. Meydana şahiyê bi alên kurdî, wêneyên Rêberê Gelê Kurd Abdullah Ocalan û pankartên bi nivîsên piştgiriya têkoşîna jinan, hate xemilandin. Şahî bi stranên Komên Şoreş û Tolhildan û dîlanê bi dawî bû.

Li bajaroka Ebo Rasên a girêdayî bajarê Dirbêsiyê jî bi heman munasebetê Yekîtiya Star şahiyek lidar xist. Qada şahiyê bi alên Yekîtiya Star û TEV-DEM'ê hate xemilandin. Şahî bi deqeyeke rêzgirtinê hate destpêkirin. Piştre Endama Rêveber a TEV-DEM'ê Zozan Kobanî axivî û 8'ê Adarê li beşdaran û hemû jinên cîhanê pîroz kir. Şahî bi stranên koma Xemgîn û durişmeyên dilsoziya bi şehîdan û Rêberê Gelê Kurd Abdullah Ocalan re û dîlanê bi dawî bû. Li bajarê Tirbespiyê jî Yekîtiya Jinên Suryanî bi heman munasebetê li navenda xwe şahiyek li dar xist. Di şahiyê de bi dehan jin bi rengên xwe û cilên herêmî li rex gelek rêxistinên jinan beşdar bûn. Di axaftinan de 8'ê Adarê li hemû jinên cîhanê hate pîrozkirin. Her wiha hate destnîşan kirin ku ev roj bi saya xebata têkoşerên ku ala azadiyê bilind rakirin, hatiye. Şahî bi stranên Koma Meriyana ya Jinên Ciwan û dîlanên folklorî bi dawî bû.

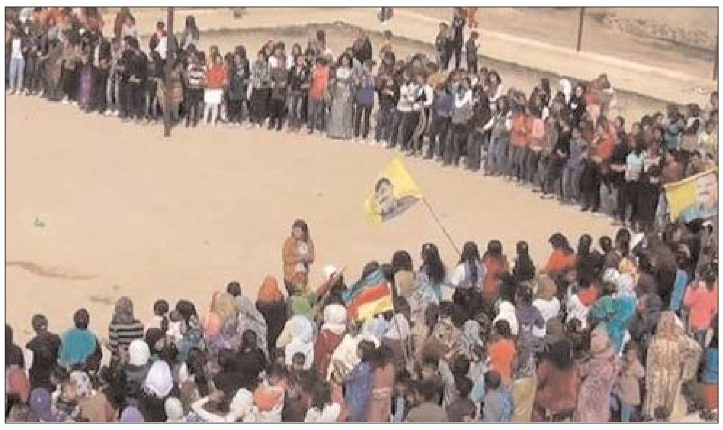

Li taxa Şêxmeqsûd a bajarê Helebê jî endamên Yekîtiya Star vexwendiname ji bo beşdariya şahiya 8'ê Adarê ku dê sibe were lidar xistin, belav kirin. ***ANHA/QAMIŞLO***

Hikûmet dê li ser giringîdan bi pirsên jinan berdewam be

Bi minasibeta 8ê adarê roja jinan a cîhanî, hikûmeta Kurdistanê bi peyameke pîrozbahiyê li hemû jinên Kurdistanê dike û dibêje ku, hikûmet dê ji bona pêşxistina civakê û bidestanîna aştiya civakî û kêmkirina fişarên derunî û fîzîkî li ser jinan û pêkanîna aqarek xweş ji bo beşdarîkirina jinan di wezîfe û berpisiyraiyan de, bi hemû şiyanên xwe pirsa jinan û mafên wan û yeksaniyê biparêze. Hikûmeta Kurdistanê di daxuyaniya xwe de hemû aliyan dilrehet dike ku, hikûmeta dê li ser giringîdan bi pirsên jinan û karkirin ji bona misogerkirina tev mafên wan berdewam be. Destxweşiyê li hemû çalakvanên warê mafê jinan dike û hêvî dike ku, roja 8ê adarê bibe westgehek bo pêşxistina civakê, xwedûrxistin ji hemû awayên sitema civakî, baştirkirina rewşa jinan û piştgîrîkirina daxwaziyên wan.

Dema serxwebûna Kurdistanê ye

(Dema serxwebûna Kurdistanê ye, Eger serxwebûn neyê ragihandin, Başûrê Kurdistanê wê birûxe) ev gotin serdêra nûçe şîroveyeke malpera Nasnameye ku balkişandiye li ser rewşa Başûrê Kurdistanê û Hikûmeta navendî ya Bexdayê. (Dema serxwebûna Kurdistanê ye, Eger serxwebûn neyê ragihandin, Başûrê Kurdistanê wê birûxe) ev gotin serdêra nûçe şîroveyeke malpera Nasnameye ku balkişandiye li ser rewşa Başûrê Kurdistanê û Hikûmeta navendî ya Bexdayê. Nivîskar daye zanîn ku piştî wan pirsgirêkên li navbera Bexda û Hewlêrê û axaftina Mesûd Barzanî Serokê Kurdistanê û Nêçîrvan Barzanî Serok Wezîrê Hikûmeta Kurdistanê wiha kiriye ku dîsa serxwebûna Kurdistanê bikeve rojeva hemû Kurdan. Her wiha axaftina Serokê Kurdistanê û Serok Wezîrê Kurdistanê hêviyên ragihandina serxwebûna Kurdistanê bi hêztir kirine. Her wiha nivîskar dawiya nivîsê de dide zanîn ku eger serxwebûna Kurdistanê neyê ragihandin, wê malbata Barzanî bibe hedefeke wan hêzan ku wê bixwazin mafên neteweyiyên Kurdan ji holê rabikin. Eger desthilatdarên Başûrê Kurdistanê vê biryara dîrokî wernegrin, wê xwe jî û hêviyên hemû Kurdên serxwebûnxwaz jî bêxin nava metirsiyeke mezin û hêvîdarîn ku biryara serxwebûnê bê wergirtin.

Bağımsız Kurdistan Zamanıdır!

Otombêlên Honday ên dawî li Herêma Kurdistanê tên pêşkêş kirin

Bi mebesta kirîgerên xwe li bazara Kurdistanê ji berhemên xwe yên dawî agahdar bike kompaniya Honday a Korî ya otombêlan beşdarî pêşengeha pêncemîn a navdewletî ya li Hewlêrê lidardikeve bû. Kompaniya Honday otombêla Cînisîs Kopiyê ya sporê di pêşengehê de pêşkêş kir, kompaniya Hondayî ev otombêl bi mebesta rikberiyê li dij otombêlên din ên spore bike pêşkêşkiriye, otombêl bi hêza 306 hespane ji matorekî pêk tê ku ji 6 lûleyan e bi şêweyê tîpa V û bi 3.8 litre tê dagirtin, ev otombêl gelekî geşdare û asane, her wiha ji derve ve xwedî tîpeke pir çelenge, nûjene û ajontina wê xweşe. Her wiha kompaniya modêleke din ji otombêla Sinta ya piratîk pêşkêş kir, û otombêla Girand Santavî pêşkêşî kirîgerên Herêma Kurdistanê kir. Serpereştiyarê beşa kompaniya Honday li pêşengeha Hewlêrê ji PUKmeida yê re axivî û got; Her çendê em bazara Êraqê bi amûrên veguhestinê dadigirin û makeyên nas ê li cîhanê pêşkêş dikin û xizmeteke giran û hêja pêşkêşî kirîgerên xwe dikin û rêz li pirengiya çandî girin, lê armanca me ew`e em yekem bin li cîhanê û ya herî başbine.

www.arsivakurd.org

Casûsê Sovyetê Sûdaplatov: ”Barzanî siyasetvanekî jêhatî û qumandarekî bi tecrube bû”

Ev nivîsa jêrîn ji pirtûka Pavel Anatolîyeviç Sûdaplatov a ku bi zimanê Rûsî, di bin navê. Ev nivîsa jêrîn ji pirtûka Pavel Anatolîyeviç Sûdaplatov a ku bi zimanê Rûsî, di bin navê "îstixbarat û Kremlîn" hatiye wergerandin. Pirtûk sala 1997 de hatîye çapkirin, di pirtûke de Sûdaplatov behsa gelek tişte hundur û navnetewî é heta nûha bi dizîbun dike; wek problemen Ukrayna, Valenberg, Troçkî û gelekên din. Sûdoplatov her weha behsa Melle Mustefa Barzani dike dema ku ew hatibû Yekîtîya Sovyet. Ew qismé ku behsa Barzani dike, ji rûpela 308-314'a min ji Rusi wergerandiye Kurdî. Berya ew wefat bike me hev nas kir behsa hinek tiştên Barzanî dikir ku di pirtûkê de nîne. Min li vir behsa wan tiştên di sohbeta mede derbas bûne lê nekirine. Bes li vir beşê li ser Barzanî ên di pirtûkê de hatiye wergerandin.

Leonîd Şabaşkin ku serokê îstixbaratê a derve KGB'e bû, Pavel Anatolîyevîç Sûdaplatov weha dide nasandin: "Casusa Yekîtîya Sovyetê yê heri mezin bûye. Di sala 1907 li bajarâ Melîtopol hatîye dinye, Di îstixbarata Yekîtîya Sovyet de ji sala 1921 heta sala 1953'an, serhev 32 sal xebitîye. Di sala 1951 de bûye wekîlê serok qismé derve é NKVD (Komîta Gel a Karê Hundir). Her weha bûye serokê qismé casustîye ê NKVD-NKGB. Piştî seré cîhané ê duemîn bûye serokê qismê teybetî ê Wezareta Ewlekarî. 15 sala di hepsa Sovyeté de mayi, di sala 1992 de şeref û itibara wî bi şunde dané, heger di istixbarat de efsane hebûna, Sûdaplatov wé biba qehremaneki wan." Di sala 1946 an 1947 de hêzên Kurda yên çekdar di bin serokatîya Melle Mustefa Barzani de bi ordîya Şah re ketin şer û ew mecbur man ji alîye hudûde me ye Îrane de derbas bûn hatin nav Azerbeycane. Kurde kû li Iraqe, İrane û Türkiye dijîn tu zulm nema ku ne kişandin. Her weha di salen 1939-1941 de dema di serokatiya Tehrane de tesîra Almanya xurt dibû, berpirsyaré hukûmeta îngliz ewên bi Kurdanre dilîstin, pişti ordiya îngiliz û Sovyetê derbasi îranê bû dev ji Kurdan berdan.

Hezen Barzanî en çekdar dema ku hudud derbas kirin ku dor du hezar çekdar hewqas ji malbata wan hebûn, hukmê Sovyetî destpeke ew girtin û xistin kampeke, di sala 1947 de Abakûmov (Wezire Emni. wer) emir da min ku ez bi Barzanî re tekilî deynim û pêşniyar bikim ku, Barzani û yen pêre hatine, penaberen siyasi ne û wan li Ozbekistane günde dora Taşkente bi cîh bikim. Ez bi Barzanî re bi nave Matveyev, wek Wekile Mudûre Giştî TASS'ê (Ajansa Telegrafe ya Yekîtîya Sovyet, wer) û berpisyare hukûmeta Sovyete hatim naskirin. Di jiyana xwe de bi rasti cara yekemin bû ku ez bi Axayekî bi meerifetre bûm nas. Her weha qenaetek bi min re çebu, ku Barzanî siyasetvanekî jehatî û qumandarekî eskerî bi tecrubeye. Wî ji min re got, di sedsala dawî de Kurda heyşte caran serhildan li dijî Fansa, Iraqîya, Turka û Îngilîza kirine û betirî şest carî ji Rûsa alîkarî xwestine û wek lazim e alîkarî wergirtne. Li gor peyve wî ji alîye wan de pir tebiiye ku di dema ji wan re zehmet e, wexte hukûmeta Irani Cumhûriyeta Kürdî ji orte radike alîkarîye ji me bixwazin.

Berî van weqîetan, seroken serhildana Kurde Îrane ketin feqa (xefka) Şah: Ew hatin dewet kirin bo Tehrane ji bo guft û go; le li wir ew girtin û dardekirin. Bes Barzanî filitî. Dema Şah Barzanî dewetî guft û go kir, wî bersiv da, ku ewe bi wî şertî be, heger Şah hinek kes ji malbata xwe wek rehin bişîne meqere wî. Dema hazirîya guft û goya bi Şah re dibû, Barzani bêtirî hêze xwe bi alîye başurê Îrane nezî hudûdê Sovyete de bir. Ji alîyê me de, menfîete siyaseta me dixwest ku, em Kurda ji bo tesîra Îngilîz û Emerîkîyan, ku li ser welaten Rojhilata Navîn a ku li ser hudûde Yekîtîya Sovyetê bû kem bikin bi kar bînin. Min ji Barzanî re da diyarkirin ku, terefê Sovyetî qebul dike ku, Barzani û hinek amirhêzên wî di. dibistana eskeri û akademîyen me de xwendinek xas bikin. Her weha min bawerî daye ku, bi cîh kirina wan a li Asya Navîn weqtî ye, ku heta şertên vegera Kurdistanê çêbibin. Abakûmov ji min re qedexe kir, ku ez naveroka guft û goyên bi Barzanî re, bi teybet razî bûna Stalîn a ku îmkan da ku amirhêzên Kurda dikarin di xwendegehê me yên eskeri bixwînin, ji seroké partiya komunist Azerbaycané Bagirov re bêjim. Ji ber kû Bagirov dixwest Barzanî ji bo tevlihevîyê (bê istiqrarî) li Azerbeycana Îrané çê bike bi kar bîne. Bes Mosko dihesiband ku Barzanî dikare rolek giringtir bileyze, wek wergerandina hukmê Iraqê ku di bin tesira Îngilîza de bû. Dervi wê. tiştê muhîmtir, bi alîkarîya Kurdan em dikarin demek diréj bîrén petrola İraqê (musilé) xera bikin a ku ji bo hêzén Îngiliz û Amerîka li rojhilata navîn û li behra sipî ku wê demê roleke girîng dilîst. Piştî guft û go bi Barzanî re, ez bi teyare hatim Taşkente, min ji bo hatina Barzanî informasyon da seroken Usbekîstane. Piştre vegerîyam Mosko.

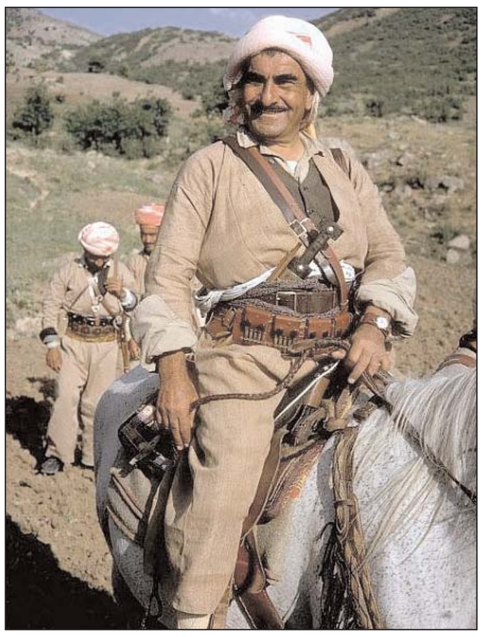

Barzanî û mufreza wî ya be çek tev malbate wan çûn Özbekîstan. Piştî penc salan, di adara 1952, ez çûm Özbekîstan li nezî Taşkente, ji bo ku çareserkirina problemen derketibûn ez û Barzanî hevdu bibinin. Barzanî ji sekna bê kar (bê hevi) û ji tekilîyen hukûmeta Ozbekîsne ne razî bû. Wi gihandibû Stalîn, ku alîkariye dixwaze û xwestibu sozê bere dabûne bînin cî. Wî dixwest ku mufrezên Kurda çekdar çêbikin. Barzani dixwest tesîra wi li ser terefdaren wî kêm nebe, ewên ku li kolxoze dora Taşkente belav kirine her weha kanibe wan kontrol bike. Rasthatina min bi Barzanî re li havingeha hukûmetê çêbû. Tercumanê min Zamskov, serbazeki eskerî bû, ew ji wek Barzani bi İngilîzî dipeyivi. Barzanî ji min re digot ku, çawa Emerîkî û Îngilizî dixwestin wî bikin tere-fe xwe, ji bo zore bidin hukûmetên Iraq, Îran û Turkî. Bi emre Wezîrê Emnî ê nuh Îgnîyatev min plan çêkir ku, ji Kurda mufrezak eskerî teybetî ku ji hezar û pencsed kesî pêk bê ava bike, ji bo emelîyaten eskerî li Rojhilata Navîn. Her weha ji bo vergerandina hukmê Nûri Seîd li Bexdade, ewê ku dihat plan kirin, ku we tesîra Îngilîza li hemû Rojhilata Navin kem bike. Bi alikarîya Kurda ev plan giha serî di sala 1958 de, dema ku ez di hepsê de bûm. Kurda her weha dibê rolek di teqandina xeta petrole di navbera Iraq, Îran û Sûryê da bilîsta, heger şer an ji tehdida hucûmekê li ser Yekitiya Sovyet heba. Barzanî diyar kir ku amadeye bi hukûmeta Sovyetê re îtifaqê îmza bike, bi şerte garantî û xebata Mosko ji bo avakinna Cumhûriyetek Kürdi; ew cihe ku Barzanî digot Kurd bi hevra dijîn, mintiqa hudûde bakure Iraq, Îran û Turki bû.

Pişti mm Barzanî guhdar kir, mm bersîv daye, ku ez nikarim biryar li ser îtîfaqek weha bidim, ji ber ku di deste min de hewqas berpirsiyarî nîne (qesta Sûdoplatov ew e ku qiyada Sovyetî ya bilind dikare îtîfaqek weha munaqeşe bike. wer.) Bes em ne li dij bûn ku hukûmetek Kürdi li surgûne ava bibe. Ewê ku em bi hevre çûbûn ji bo guft û go, xebatkare kismê navnetewî ê K.M (Komita Merkezi) ya Partiyê, Mancxa, peşniyar kir ku Partîya Demokrat a Kurdistan bi serokatîya Barzanî bê avakirin. (Qesta Mancxa, rexistina partîyê li Ozbekistanê be avakrrin. Wer.) Bi fikra Mancxa, Partîyê we kordinasyona kare hukûmeta Barzanî li tevaya mintiqê ku Kurd le dijin bike û meqerê partîyê li gor peyva Barzanî li kolxoza ku panzdeh kîlometra ji Taşkente dure, çebike.

Ez tev ve peyve nebûm, bes bi dîqet min guhdar kir. Dema peyv xelas bû, Barzanî ez dewet kirim rasthatineke bi amirhezê meqerê xwe re. Bi rasthatina me, di ode de sî meriv bi hevre "bi rehetî" rabûn ser xwe. Piştre bi emir giş daketin ser çonga û bê deng ber bi Barzani ve çûn, ji bo Barzanî rê bide wan qiraxa kinc û sole wi maç bikin. Bê guman, xeyale minê Kurdistana demokratîk heta nuha hebû; ji wê seetê pê ve wenda bûn. Ji min re hate eşkere kirin ku eve ji insiativek fikrî ya K.M (Komita Merkezî, wer) li meydana kevne (Meydana kevn cihe avaye Komita Merkezi a Partîya Komunîst ya Yekîtîya Sovyete le bû. wer)

Di nîsana sala 1952 de Barzanî bi malbat û merivê xwere li kolxozek mezin li dora Taşkentê bi cih bûn li Mosko qerar hatibû dayin ku ji bo Kurda navçeyek otonomî bê ava kirin. Kar hat dan Wezareta Emnî ku ji bo Kurda perwerda eskeri çêbikin, her weha îmkana çêkin ku kanbin têkilî bi Kurdê derve re bikin. Me ceriband ku em zilamên xwe têxin dora Barzanî an hinka ji wan bikin zilamen xwe. Bes em bi ser neketin, hemû re ji aliye komita wanî emnî hatibûn girtin. Bes Zemskov, ew e di tekiliyen Kurda de bi tecrube bû yek ji amirhezê ku akademiya eskeri dixwend razi kiribû ku bi wan re kar bike, le piştî ku ev amirheza vegerîyabû Taşkente, wenda bû û me nikanbû ew bidîta; em gîhan we qenete ku amirhez bi emre Barzanî hatibû tesfîye kirin. Bi rîya pirsa Kurdi min qaidê burokratîyê ji nas kir; ku ji polîtburo re çawa dokûment dihatin hazir kirin. îgnatev emir da min ku ez li oda Mancxa bimînim, heta ku razî bûna xwe bînin li ser peşniyarê me di mesela Kurdi de. Îgnatev merivekî her tim nazik û bi terbiye bû, bes wexte min je re got li otela Mosko rasthatina min bi Barzanî re heye, wi bi acizî ji min re got, ku tu muhîmata pirse fem naki. Emir da min, ku ez rasthatinê texîr bikim, beri her tiştî dibe em razî bûna polîtburo di mesela Kurdî de bistînin. Ez, Mancxa û Îgnatev em çûn cem Molotv û Vişînskî (Molotov Wezire Derve, Vişînskî Cigire wî bû), ji bo em razîbûna wan li proja çareserkirina pirsa Kurdî bistinin. We çaxê min dît ku Molotov û Vîşînskî çuqas îxtiîyar û bê taqet bûne. Bes taqeta wan terê kir ku ji pirojê tiştê ku pê ne razi bûn derxin û ew tiştê ku Wezareta Derve jî ji bo guft û go û şêwrê dixwaze, ji bo mesela Kurdi karbinin. Her weha wan dixwest ku ev pirs bi peşniyarîya Wezareta Emni li politburo be gengeşikirin, le ne wek peşniyarek müşterek Wezareta Derve û ya me. Dema me peşniyarî Mancxa kir ku em herin cem Lûbyanka û ji nûh de şikle dokumente ye tali li ser esase peyva Molotov û Vîşînskî ber çav bigrin le bikin. Îgnatev razi bû. Ji vir û pe de tişte ji ali min ne dihatin fem kirin dest pekirin. Me şiklê tekstê dawî peşniyarî Îgnatev kir; wi razi buna xwe anî. Bes ji bo wezîr jî her weha gelek muhîm bû nama li gel tekstê a ku wê ji endame politburo re bihata şandin. İgnatev sê cara dokument bi paş de vegerand, ji ber ku naven endamê polîtburo, ewê ku lazim bû dokumenta me hazir kirîye,   wekî ji wan re bi hata şandin. Ne wek lazim bû hatibû lêkirin. Heta wî ji Mancxa pirsî lazim e nav li gor elfabê bê lêkirin an pêşi navên endamê polîtburo ên endamê komisyina tékiliyên derve. Bi vî awayî lazime navê Xrûşov berya navê Bûlganîn bê lêkirin. Bêrîya cawa bikin, Lazime ew li peş Melnkov be? Ev nuansa ku min je fem ne dikir, ez pe ecebmayî dimam. Bes Mancxa di hazir kirina dokûmenta de yekî jehatî bû, di vî warî de wi re li ber Îgnatev dixist. Ji bo we jina ku dokument li deqtilo dixist eceb ma bû: Ji bo çi dokument ji nuh de be çapki-rin, tevi dervî guhertina naven endame K.M (Komita Merkezî) û hukumetê nefsa dokûmente te çapkirin..

Di bihara sala 1953 de tişteki eceb bi min re çebû, min qayide disiplîna eskerî xerakir. Barzanî dihat dersa akademîya eskerî, ewa ku min bi xwe le dixwend. Careke wî ez bi kince general dîtim. Bê ku mirov his bike, wi çav ji min re şikand û bi rîya tercumanê xwe ve, ku letinanteki xort bû, ji mim re got:

Ez geleki kefxeşim bi têkilîyê li gel berpirsyare hukûmeta Sovyet ê ku xwedîyê rutba eskerî ya bilind e. Min, ji alîyê xwede, bersîva wî bi serketina fêrbûna disîplîna eskerî da.Cara dawî berî girtina xwe min Barzanî li ser riya Gorkî dit. Ez bi kincê eskeri bûm. Wi ez dîtim û min jê derxist ku dixwaze bê cem min. Ji rewşa xwe ya wê demê min hesiband ku rasthatina me wê bê mene be û min weha kir ku wek ez le hay nebûme, min lezand û di nav xelke de wenda bûm.

Barzani gelek bi aqil bû. Wî fem dikir ku peşeroja Kurda bi nakokîyê navbera dewletê mezin ve giredayiye; bi taybetî ewên ku menfietê wan li Rojhilata Navîn heye. Em dev ji nerînê bere berdin, tu dinerî, dewletê me-zin xebat nakin ku pirsa Kurdî bi awaki adil safi bikin. Qedera Kurdistanê, wek di menfiete Kurda de tu carî ne li Kremlînê, her weha ne li Londonê û ne li Waşîngtone nehatiye li nerin. Menfîetê welatê rojava û e me tene tiştek bû; bele derde me ew bû ku emê çawa bighêjin bîrên petrolê yê Rojhilata Navîn. Ev cuqas bê ar û be edebî ye. Piştre pirsa Kurda sparte Sûslov, wi soz dan Barzanî ku ewê hemû alîkarîyê ji bo otonomî bi Kurda re bikin, ji bo bikaribin bi alîkarîya Kurda hukmê Nurî Seîd li Iraqê wergerînin. Emerîkîya jî ji alîyê xwe weha soz dan Barzanî, ji bo ku bikaribin hukmê li Iraqe ku bi Îngilîza ve giredayîye wergerînin û zilamê xwe deynin cihe wî, bes di dema heri zehhmet de wana siyaseta xwe guhart bi İngiliza re li hev kirin, yani wan, bi qedera Kurda cuqas karibûn hewqas listin. Di salên 40-50 de armanca me ew bû ku em tevgera Kurdî di nakokîye di navbera me û welatên rojava de, di "şerê sar" de bi kar bînin. Fikra avakirina cumhûriyeta Kürdî îmkan dida me ku em siyaseta teesira Îngiliz û Emerîkîya li Rojhilata Navin kem bikin bi meşînin, bes siyaseta kêmkirina tesira Îngiliz û Emerîkîya li ve mintiqê ji tevaya Kurda re pir ferq nedikir. Heta dawiya sala 50 li Rojhilata Navîn hevalbendên me tenê Kurd bûn. Piştre bi înqilabek eskerî (bi alikariya me) rejîma Nurî Seid hat wergerandin û me gelek hevalên wek Iraq, Sûrî û Misir bi dest xist, li gor menfietê jeopolîtîk ê Yekîtîya Sovyetê ew ji Kurda muhimtir bûn. Iraq û Sûri rola esasî di siyaseta me ye Rojhilata Navîn û di nakokî ye me bi welate rojava re li ve mmtiqa be istiqrar de lîstin. Tragediya Barzanî û a gele wî ew bû ku, di menfeatê Yekîtîya Sovyet û welate rojava (heta derecak e welaten Ereba û İran) li Kurda te nerin wek quwetek pe hevdû bitirsînin an jî wek kartekê di nakokiye navbera wan û Turkî, Îran û Iraq de bi karbînin. Çareserkirina pirsa Kurdî bi awayekî maqûl we ew be ku, di bin garantîya navnetewî de otonomî bidin Kurda, bira cuqas kêm be jî. Di esas de ne li welatên rojava û ne li welate Ereba kesek naxwaze, ku petrola Musile di Kurdistaneke serbixwe, an di kontrola wê de be.

Di sala 1963 de di navbera me û hukmê Qasim û qewmiyê hatibûn şûna wî nexweşî derket. Ez we çaxê di hepsêde bûm, ji wir min pêşniyara xwe şand ku bi Barzanî re têkevin têkiliya û min bihist, ku ew pêşniyara min hatîye qebulkirin. Ji Kurda re alîkarî û sîleh şandin ji bo ku karibrin axa xwe ji hicûmê ordîya Iraqe biparêzin. Bes kare me ye ku em Kurda bikin hevalbendê xwe ye stratejik, ji bo em karibrin teesîrê lı ser Problemên Iraqê bikin, bi ser neket.

Nivîskar: Pavel Anatolîyeviç Sûdaplatov
Werger ji Rûsî : Alk.doç.Dr Ekrem Önen
ekremonen@hotmail.com

Konfîdîtsîal (Dizî) *
Rojhilata Navîn
eşkere û dizî (Nivê qirnê XX û destpêka qirnê XXI)
Nivîskar: Yevgenî Prîmakov
Werger ji Rûsî: Dr.Ekrem Önen

Kürdistan'da AKP'yi sıfırlayalım

BDP Eşbaşkanı Selahattin Demirtaş, AKP'nin Kuzey Kürdistan'dan oy almaması için çalıştıklarını belirterek, halka şöyle seslendi: "Onlar paraları sıfırlarken, sizler de onları 30 Mart'ta sıfırlayacaksınız. İnanın o zaman Kürt sorunu daha kolay çözülür." BDP Eşbaşkanı Selahattin Demirtaş, AKP Hükümeti ile Fethullah Gülen Teşkilatı'nın şimdiye kadar ortak olduklarını hatırlatarak, "Şimdiye kadar şirket ortakları gibi birlikte yiyip birlikte içiyorlardı. İkisi de bir birinden suçlu ve kirlidir. O partileri buralarda tabela partisi yapacağız" dedi. BDP'nin Amed'deki mitinglerinin önceki günkü son durağı Bismil oldu. Silvan'dan Bismil'e hareket eden BDP Eşbaşkanı Selahattin Demirtaş ile BDP adayları, ilçe merkezine zorlukla girebildi. Alanda yer bulamayanlar çevre binaların, ağaçların ve duvarların üzerine çıktı. Alanın yanında bulunan binaya dev sarı, kırmızı ve yeşil bayrak asıldı. Yine alanın dört bir yanı BDP bayraklarıyla süslendi. "Çerxa Şoreşê" marşı eşliğindeki saygı duruşunun ardından başlayan mitingde Büyükşehir Belediyesi Eşbaşkan adayları Gültan Kışanak ve Fırat Anlı, BDP Bismil Belediyesi Eşbaşkan adayları Cemile Eminoğlu ve Resul Sarı seçim otobüsünün üzerine çıkarak halkı selamladı. Anlı ve Kışanak'ın ardından söz alan BDP Eşbaşkanı Demirtaş, seçimlerin sadece belediye başkanı seçimleri olmadığının altını bir kez daha çizdi. Yıllardır her seçimde yeni bir hamle yaptıklarını hatırlatan Demirtaş, "AKP'ye çıkmış her oy 'ben hırsızlığı rüşveti sineye çekiyorum benim için problem değil' demektir" diye konuştuğu sırada onlarca havai fişeğin gökyüzünü aydınlatmasına Demirtaş'tan "Ne oldu? Seçim sonuçları mı açıklandı" esprisinin gelmesi gecikmedi. 10 bin ev basıldı bir çelik kasa çıkmadı .

BDP'ye verilen her oyun özgürlüğe yatırım olduğunu kaydeden Demirtaş, "Biz halkımızın karşısına asla utanarak çıkmadık, çıkmayacağız. Bizim de arkadaşlarımızın evleri basıldı. Gözaltına alındı, tutuklandı. 10 bin insanımızın evleri basıldı. Bir tanesinin evinden çelik kasa, para dolu ayakkabı kutusu çıkmadı. Binlerce kez şükürler olsun" dedi.

Zalime diz çökmediniz

BDP'nin binlerle buluştuğu mitinglerinin dünkü ilk durağı ise Kocaköy oldu. Büyük bir coşkunun olduğu miting alanının en önünde kadınlar yöresel kıyafetleriyle yerini aldı. Çevredeki binaların damlarına ve balkonlarına çıkan yurttaşlar da mitingi buralardan izledi. Saygı duruşunun ardından ilk olarak BDP Kocaköy Belediyesi Eşbaşkan adayları Afullah Kar ve Berivan Elif Kılıç ile Büyükşehir Belediyesi Eşbaşkan Adayı Fırat Anlı halkı selamladı. Fırat Anlı, Kürt halkının birliğinin ve ittifakının her geçen gün arttığına dikkat çekti.

BDP Eşbaşkanı Selahattin Demirtaş, teşekkür etmek için geldiklerini belirterek, "Siz zalimin karşısında diz çökmemiş, kimseden korkmamış bir halkısınız. Sizler yeri gelmiş canınızı vermişsiniz. Yeri gelmiş malınızı vermişsiniz. Yeri gelmiş zindanlarda yatmış, işkencesini görmüşsünüz. Onurunuzdan taviz vermemişsiniz. Bu kadar bedel vermiş bir halk sadece teşekkürü hak ediyor" dedi. Kürtler yenilmeyecek tek güçtür Seçimlerden önce halkın ittifakını ve ulusal birliğini Kocaköy'de gerçekleştirmiş olmasının kendileri için en büyük kazanç olduğunu kaydeden Demirtaş, "Bu, seçim zaferinden daha büyük bir zaferdir. Belediye koltuğundan daha kıymetli bir zaferdir. Sizler bunu el birliği ile kazanmış bir halksınız. Bu halk işte verdiği bedeller üzerinden Ortadoğu'nun en büyük siyasi gücü haline getirdi. Bugün Ortadoğu'da yenilmeyecek tek güç var; o da Kürt halkıdır. Diğerleri kağıttan kaplandır sadece."

Başbakan olacaklar

Büyükşehir adayları Fırat Anlı ve Gültan Kışanak'ın "Diyarbakır'ın Başbakanı" olacağını söyleyen Demirtaş, "Burada çözülecek ne sorun varsa artık biz kendi öz gücümüzle hep birlikte çözeceğiz. Amed'de 18 belediyeyi de kazanacağız. AKP'nin buradan tek bir oy almaması için çalışacağız. Burada bir oy alamazlarsa inanın Kürt sorunu daha rahat çözülür. Onca yolsuzluk ve rüşvetten sonra halkın kendisine tekrar oy vereceğini düşünüyor. Sizler buradan büyük bir cevap verebilirsiniz. 30 Mart'ta AKP'yi sıfırlayacağınızdan eminiz. Onlar paraları sıfırlarken, sizler de onları 30 Mart'ta sıfırlayacaksınız" diye konuştu.

Sen önce ağzını kapat

Yeni internet yasasına ilişkin değerlendirmelerde de bulunan Demirtaş, konuşmasına şöyle devam etti: "Bizim kendisine bir tavsiyemiz var; kapacaksan önce ağzını kapat. Halkı tahrik ederek facebooku kapatmak yerine sen ağzını kapat. Sen önce yaptıklarının hesaplarını ver. 144 kişi geçen yıl sadece polis kurşunuyla katledildi. Binlerce kişi tutuklandı. Halen siyasetçilerimiz tutuklu içerde. Yüz binlerce insan senin döneminde senin yüzünden işsiz kaldı. Milyonlarca çifti ektiğinden; mazotun, gübresinin parasını alamadı. Bütün bunlar olurken sizin çocuklarınız bavul bavul paraları kamyonlarla taşıyor. Sen ağzını kapatmak yerine halen facebooku kapatmaya çalışıyorsun. Bunların ortakları Gülen Teşkilatı'ydı. Şimdiye kadar şirket ortakları gibi birlikte yiyip birlikte içiyorlardı. İkisi de bir birinden suçlu ve kirlidir. Onların kuyruğuna takılan partiler bu seçimde boyunlarının ölçülerini alacaklar. Bu seçimlerde o partileri buralarda tabela partisi yapacağız."

Demirtaş, seçimlerden sonra bölgenin birçok merkezinde de artık BDP'nin meşalesinin gölgesi altına gireceğini söyleyerek halkı selamlamanın ardından konuşmasını sonladırdı. ***DİHA/AMED***

Koçgiri Katliamı (1921)

Kürdler, ya tarih kitaplarından tamamen silinmiş ya da tarihleri düşmanları tarafından yazılmıştır.

Tarih boyunca Kürd halkına yapılan katliamlar silsilesinin bir halkasının adı da Koçgiri'dir. Ancak diğer katliamlar gibi bu katliam da sonraki nesiller tarafından gereği gibi öğrenilememiş ve analize tabi tutulmamıştır. Çünkü Kürdler, ya tarih kitaplarından tamamen silinmiş ya da tarihleri düşmanları tarafından yazılmıştır. Dünyaca ünlü tarihçi Arnold Toynbee'nin "Bir millet için en büyük felaket, tarihinin düşmanları tarafından yazılmasıdır" sözünde vurguladığı üzere, Kürdler maddi katliamların yanında düşmanları eliyle tarihlerinin saptırılması felaketine de maruz kalmışlardır.

Güney-batı Dêrsim olarak da bilinen Koçgiri, 1920'li yıllarda 135 köy ve kırk bini aşkın nüfustan oluşmaktaydı. Bu bölge 18. yüzyıl sonlarında, Osmanlı Sadrazamı Kör Yusuf Ziyaeddin Paşa'nın, Kürdistan'daki tenkil harekâtı sırasında ilk darbeyi yemiştir. Birçok çatışmanın yaşandığı bu harekâtta Sadrazam ve Serdar Kör Yusuf Ziyaeddin Paşa, eski Osmanlı yöneticileri gibi Alevi Kürdleri olan bölge halkından bir gecede hileyle 150 aşiret reisinin başını keserek, aşiretleri cezalandırma yoluna gitmişlerdir. Katliamlarla dolu acı bir mirası devralan Kürd büyükleri, bu mazlum halkın birlik ve dirliğini sağlamak için yirminci yüzyılda daha sistematik ve kurumsal siyasi çalışmalarda bulunmuş, İstanbul merkezli birçok hareket ve cemiyet açıkça faaliyete başlamıştır. Bunların en önemli ve kitlesel olanı Seyyid Abdulkadir liderliğindeki Kürdistan Teali Cemiyeti olmuştur. Dini ve milli meziyetleriyle her bakımdan Kürd toplumunu temsil eden bu cemiyet, Kürdistan şehirlerindeki etkinliği ve siyasi çalışmalarıyla da nam salmıştı. İttihad ve Terakki'den sonra ikinci büyük güç olup iktidara geçen Hürriyet ve İtilaf Fırkası doğrudan Kürdistan Teali Cemiyeti ile ilişkiye geçerek, Kürdler'e özerklik verilmesi temelinde bir anlaşma yapmıştı. Kürdistan Teali Cemiyeti ile Ferid Paşa kabinesi arasında imzalanan bu anlaşmada şöyle denilmekteydi: "Programında esasen mahalli yönetim biçimini kabul eden Hürriyet ve İtilaf Fırkası Genel Merkezi ile Kürdistan Cemiyeti arasında, aşağıdaki madde üzerinde tam anlaşma sağlanarak, her iki taraf Allah'ın yardımına dayanarak ülkenin kurtuluşu ve halifeliğin haklarının korunması için ortak çalışmaya söz verirler. Madde: Çoğunlukla Kürd halkının oturduğu memleketler siyaset olarak İslâm halifeliğine ve Osmanlı saltanatına bağlı olmak şartıyla, toplam halkın çoğunluğu tarafından seçilecek bir Emirin başkanlığı altında özerk yönetime sahip olacaktır. 20 Aralık 1918"

Kürdlerin tarihi lideri Seyyid Abdülkadir başkanlığındaki Kürdistan Teali Cemiyeti Kürdistan'da hızlı bir şekilde şubelerini oluşturmuş, bu kapsamda Alişan Bey'i cemiyetin Dêrsim şubesini kurmak üzere görevlendirmiş, o da Baytar Nuri ile beraber şubeyi açmıştır. Ayrıca Koçgiri (Zara), Divriği, Kangal, Hafik, İmraniye, Beypazar, Celalli, Sincan, Hamo, Zınara ve Domura'da da cemiyet adına çalışmalarda bulunmuşlardır.

M. Kemal Erzurum Kongresi zamanında Alişan Bey ve Baytar Nuri'ye kongre kararlarının Kürdleri de kapsadığı söylemiyle milletvekilliği teklifinde bulunmuş; ancak onlar bu teklifi reddetmişlerdir. Kürd cemiyetleri içindeki gençlik kesimi ve Bedirhanlar öncülüğündeki Kürd Teşkilat-ı İctimaiye Cemiyeti bağımsızlığı dillendirmekte; Seyyid Abdülkadir liderliğindeki Kürdistan Teali Cemiyeti ise, "Türkler'in bu düşkün zamanında onlara darbe vurulmasının Kürdlük şiarına yakışmadığı" gerekçesiyle ve Osmanlı hükümetinin Kürdistan'a muhtariyet vermeyi kabul ettiğini söyleyerek beklenmesi gerektiğini savunmaktaydı. Koçgirililer, bu ikilem içinde harekete geçmişlerdi. Bir yandan, Kürdistan Teali Cemiyeti ile İstanbul Hükümeti arasında yapılan gizli anlaşmada öngörülen statüyü ve Sevr Antlaşması'nın 62/64. maddelerinde öngörülen "özerklik" statüsünü gündeme getiriyor, diğer yandan Koçgirililer'in yoğun olarak yaşadıkları Zara, Divriği, Refahiye, Kuruçay ve Kemah kazalarının bağlı bulunacağı bir vilayet oluşturulması ve yönetimine yerli Kürdler'den birinin atanması isteniyordu. 1920 yılının başlarında Baytar Nuri, Yellice nahiyesinde Hüseyin Abdal tekkesinde Cangaben ve Kurmeşan gibi aşiretlerin liderleriyle bir toplantı düzenlemiş, 25 Kasım 1920′de de "Batı Dersim Aşiret Reisleri", Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne Sevr Antlaşması'nın uygulanması gerektiğini ve aksi halde silah zoruyla bu hakkı elde etmeye mecbur kalacaklarını bildirmişlerdi.

Türkiye Büyük Meclis Hükümeti Koçgiri aşireti reisi Alişan Bey'i Refahiye kaymakam vekilliğine, kardeşi Haydar Bey'i de İmraniye bucak müdürlüğüne atayarak çatışmayı önlemeye çalışmış, başkaldırı, bölgedeki 6. Süvari Alayı'nın bir grup asker kaçağını yakalamak isterken çıkan çatışmalarla 6 Mart 1921'de başlamıştır. Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükumeti Sakallı Nurettin Paşanın Merkez Ordusu'nun emrinde Topal Osman Ağanın bizzat komuta ettiği 42. ve 47. Giresun Alaylarını isyanı bastırmakla görevlendirmiştir.

6 Mart 1921 tarihinde Sivas'ın Koçgiri (Zara) ilçesinde Kürdler'e yapılacak yeni katliamın fişekleri artık patlamış, katliam sonrası Sivas'a vali olarak atanan Ebubekir Hazım Tepeyran Koçgiri katliamının Nurettin Paşa adlı komutanın vahşiliğinin bir sonucu olduğunu itiraf etmiştir.

Necat ÖZDEMİR

Nurettin Paşa 14 Mart 1921 tarihli "ayaktakımı Kürdler" ifadesini içeren bildirisinde gelişmeleri şöyle anlatmaktaydı: "Sivas iline bağlı Zara ilçesi (bu ilçeye 'Koçkiri' de denir) sınırları içinde yerleşik bulunan Koçkiri aşiretleri arasına sokulan bazı arabulucu kötü amaçlı kişilerin kandırdığı bu aşiret reislerinden çoğunun rıza ve muvafakatları dışında bir kısım ayaktakımı Kürdler, Ümraniye'deki askeri müfrezeye saldırmış ve bazı subaylarla Ümraniye'de bulunan Zara ilçesi kaymakamını tutuklamışlardır. Bu ayaklanmacılar, davranışlarının nedeni olarak, hükümetin sözde Kürtleri vuracağını söylemesiyle korku ve kaygıya kapılmış olduklarını yaymışlar…" (Ebubekir Hazım Tepeyran, Belgelerle Kurtuluş Savaşı, Gürer yayınları, s.211) Nisan'da harekâtın birinci evresi sona erdiğinde başkaldıran Kürdler küçük gruplar halinde dağılarak kuzey ve kuzeydoğu yönündeki bölgelere çekilmişlerdir. Yoğunlaşan harekâtlar neticesinde 17 Haziran 1921 tarihinde Haydar Bey'in kardeşi Alişan ve 32 ileri gelen ile 500'den fazla kişi teslim olmuş, bunlar mahkeme için Sivas'a gönderilmiş, başkaldırı böylece kanlı bir şekilde tamamen bastırılmıştır.

Başkaldırı sonunda Sivas valisi şu itiraflarda bulunmuştur: "Böylelikle Ümraniye bucağına ve Zara ilçesinin merkezine bağlı köylerden 76 ve Divriki ilçesinde 57 toplam 132, savaştaki düşman istihkamları gibi yakılmış, yıkılmış ve yüzlerce nüfus öldürülmüştür. Ayrıca bütün mal, eşya, zahire ve hayvanları yağmalanmıştır. Binlerce nüfus da dağlarda, kırlarda açlıktan ve sefaletten ölüme mahkûm edilmiştir…

Nurettin Paşa, hükümetin güvenip kendisine verdiği yetkiyi pek kötü kullanarak yarattığı facialarla yetinmemiş, Koçkiri ileri gelenlerinden öldürülen ya da can korkusuyla dağlarda saklanan kişilerin ailelerini de Sivas'a sürmüştü" (Ebubekir Hazım Tepeyran, Belgelerle Kurtuluş Savaşı, Gürer yayınları, s. 216, 218)

Yüzlerce kişinin hunharca öldürüldüğü, tecavüzlerin yaşandığı, mal ve hayvanların yağmalandığı, köylerin yakıldığı, binlerce kişinin dağlarda ölüme mahkum edildiği Koçgiri başkaldırısının önemli isimlerinden olan Alîşêr ve karısı Zarîfe ise, 9 Temmuz 1937 Cuma günü, Kafat köyü yakınlarında barındıkları bir mağarada, Zeynel, Rehber ve Efendi adlı kişiler tarafından öldürülmüşlerdir. Zeynel tarafından Alişêr'in kafası kesilerek Albay Nazmi Sevgen'e teslim edilmiştir.

Koçgiri Katliamı Osmanlı sonrası kurulan idarenin Kürdler'e yönelik ilk icraatı olarak, adeta ardından gelecek vahşi uygulama ve katliamların habercisi olmuştur. Bu katliamı 1925, Zilan, Dêrsim ve diğer katliamlar izlemiştir.

Kaynaklar

Mehmet Bayrak, Koçgiri İsyanı Ve Alişêr İle Zarife
Oral Çalışlar, Dersim'den Önce Koçgiri Katliamı
Koçgiri İsyanı, Vikipedi
(ramanaronak.wordpress.com)
haberdiyarbakir.com

Hewlêr ile Bağdat arasında ipler geriliyor

Hewlêr ile Bağdat arasındaki siyasi kriz, bütçe anlaşmazlığı ve Ankara ile ilişkilerin gelişmesiyle derinleşti. Federal Kürdistan Bölge Başkanı Mesut Barzani, sorunun özünde petrol ve bütçenin olmadığını belirtirken, mevcut federal sistemi sorgulayarak "Artık bu şekilde yaşayamayız" dedi. Federal Kürdistan Bölgesi ile Bağdat'taki Şii hükümet arasındaki gerginlik tırmanıyor. Hewler yönetimi Bağdat'ın iki aydır Kürdistan Bölgesi memurlarının maaşlarını vermediği tepkisinde bulunuyor. Bağdat hükümetine yönelik tepkiler bununla sınırlı değil. Kürtler ve Sünniler, Şii Başbakan Nuri El Maliki'nin yetkileri kendinde toplaması ve antidemokratik uygulamalarını da gerekçe gösteriyor. Tartışmalı bölgeler sorunu ise henüz yeterince dile getirilmiyor. Başta Kerkük olmak üzere Federal Kürdistan Bölgesi toprakları dışında kalan Kürt bölgelerinin geleceği konusundaki belirsizlik sürüyor. Son aylardaki gerilim daha çok Bağdat'ın peşmergeler dahil, Kürdistan Bölgesi memurlarının maaşlarını göndermemesi üzerinden yürütülüyor. Kürdistan Bölgesi Başkanı Mesud Barzani, 25 Şubat günü yeni Türk Büyükelçisi Faruk Kaymakçı ve beraberindeki heyeti Selahattin kasabasındaki konutunda kabul ettiği sırada yaptığı açıklamada memurlarının maaşlarının kesilmesini "savaş ilanı" olarak gördüklerini söylemişti.

'ARTIK ORTAKLIĞIN BİR ANLAMI KALMADI'

Barzani, bugün de Enfal Katliamı sırasında Barzani ailesinden katledilenler anısına düzenlenen bir tören sırasında sert açıklamalarda bulundu. Barzani, "Irak tehlike altındadır, demokrasi, federallik ve birlikte yaşam geriliyor. Bunlar üzerinde büyük bir tehlike var. Artık ortaklığın hiçbir anlamı kalmadı" dedi.

Barzani, "Mesele petrol ve bütçe meselesi değil, bundan daha büyüktür, Kürt ve Kürdistan'ın heybetinin kırılmasına yöneliktir, bizi görmezden gelmek ve Kürdistan halkını bir vilayet olarak görmektir. Meselenin aslı budur" diye ekledi. Bağdat'ın "sorunların çözümü yerine Kürdistan halkının ekmeğini kestiğini" söyleyen Barzani, "Bu düşmanca bir yaklaşımdır" vurgusunu yaptı. Kürdistan halkına boyun eğdirilmeye çalışıldığını savunan Barzani, "Biz zulüm ve baskı altında yaşamayı öğrenmedik" dedi. Sorunların bu şekilde çözülemeyeceğini belirterek Hewler ile Bağdat arasındaki ilişkilere dikkat çeken Barzani, "Artık bu şekilde yaşayamayız" diye noktaladı. Barzani'nin bu sert açıklaması da Türk Dışişleri Bakanı Ahmet Davutoğlu'nun Hewler ziyareti sonrasına denk geldi. Mesut Barzani ve Federal Kürdistan Bölge Başbakanı Neçirvan Barzani 5 Mart günü Davutoğlu'yu kabul etti. Görüşmelerin detayları hakkında bilgi alınamadı. Bağdat ile Hewler arasında özellikle petrol anlaşmaları nedeniyle de ciddi bir kriz yaşanıyor. Merkezi hükümet Kürdistan Bölgesi'nin uluslararası şirketlerle, kendi onayı olmadan anlaşmalar yapmasını "illegal" olarak değerlendiriyor. Kürdistan Bölgesi ise petrol kullanımını bir anayasal hak olarak görüyor. Ancak Hewler ile Ankara arasında yapılan petrol anlaşması krizin daha da derinleşmesine yol açtı. Kürt yönetimi, bölgede üretilen petrolü Türkiye sınırına kadar inşa ettiği bir boru hattından Ceyhan'daki terminale gönderiyor. Kısa bir süre önce Kurdsat televizyonuna konuşan YNK parlamenteri Rêwas Fayik, Hewler ile Ankara arasında petrol satışı konusunda anlaşma yapıldığı iddiasında bulundu. Fayik, Neçirvan Barzani ile Türk Başbakan Recep Tayyip Erdoğan arasında yapılan görüşmede, Erdoğan'ın Maliki onay vermezde Türkiye'nin Kürdistan petrolünü satmaya ve parasını Kürdistan Bölgesi'ne vermeye hazır olduğunu söylediğini belirtti. Aynı kaynak, Barzani ve Erdoğan'ın bu konuda anlaşma sağladığını, iki ay sonra Kürdistan Bölgesi'nin merkezi hükümetin onayı olmadan petrol satışına başlayacağını söyledi.

YNK: MALİKİ MAAŞLARI YATIRMA SÖZÜ VERDİ!

Öte yandan YNK'nin resmi sitesine göre YNK Merkez Komite Sekreteri Adil Murad ile Irak Başbakanı Nuri El Maliki arasında gerçekleşen görüşme ardından Maliki ilgili bakanlıklardan en kısa sürede Kürdistan Bölgesi maaşlarını yatırmasını istedi. Irak Başbakanı'nın ayrıca ilgili kurumlara talimat vererek, Baas rejimi tarafından baskıya maruz kalan Feyli Kürtlerinin zararlarının tazmin edilmesi ve bu konuda engel çıkaranlardan hesap sorulmasını istediği ifade edildi.

IRAK PARLAMENTOSU TIKANDI

Bu gelişmelerin yaşandığı bir sırada Bağdat'taki Kürt parlamenterlerin çoğunun Parlamento'da bugün Anbar krizi üzerine yapılan oturumlara katılmadığı bildirildi. Irak Başbakanı Maliki de, başta partisi olan Kanun Devleti milletvekilleri olmak üzere tüm parlamenterlerden, 2014 yılı genel bütçe görüşmelerinin tartışılmadığı bir oturuma katılmamalarını istedi. Maliki, Parlamento Başkanı Usame Nuceyfi'yi de bu konuda sert eleştirerek, genel bütçenin gündeme alınmasını istedi. Nuceyfi de aynı sertlikte yanıt vererek, Maliki'nin Irak halkının güvenliğini sağlayamadığını belirtti ve parlamentodaki tıkanmanın nedeninin Maliki olduğunu söyledi. Irak'ta yeniden tırmanışa geçen şiddet olayları, mezhep çatışmalarının yaşandığı 2008 yılındaki düzeye ulaştı.

Yeni şiddet dalgası özellikle Şii Başbakan Nuri El Maliki'nin politikalarına Sünnilerin tepkileri ve Suriye'deki iç savaştan besleniyor. Geçen yılın tümünde 9 bine yakın kişi şiddet olaylarında hayatını kaybetti. Bu da son beş yılın en ağır bilançosu oldu. Bağdat ve ülkenin kuzeyindeki şiddet olayların yanısıra, El Kaideli grupları ile hükümet karşıtı Sünni aşiretler Ocak ayı başında Ramadi'nin bazı mahalleleri ile Felluce kentinin tümünün kontrolünü ele geçirdi. Ramadi kenti daha sonra hükümet güçlerince geri alındı. (ANF)

Zana: HDP'ye verilecek oy çözümedir

Seçim çalışmaları kapsamında Bahçelievler ve Küçükçekmece Kanarya'da halkla bir araya gelen Amed Milletvekili Leyla Zana, HDP'nin toplumun bütün kesimlerini ve sorunlarını dile getirdiğini söyledi. Leyla Zana, HDP'nin seçim çalışmaları kapsamında Bahçelievler'de yurttaşlarla buluştu. İlk olarak Bahçelievler Hürriyet Mahallesi'nde yurttaşlarla bir araya gelen Zana'ya HDP Bahçelievler Belediye Eşbaşkan adayları Servet Öncü ve Canan Canan, BDP İstanbul İl Eşbaşkanı Emrullah Bingül eşlik etti. Hürriyet Mahallesi seçim bürosu önünde binlerce kişi tarafından karşılanan Zana'ya yoğun ilgi gösterildi. Seçim otobüsü üzerinde bulunan Zana'yı, yurttaşlar zafer işaretleri ve "Bijî serok Apo" sloganıyla selamladı. Yurttaşlara seslenen Zana, İstanbul'un hakkı ihlal edilen, işkenceye maruz kalan, idamla tehdit edilenlerin limanı olduğunu söyledi. İstanbul'un "geniş bir ufka, yüreğe ve geniş bir tahammül sınırına" sahip olduğunu aktaran Zana, İstanbul'un bir ruhu olduğunu ve onun da kadın ruhu olduğunu ifade etti. Kadının ruhunun kapsayıcı, kolektif ve bereketli olduğunu sözlerine ekleyen Zana, kadını "bütün olumsuzlukları arındıran bir liman" olarak nitelendirerek, "O yüzden İstanbul'daki başarının çoğu analarımızın başarısı olacağına inanıyorum" dedi. Kürtlerin sadece Anadolu coğrafyasının değil Ortadoğu'nun en dinamik ve sabırlı gücü olduğunu aktaran Zana, Kürtlerin kendi kimlikleri ile birlikte ezilen tüm kimlikleri savunduğunu söyledi. Zana HDP'nin çalışmalarına da değinerek, "HDP'nin bu seçimde önümüze çıkması, sizin siyasi iradenize başvurması küçümsenmemelidir" dedi. BDP belediyelerinin sadece hizmet bakış açısıyla çalışmadığını dile getiren Zana, aynı zamanda cinsler arasındaki eşitsizliği ve adaletsizliği ortadan kaldırmaya yönelik politikalarının olduğunu aktardı. Zana, BDP ve HDP'ye verilecek oyların demokratik çözüm süreci için de katkı sağlayacağını vurguladı.

Sistemi halklar değiştirecek

Leyla Zana ve beraberindekiler Bahçelievler'de katıldıkları etkinliğin ardından HDP'nin Küçükçekmece Belediye Eşbaşkan adayları Nizamettin Öztürk ve Hatice Altınışık'la birlikte HDP Kanarya temsilciliğine geçti. Zana, HDP'nin toplumun bütün kesimlerini ve sorunlarını dile getirdiğini, bunu sistem partilerinin yapmadığını ifade etti. Diğer partilerin sadece kendi tabanlarına hitap ettiklerini aktaran Zana, bu anlayışla toplumun bölünerek kutuplaştığını vurguladı. Gerçeğin arayışçıları olduklarını ve gerçeklikten korkmayıp güç aldıklarını aktaran Zana, sistemin değişeceğini ve bu değişimin halkların demokratik mücadelesiyle olacağını kaydetti. AKP Hükümeti'ne de seslenen Zana, "Hükümete sesleniyorum.

Demokratik mücadelenin önü sonuna kadar açılmalıdır. HDP ve BDP kardeştir. HDP'nin kazanması demek BDP'nin çözüm sürecinin kazanması demektir" dedi. ***İSTANBUL***

HRW: Ankara ve Hewlêr Rojava'ya kapıları açmalı

İnsan Hakları İzleme Örgütü (HRW), Batı Kürdistan için Suriye'nin "en güvenli ve istikrarlı yeri" derken, Türkiye ve Federal Kürdistan Bölgesi'ni "siyaseti bir kenara bırakarak" insanlara yardımcı olmaya çağırdı. Batı Kürdistan'ı ziyaret ederek incelemelerde bulunan İnsan Hakları İzleme Örgütü (HRW), Batı Kürdistan için Suriye'nin "en güvenli ve istikrarlı yeri" derken, Türkiye ve Federal Kürdistan Bölgesi'ni "siyaseti bir kenara bırakarak" insanlara yardımcı olmaya çağırdı.

Batı Kürdistan'daki gezilerine ilişkin Radikal gazetesinden Murat Çiviroğlu'na konuşan HRW yetkilisi Fred Abrahams, izlenimlerini aktarırken, "Hem olumlu hem olumsuz izlenimlerimiz var. En sevindirici olan, Suriye'nin geri kalan kesimlerine göre bu bölgenin daha güvenli ve istikrarlı olması. İnsan hakları ile ilgili bazı sıkıntıların olduğunu gördük" dedi.

Abrahams ziyaretlerinin amacını şöyle özetledi: "Kendilerine şu mesajı vermek istedik: Bu 'de facto' bir yönetim olsa da beraberinde legal sorumlulukları da getirir. Uymakla yükümlü olduğunuz uluslararası normlar var." Gözlemledikleri sorunlardan birinin sınır kapıları olduğunu belirten Abrahams, özellikle Hewler ve Ankara'nın çıkardığı engellere işaret etti.

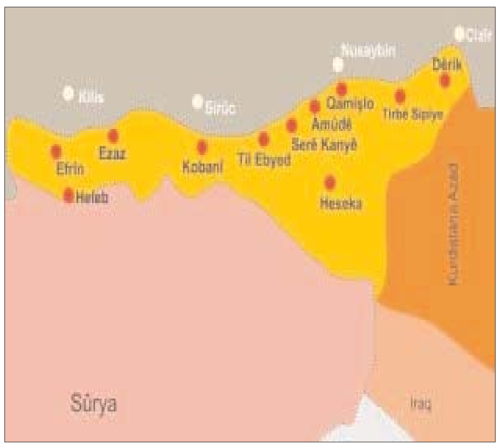

Abrahams şöyle konuştu: "Gözlemlediğimiz iki şey daha var. Birincisi terörist grupların saldırıları. İkincisi sınır ihlalleri. Irak'la Yarubiya Kapısı'nın açılması yönündeki anlaşma iyi bir haber . Türkiye 'nin sınırlarını kapalı tuttuğunu biliyoruz. İlginçtir Türkiye'nin Dirbesiyê (Şenyurt) Kapısı'nı ayda bir açtığını duyduk. Bu yetersiz. Fişhabur (Pêşabîr-Semelka) Kapısı'nda da tuhaf bir durum var. Kürdistan Bölgesel Yönetimi (KBY) yardımların rahatça geçmesi için daha fazlasını yapabilir. Bazı yardımların geçişine izin veriliyor ancak yetersiz. Türkiye ve KYB siyaseti bir kenara bırakıp insanlara yardımcı olmalı. Sınırı kapatmak durumu daha da kötüleştiriyor."

21 Ocak'ta ilan edilen Cizîre Kantonu hükümetinin Irak hükümeti ile yaptığı görüşmeler sonucunda, Musul ile sınırı olan Til Koçer Kapısı, 26 Şubat günü insani yardımların geçişine resmen açılmıştı. Til Koçer Kapısı (Al Yarubia), 23 Ekim 2013'te başlatılan "devrimci operasyonlar" ardından El Kaideli grupların elinden alınmıştı.

27 Ocak'ta ilan edilen Kobanê Kantonu'nun Dışişleri Bakanlığı da 5 Mart günü yaptığı açıklamada, Kanton hükümetine bağlı Kobanê Sınır Kapısı Yönetim Komitesi'nin Türkiye yetkilileri ile yaptığı görüşmeler sonucunda sınır kapısının açılması konusunda anlaşma sağlandığını söylemişti. Açıklamaya göre Kobanê ile Kuzey Kürdistan arasındaki sınır kapısı, her hafta Pazartesi ve Perşembe günleri bölge sakinlerinin gidiş gelişlerine açık olacak. Açıklamada, Türkiye tarafının onayından geçecek hastaların Kuzey Kürdistan'a geçebileceği ve Kuzey'den Batı Kürdistan'a geçişlerin mümkün olabileceği ifade edildi.

Federal Kürdistan Bölgesi ile olan Sêmalka (Peşabîr) Kapısı ise özellikle Mayıs 2013'ten bu yana kapalı tutulmaya devam ediyor.

Hukukçulardan yasağa tepki

Özgürlükçü Hukukçular Derneği (ÖHD) üyesi avukatlar, yaptıkları açıklamayla Öcalan'a özgürlük için başlatılan imza kampanyasına desteklerini açıkladı. Hukukçular, İstanbul'daki Çağlayan Adliyesi önünde basın açıklaması yaptı. "Barış için Öcalan'a özgürlük" pankartı açan hukukçular, "Bijî bratiya gelan-Yaşasın halkların kardeşliği" sloganı attı.

ÖHD Genel Sekreteri Avukat Hüseyin Boğatekin, Öcalan'ın özgürlüğünün, demokrasinin ve sarsılmaz bir barışın tesisi için büyük bir fırsat sağlayacağını düşündükleri, bu nedenle "Öcalan'a özgürlük" imza kampanyası hakkında verilen yasaklama kararının, hukuki değerleri hiçe sayan bir karar olduğunu belirtti. Boğatekin, yasağın "faşist zihniyetin ürünü" olduğunu söyledi.

Kürt Halk Önderi Abdullah Öcalan'ın mevcut olumsuz koşullarına rağmen "iğne ile kuyu kazarcasına" yürüttüğü mücadele ile yaratılan büyük kazanımların Türkiye'de demokrasi ve özgürlük mücadelesi için değerlendirilebilecek önemli kazanımlar olduğunu ifade eden Boğatekin, "Sayın Öcalan bütün imkansız koşullarına rağmen toplumsal uzlaşıya dayalı demokratik çözümün mücadelesini vermiştir.

Demokrasi ve barış için halkların ortak talebi olarak Sayın Abdullah Öcalan'a özgürlük diyor ve imza kampanyasını desteklediğimizi buradan kamuoyuna duyuruyoruz" dedi.

İSTANBUL
ADALET SARAYI
BARIŞ İÇİN ÖCALAN'A
ÖZGÜRLÜK
ÖZGÜRLÜKÇÜ HUKUKÇULAR

Din alimlerinden destek

Diyarbakır Din Alimleri ile Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği (DİAY-DER) üyeleri Öcalan'a özgürlük kampanyasına destek verdiklerini açıkladı. DİAY-DER üyeleri dernek binasında kıldıkları Cuma Namazı ardından yaptıkları basın açıklamasıyla kampanyaya destek verdiklerini duyurdu. DİAY-DER Amed Temsilcisi Zahit Çiftkuran, Allah'ın kutsal kitabı insanlara sunduğunda inanan hakların barış içinde yaşamasını istediğini vurguladı. İslam dinin barış ve kardeşlik dini olduğunu belirten Çiftkuran, "Müslümanların yaşadığı yerlerde savaş ve çatışmalar yaşanıyor, yaklaşık 30 yıldır topraklarımızda binlerce insanımız bu savaş ve çatışmalarda yaşamını yitirmiştir" şeklinde konuştu. Kürt Halk Önderi Abdullah Öcalan'ın barışa dönük çabası sayesinde son 1 yıldır ölümlerin önüne geçildiğini ifade eden Çiftkuran, "Öncelikle Sayın Öcalan'a teşekkürlerimizi sunuyoruz. Barışın inşası için bir çağrısı vardır, herkes bu çağrı için üzerine düşeni yapmalıdır" dedi. Öcalan'ın ağır tecrit koşullarında iken sürece katılma fırsatlarının kendisine verilmediğini söyleyen Çiftkuran, "Kısa bir zamanda Sayın Öcalan özgür olmalı. Bu nedenle Sayın Öcalan için başlatılan imza kampanyasına destek sunuyoruz. Allah bize 'iyi ve kötü günde birbirinize destek olun' diyor. Biz de Sayın Öcalan'ın başlattığı çözüm sürecine Alimler olarak destek oluyoruz ve herkesi destek vermeye çağırıyoruz" diye konuştu.

Kızıltepe'de 150 bin

Mardin'in Kızıltepe İlçesi'nde imza kampanyasına ilişkin Kızıltepe Özgürlük Meydanı'nda bulunan BDP seçim bürosunda basın toplantısı yapıldı. Toplantıya BDP Mardin İl Eşbaşkanı Reşat Kaymaz, TUHAD-DER, MEYA-DER, BDP Kızıltepe Belediyesi Eşbaşkan adayları İsmail Asi ve Leyla Salman'ın yanı sıra çok sayıda kişi katıldı. İlçe Eşbaşkanı Tekin, "Daha önce 'Sayın Öcalan irademizidir' kampanyası kapsamında imza toplamıştık.

Artık Sayın Öcalan'ı aramızda istiyoruz, onun özgürleşmesini istiyoruz. Hedefimiz ilçe genelinde 150 bin olacak. Yediden yetmişe tüm yaş grupları imza atacaktır" dedi.

Öncülük gençlerde

Amed'in Çınar İlçesi'nde gençler, Öcalan'a özgürlük kampanyası kapsamında BDP binasında şölen düzenledi. İmza standına gençler yoğun ilgi gösterdi. Çınar Belediyesi Eşbaşkan adayı Ahmet Cengiz yaptığı konuşmada demokratik çözüm sürecine işaret ederek, "Bu süreci PKK Lideri Abdullah Öcalan adım adım ördü. Kürt halkı Önderi'ne güveniyor ve bu süreci başarıya götüreceğine olan güveni tamdır" dedi. Şölende, Öcalan'ın gençliğe hitaben yaptığı konuşmalardan derlenen bir sinevizyon gösterimi de yapıldı.

YENİ ÖZGÜR POLİTİKA

Kadının haklarını elde etmesi için mücadele etmeyi görev biliyoruz

Mazlumder Amed/Diyarbekir Şubesi, 8 Mart Dünya Kadınlar Günü dolayısıyla bir basın açıklaması yaptı. Mazlumder Amed/Diyarbekir Şubesi'nin 8 Mart Dünya Kadınlar Günü dolayısıyla yaptığı basın açıklaması:

TÜM KADINLAR EMEKÇİDİR

Yine bir 8 Mart. Bizler emekçi kadın tanımlamasına sadece belirli bir maaş karşılığı çalışıp çeşitli sıkıntılar yaşayan kadını değil, evinde ve toplumsal hayatın her alanında emek veren kadını yerleştiriyoruz. Yani her alanda çaba sarfeden kadınların emeği görmezden gelinmemeli, tüm kadınların sorunlarını ve dertlerini çözmek için çaba gösterilmelidir.

Ne yazıkki bizler evlerde her sorumluluğun sırtlananı, iş yerlerinde üzerine basıp derece atlayanın basamağı, toplumda karşı cinsin çeşitli ithamlar barındıran bakışlarının muhatabı olarak adeta sürekli bir savaşım halinde mücadele içerisindeyiz.

Evet bizler bu cağrafyada yaşayan Kürdistanlı kadınlarız. Tarih boyunca Kürd kadını onurunu ve kişisel haklarını korumaya, kendi milletinin dilini kültürünü değerlerini sahiplenmeye çalışmış ve bunlar için mücadele etmiştir. Onun bu gayreti atalarımızın sözlerine şu şekilde yansımıştır:

"Şêr, şêr e; çi jin e, çi mêr e."

Yani kadının da erkekten farksız olarak yeri geldiğinde milleti ve hakları için mücadele ettiği gerçeği dile getirilmiştir.

Peki kadının bu mücadelesi hakkıyla takdir edilmiş midir? Toplum kadının adil şartlarla sahneye çıkışını olağan bir seyirle gerçekleştirmiş midir?

Malum, kadın hangi din, ideoloji, etnik yapı, sınıf, medeni hal, eğitim, ekonomik duruma sahip olursa olsun mağduriyetleri giderilememektedir. Özellikle siyasal arenada da bakıldığında Türkiye'de önümüzdeki günlerde gerçekleşecek olan yerel seçimlerde kadın adayların azlığı ya da arka planda olması yaklaşımı gösterir niteliktedir. Kadın cinayetlerini cinnet geçirme olarak tanımlayıp hastalık gibi bir algının oluşturulması da bu cinayetleri meşrulaştırma çabası olarak değerlendirilebilir. Devletin kadının can güvenliğini korumada yetersiz kalması ve maktullerin gerekli cezaya çarptırılmamaları bu tür eylemlerde bulunmak isteyenleri cesaretlendirir niteliktedir. Yine savaşın en çirkin boyutları kadın bedeni üzerinden yüzünü göstermektedir. Suriye'deki savaş ortamından kaçıp Türkiye'ye sığınan mülteci kadınların durumu içler acısıdır, her türlü istismara maruz kalmaktadırlar.

Bizler Mazlumder olarak kadının toplumsal bireysel her türlü haklarını elde etmesi ve bir şahsiyet olarak eşit haklarla toplumda varolması için mücadele etmeyi görev biliyoruz.

MAZLUMDER DİYARBAKIR ŞUBESİ KADIN KOMİSYONU

İstanbul`dan Hewlêr/Erbil`e Kesintisiz Yolculuk

Bölge İstanbul`a yüksek hızlı trenle bağlanacak. Yüksek hızlı tren sınırları da aşarak

Diyarbakır`ı Hewlêr'/Erbil`e bağlayacak. İstanbul, Ankara, Eskişehir ve Konya`dan sonra hızlı tren projesi Kürdistan'a da yayılıyor. Bölge, İstanbul`a yüksek hızlı trenle bağlanacak. Yüksek hızlı tren sınırları da aşarak Diyarbakır`ı Güney Kürdistan'a bağlayacak. Yani artık İstanbul`dan Hewlêr/Erbil`e hızlı trenle gidebileceksiniz.

İSTANBUL`DAN ERBİL`E KESİNTİSİZ YOLCULUK

Türkiye`de çığır açan hızlı tren projesinde Türkiye `hız`ını alamadı ve sınır dışına taştı. Önümüzdeki senenin yatırım listesine alınan İstanbul-Ankara-Mersin-Gaziantep-Şanlıurfa ve Diyarbakır`a uzanan hızlı tren projesi Hewlêr/Erbil kentine kadar uzatılacak.

DEV PROJE 9 MART`TA AÇIKLANACAK

Hewlêr/Erbil-İstanbul yüksek hızlı tren projesi 9 Mart`ta açıklanacak. Otobüsle yaklaşık 24 saatte gidilen 1900 km`lik İstanbul-Erbil yolu çok daha kısa bir süreye inecek. Güneydoğu`daki iller de yüksek hızlı tren ile tanışarak şehirler arasında kaybedilen süre minimum seviyeye inecek.

İstanbul`dan Güneydoğu`ya hızlı tren, otobüsle yapılan yolculuğa kıyasla hem konfor hem de süre bakımından önemli değişiklikler sağlayacak.

Marmara'da hedef 3 milyon

ÖNDER
APO'ya
ÖZGÜRLÜK

Marmara Bölgesi'nde Öcalan'a özgürlük imza kampanyasını BDP öncülüğünde 17 kurum birlikte yürütüyor. BDP MYK üyesi Hüseyin Gözen, hedeflerinin 3 milyon imza olduğunu söyledi. Barış İçin Öcalan'a Özgürlük Platformu'nun Kürt Halk Önderi Abdullah Öcalan'ın özgürlüğü için başlattığı imza kampanyası tüm hızıyla devam ediyor. Kürdistan ve Türkiye'de birçok kurum tarafından desteklenen imza kampanyası için açılan standlara 'yasak' kararına rağmen halk yoğun ilgi gösteriyor. Marmara Bölgesi'nde ise kampanya 21 Şubat'ta başladı. Kampanyanın aktif yürütücülüğünü üstlenen BDP'nin bölge illerinde toplamayı planladığı imza sayısı ise 3 milyon 35 bin. BDP MYK üyesi Hüseyin Gözen, imza kampanyasını seçim ve Newroz çalışmalarına paralel yürüteceklerini söyledi.

HPG: TSK ateşkese uymuyor

Türk ordusunun ateşkes şartlarına uymayarak çatışma zeminini doğurduğuna dikkat çeken HPG, önceki gün çıkan çatışmalarda 4 uzman çavuşun öldüğünü, çok sayıda askerin de yaralandığını açıkladı.

HPG Basın İrtibat Merkezi, Şırnak'ın Uludere İlçesi ile Medya Savunma Alanları sınırında önceki gün yaşanan çatışmaya ilişkin yazılı açıklamada bulundu. Ateşkes gereği tüm askeri faaliyetlerin durdurulmuş olması gerektiğini hatırlatan HPG, ancak Türk devletinin buna uymayarak askeri yol ve karakol yapımına devam ettiğini, bu faaileyetlerin de çatışma zeminini oluşturduğunu kaydetti. Gerillanın meşru savunma hakkı çerçevesindeki müdahalesi sonucu çatışmaların yaşandığını bildiren HPG, Haftanin-Uludere sınır hattındaki çatışmaların dün de devam ettiğini belirtti.

4 uzman çavuş öldü

Açıklamada önceki gün çıkan çatışmalarda 4 uzman çavuşun öldüğü, çok sayıda askerin yaralandığı, 2 zırhlı aracın da darbelendiği bildirildi. Açıklamada, şu ayrıntılara yer verildi:

* 6 Mart günü saat 07.30'da Medya Savunma Alanları'nın Haftanin alanına bağlı Şehit Kendal tepesine doğru zırhlı araçlar eşliğinde ilerlemek isteyen işgalci TC ordu askerleriyle gerillalarımız arasında şiddetli bir çatışma yaşanmıştır. Çatışmada tespit edilebilen 4 uzman çavuş ölmüş, çok sayıda asker yaralanmış, 2 zırhlı araç da darbelenmiştir. Ölü ve yaralı askerler 2 skorsky helikopterle alandan uzaklaştırılmıştır. Çatışma ardından Şehit Kendal alanıyla Kuraniş vadisine yönelik obüs ve havan saldırısı düzenlenmiştir.

*Aynı gün saat 13.30'da işgalci TC ordusu 7 zırhlı araç takviyesiyle yeniden Şehit Kendal alanına saldırmak istemiş, alanda saat 15.30'a kadar yoğun bir çatışma yaşanmıştır. Gerillalarımızın güçlü savunması nedeniyle düşman bir kademe geri çekilerek beklemeye geçmiştir.

*Çatışma esnasında saat 14.00 ile 14.30 arasında işgalci TC ordusu, savaş uçaklarıyla Şehit Kendal alanı üzerinde alçak uçuş yapmış; eş zamanlı olarak Şehit Kendal ve Kuraniş vadilerine yönelik obüs ve havan toplarıyla bir bombardıman düzenlemiştir.

* 7 Mart günü saat 05.30'da işgalci TC ordusu 5 zırhlı araçla çatışma alanına yeniden müdahale etmek istemiş, gerillalarımızın karşılık vermesi üzerine saat 06.30'da bir çatışma yaşanmıştır. Alandaki çatışmalar öğlen saatleri itibarıyla halen devam etmektedir.

ANF/BEHDİNAN

www.arsivkurd.org

К годовщине Мартовского восстания

5 марта – особый день в истории Курдистана. В этот день в 1991 году начались события, конечным последствием которых является нынешнее существование полунезависимого Федерального Региона Курдистан в Ираке. Ситуация, в которой находились иракские курды к началу 1990-х годов, была, без сомнения, худшей за всю их историю. Вооруженное движение было задавлено, нация только что пережила кампанию массовых депортаций и прямого геноцида – Анфаль, 4000 деревень были уничтожены, сады и леса вырублены, колодцы забетонированы, 182 тысячи человек считались пропавшими без вести (только теперь их тела начинают находить в массовых могилах в пустыне), Халабджа еще не пришла в себя после химической бомбардировки – словом, ситуация казалось такой, что хуже не придумаешь. В дополнение ко всему, курды не имели и международной поддержки, поскольку в ирано-иракской войне Запад поддерживал режим Саддама, и хотя война и кончилась, инерция этой поддержки сохранялась. Кувейтская авантюра Саддама перевернула стол и смешала все карты. Против Ирака сформировался единый международный фронт, и курды почувствовали, что вновь приходит их время. Даже джаши догадались, что ситуация меняется, и начали активно сотрудничать с пешмарга.

28 февраля 1991 года Саддам сдался, подписав перемирие с многонациональными силами. Боевые действия прекратились, но на юге началось восстание шиитов, и целый ряд южных городов перешел под "народный контроль". Вслед за тем, начались демонстрации и в курдских городах. 5 марта вышедшие на улицу жители Рании и присоединившиеся к ним "джаши" взяли под контроль город. Восстание немедленно охватило окрестные городки. С гор стали спускаться отряды пешмарга, к повстанцам присоединились тысячи дезертиров, бежавших из разваливающейся армии. Уже 7 марта освобождена Сулеймания, 11 марта – Эрбиль, 13 марта – Дохук, и наконец 20 марта – Киркук. Науруз 1991 года курды впервые встречали свободными людьми. Вся власть в Курдистане перешла к Национальному фронту – блоку ДПК, ПСК и других патриотических партий.

Однако вскоре оказалось, что радоваться рано. Заключенное с международной коалицией перемирие позволило Саддаму бросить все силы на подавление восстаний. Расправившись с шиитами на юге, он направил на север отборные части Республиканской гвардии. В небе Курдистана появились иракские самолеты и вертолеты, и слухи, что Саддам готовится применить химическое оружие, вызвали панику у людей, недавно переживших трагедию Халабджи. 3 апреля иракцы взяли Сулейманию, после чего Саддам Хусейн официально объявил о "подавлении мятежа". В страхе перед новым "анфалем", курды кинулись к границам с Ираном и Турцией. По оценке Генсека ООН в конце апреля в Иране находилось около 1 млн беженцев из Ирака, в Турции — 416 тыс.; от 200 тыс. до 400 тыс. чел. искали укрытия в высокогорной местности Ирака. Из районов Киркука и Эрбиля бежало до 70 % населения.

Перед лицом гуманитарной катастрофы, 5 апреля ООН принимает резолюцию № 688, объявляющую территорию к северу от 36 параллели "зоной безопасности". США, Великобритания и Франция в рамках гуманитарной операции "Provide Comfort" ввели в Иракский Курдистан свои войска, после чего от Саддама Хусейна ультимативно потребовали оставить три курдские провинции. К октябрю иракские войска, а с ними и все чиновники и государственные служащие были выведены из Эрбиля, Дохука и Сулеймании.

Свободный Курдистан был восстановлен. Партиями были созданы временные органы власти, и начали готовиться парламентские выборы. Так возникла курдская государственность в Южном Курдистане, которая к нашему времени дала такие блестящие результаты. Теперь в Курдистане уже вступило в активную жизнь поколение, которое не помнит чужеземной власти и знает о ней только по рассказам старших.

Достижения, оплаченные страданиями и кровью отцов, нынешняя молодежь воспринимает, как нечто само собой разумеющееся. Недовольная своим нынешним положением, она предъявляет счет к курдским властям, требуя большей свободы и справедливости. Само по себе, это нормально: только таким образом возможен социальный прогресс. К сожалению, однако, она не всегда помнит, что национальная государственность – не есть что-то, само собой разумеющееся для курдов, и что, борясь за свои законные права и интересы, следует думать о том, чтобы эта борьба укрепляла, а не подрывала устои общества и национальной государственности. Между тем, хотя Саддам и повешен - у курдов осталось множество коварных и беспощадных врагов как внутри Ирака, так и за его пределами, врагов, которые выжидают удобного момента, чтобы ликвидировать завоевания курдского народа, и сами изо всех сил провоцируют такой момент. Но их планы окажутся тщетны: пройдя через все неизбежные "кризисы роста", Свободный Курдистан выйдет из них не ослабленным, а усилившимся – более свободным, более справедливым и более единым.

Премьер-министр Барзани приветствует "Standard Chartered" в Курдистане

Премьер-министр Регионального правительства Курдистана (КРГ)

Нечирван Барзани 3 марта выступил на церемонии открытия представительства британского международного банка "Standard Chartered" в Эрбиле. Г-н Барзани обрисовал необходимость совершенствования банковского сектора Курдистана. Он сказал: "Я считаю, что для нас настало время серьезно изучить международную финансовую практику, и внимательно рассмотреть, как современная банковская система может помочь семьям и предприятиям управлять их богатством. У меня нет сомнений, что присутствие "Standard Chartered" поможет нам продвинуться вперед в этом направлении". Г-н В. Шанкар, генеральный директор отдела "Standard Chartered" по Европе, Ближнему Востоку, Африке и Южной Америке, заявил, что его компания полна оптимизма в отношении своей деятельности в курдском регионе. Генеральный консул Великобритании, г-н Хью Эванс, подчеркнул уверенность Соединенного Королевства в его взаимовыгодных отношениях с Курдистаном, и поблагодарил КРГ за его политику в поддержке решения "Standard Chartered" начать операции в Курдистане. Г-н Гэвин Уишарт, генеральный директор "Standard Chartered" в Ираке, также выступил с благодарственной речью от имени правления банка.

Официальный представитель администрации Сирийского Курдистана: Мы ждем признания от КРГ

Как сообщает агентство "BasNews", министр иностранных дел сирийского курдского кантона Джазира, Салих Гадо, заявил, что его администрация все еще ждет официального признания со стороны Регионального правительства Курдистана (КРГ).

Гадо, который также является членом политбюро курдской "Левой партии Сирии", пояснил, что его администрация ждет формирования нового правительства КРГ, чтобы, наконец, получить ответ. "Региональное правительство Курдистана еще ничего не сказало об администрации Рожава, потому что новое правительство до сих пор не сформировано, и мы ждем, когда этот процесс закончится", заявил Гадо на пресс-конференции в Амуде (Сирийский Курдистан).

Он также выразил свою признательность иракским курдским СМИ, политическим партиям и НПО за освещение событий в Сирии, и их поддержку местной администрации, особенно одной из правящих партий Курдистана, "Патриотическому Союзу Курдистана" (ПСК). 13 ноября 2013 года курды Сирии объявили о создании местной администрации в курдском регионе Сирии. Объявление стало источником беспокойства для США, Турции, а также КРГ, которое обвинило партию "Демократический союз Курдистана" (PYD), под руководством которой была создана администрация, в принятии односторонних решений и маргинализации других

курдских сирийских партий, членов "Курдского Национального Совета" (KNC) .

Нуджаифи: То, что сделал Малики, это военный переворот

Как сообщает "Shafaaq News", спикер парламента Ирака, Усама

аль-Нуджаифи, назвал в четверг обвинения, выдвинутые против него премьер-министром Ирака, Нури аль-Малики, "военным переворотом", направленным против демократии и политического процесса в стране.

"Любая попытка подвергнуть сомнению легитимность парламента является военным переворотом, потому что парламент дал легитимность правительству Малики, и может его лишить ее", сказал Нуджаифи на своей пресс-конференции в парламенте.

Нуджаифи назвал обвинения аль-Малики "невежеством в отношении иракской конституции, чего не допускается в странах мира", добавив, что выход из этой проблемы, вызванной Малики, должен быть найден посредством "выборов и избрания правильного человека". "Бюджет является важным финансовым правом, и правительство не может тратить ни копейки до утверждения своего законодательства. Совет министров может провести операционный бюджет, но и не может провести инвестиционный". Нуджаифи поблагодарил президента Регионального правительства Курдистана, Масуда Барзани, главу Верховного Исламского Совета, Омара аль-Хакима, и других политических деятелей за отклонение позиции Малики и поддержку парламента. "Атака Малики является беспрецедентной и угрожает демократии в Ираке, и это не только мое мнение, но и мнение всех политических сил", заявил он.

Спикер парламента назвал выпад Малики прикрытием его собственной неудачи в управлении правительством, и пригрозил подать на него в суд. Усама аль-Нуджаифи также пообещал подать иск против официозного иракского спутникового канала, сократившего трансляцию его пресс-конференции, которая стала ответом Нуджаифи на обвинения премьер-министра Малики.

Женщины Курдистана готовятся к Наурузу

Рынки тканей и магазины курдской одежды в Иракском Курдистане переживают настоящий бум покупательниц, готовящихся к встрече курдского Нового года - Науруза. Агентство "Shafaq News” публикует фотографии, иллюстрирующие ажиотаж на центральных рынках курдской столицы, Эрбиля, где женщины рассматривают разложенные на земле рулоны тканей, чтобы выбрать ту, что им понравится. Предпраздничным возбуждением охвачены курдянки всех возрастов. Продавец Маджид Али говорит, что он без остановки отрезает куски ткани уже с конца февраля, а с начала марта рынки процветают от большого количества продаж. По мнению продавца Ахмеда Шакхавана, женщины считают, что курдские одежды выглядят красивее именно на Науруз, поэтому многие из них приходят за покупками в марте. Он также отметил, что в этом году предпочтение отдается ярким цветам тканей и их современным моделям, мода на которые меняется очень быстро. Г-жа Бакшан Нуреддин готовится купить отрезы тканей для себя и дочек. Она говорит, что ее семья покупает курдскую одежду для фестиваля Науруз каждый год, потому что, по ее мнению, Навруз становится красивее с курдской одеждой. Она также отмечает быстротечность моды на определенные ткани и необходимость соответствовать

новым веяниям. Курдские одежды, особенно женские, являются одним из национальных символов, поэтому люди с гордостью носят их до сих пор, несмотря на цивилизационные аспекты и обилие современной одежды в магазинах. Доминирующими чертами курдской женской одежды являются яркие цвета, цветочный рисунок и блестки. Каждая область имеет свои собственные отличия в наряде, часто незаметные для приезжих.

kurdistan.ru

www.arsivakurd.org

Формирование нового кабинета КРГ все еще не закончено

Более 160 дней прошли после парламентских выборов в Курдистане, но основные политические партии не достигли соглашения по формированию нового кабинета. Как пишет "BasNews", основная проблема лежит между "Горран" ("Движение за перемены") и "Патриотическим союзом Курдистана" (ПСК), в их мнениях по поводу кандидатур на пост министра внутренних дел. Согласно информации агентства, на встрече, которая состоялась в понедельник в Сулеймании, "Демократическая партия Курдистана" (ДПК) и "Горран" обменялись некоторыми предложениями о распределении должностей. Депутат "Горран", Омар Инайат, сообщил "BasNews" , что "мы отказались от поста заместителя премьер-министра ради быстрого формирования нового правительства, но, к сожалению, они отказываются теперь дать "Горран" пост МВД. ДПК уделяет слишком много внимания ПСК из-за их предыдущего стратегического соглашения. ДПК связана с ПСК, и все равно, слишком много печется о них.

Они должны вести себя независимо, как и мы, и пусть ПСК становится оппозиционной партией. Почему они стыдятся быть оппозицией?". Как мы уже писали, согласно сообщениям курдских СМИ, ДПК ранее сообщила "Горран", что передача им портфеля министра МВД является довольно сложной задачей, так как члены бюро ПСК и супруга Джаляля Талабани, Херо Ибрагим, предупредили ДПК, что они не будут участвовать в новом правительстве и перейдут в оппозицию, если Министерство внутренних дел достанется "Горран". Со своей стороны, ДПК считает, что участие ПСК в новом правительстве имеет жизненно важное значение, потому что к этой партии принадлежат множество членов сил пешмарга и сил безопасности. Депутат ПСК, Горан Азад, предлагает "Горран" принять министерство финансов и контролировать доходы Курдистана. "Я предлагаю "Горран" попросить Министерство финансов, потому что так они смогут следить за доходами Курдистана, особенно за бюджетом нефти. Кроме того, министр финансов, а не министр внутренних дел, является членом Высшего совета по нефти. Таким образом, они смогут добиться справедливости в правительстве, о которой они так часто говорят".Секретарь политбюро ДПК, Фазыль Мирани, сообщил накануне журналистам, что обсуждение вопроса формирования правительства с ПСК завершено и теперь последуют встречи с "Горран". Политолог Асо Али отмечает, что нынешняя ситуация в Курдистане не является рискованной, и просит политические партии отложить свои интересы в сторону, попытавшись сформировать новое правительство как можно скорее. Другой чиновник "Горран" считает, что политические партии просят больше, чем заслуживают. "Причина задержки формирования нового правительства состоит в том, что политические партии просят больше, чем они должны. Распределение должностей должно быть основано на результате выборов, а не на соглашениях между сторонами", сказал "BasNews" Кардо Мохаммед.

Международная комиссия по правам человека в Сирии посетила Курдистан

Во вторник Региональное правительство Курдистана (КРГ) объявило о прибытии делегации Международной независимой комиссии по правам человека в Сирии. Курдистан имеет около 250 000 сирийских беженцев в лагерях, расположенных в провинциях Эрбиль, Дахук и Сулеймания. Несколько тысяч из них предпочитают жить за пределами лагерей с родственниками или в арендованных домах городов региона. Глава департамента внешних связей КРГ, Фалах Мустафа, в понедельник принял делегацию Международной независимой комиссии по правам человека в Сирии во главе с Паоло Сержио Пинейро, который рассказал о задачах комиссии, начавшей свою деятельность в сентябре 2011 года. Как заявил Пинейро, целью визита является сбор информации о нарушениях прав человека в Сирии и сотрудничество с жертвами насилия. Комиссия начала свою деятельность с началом конфликта в Сирии и представила свой доклад в соответствующие органы, пытаясь донести голоса жертв насилия и войны до международного сообщества, и помочь им. Комиссия стремится также определить преступления в Международном уголовном суде для привлечения к ответственности лиц, виновных в этих преступлениях. Международная комиссия по правам человека является независимой организацией, которая готовится опубликовать свой доклад о нарушениях прав человека в Сирии в марте этого года. Доклад будет основываться на информации и документах, подготовленных международными учреждениями и организациями.

КРГ опровергает сообщения об экспорте нефти в Турцию

Как сообщает "BasNews", Региональное правительство Курдистана (КРГ) опровергло сообщения об экспорте нефти в Турцию, подчеркнув, что до сих пор продажи курдской нефти не проводились. Представитель КРГ, Сафин Дизайи, заявил, что сообщения о контрабанде курдской нефти в Турцию являются ложными. "Ряд СМИ опубликовали сообщения, обвиняющие Курдистан в контрабанде нефти в Турцию. Мы начали расследование этого вопроса и пришли к выводу, что они являются необоснованными". Он также заявил, что КРГ по-прежнему привержено прозрачной и подотчетной Багдаду продаже своей нефти на мировые рынки. "Вот почему мы отвергаем эти сообщения", добавил Дизайи. Ранее Багдад обвинил КРГ в использовании своего трубопровода для переправки нефти в Турцию, но сделал это без доказательств, и обвинение было отклонено Эрбилем.

"Анфаль": признание как средство защиты

Геноцид, совершенный Саддамом Хусейном против курдов, не следует забывать, говорит Струан Стивенсон, британский депутат Европарламента и глава делегации парламента по связям с Ираком. "Ужасающее угнетение, от которого курды пострадали при Саддаме Хусейне, должно стать необходимой частью образования наших детей", заявил Стивенсон в интервью "Rudaw".

Депутат представляет собой часть большого числа западных политиков, которые поддерживают Региональное правительство Курдистана (КРГ) в стремлении к формальному признанию зверств Саддама против курдов как геноцида, и объявили 16 марта международным днем борьбы против применения химического оружия. В день, когда в 1988 году режим Саддама атаковал курдский город Халабджа, погибли около 5000 мирных жителей. Фотографии мертвых женщин, детей и даже младенцев возмутили мировое общественное мнение и стали символом кампании "Анфаль". "Для ЕС и западных стран важно признать "Анфаль" геноцидом, потому что мы должны извлечь уроки из истории и убедиться, что это никогда больше не повторится", сказал Стивенсон.

Саддам начал кампанию "Анфаль" против курдского меньшинства в Ираке в 1987 году. Операция продолжалась до 1989 года, и включала в себя использование наземных наступлений, воздушных бомбардировок, систематическое разрушение населенных пунктов, массовые депортации, расстрелы и применение химического оружия. По оценкам, были убиты более 180 000 человек, около 4500 курдских деревень были стерты с лица земли. В 2012 году Швеция стала первой страной в мире, признавшей убийства курдов геноцидом. В прошлом году это поддержал британский парламент. С тех пор все больше депутатов Европы настаивают на том, чтобы последовать их примеру. Датский депутат Николай Виллюмсен считает, что курды были "преданы" международным сообществом в 1988 году, и указывает на западные компании, продававшие Саддаму материалы для производства химическое оружия. "Поэтому я считаю, что мы должны исправить несправедливость и Дания должна признать "Анфаль" геноцидом. Не потому, что это поможет вернуть мертвых к жизни, а потому, что это будет признанием их страданий и поможет противодействовать повторению этого".

"Мы, датчане, знаем, что Саддам использовал газы против курдов, и мы использовали это в качестве одного из аргументов для начала войны в Ираке в 2003 году. Но все же мы не признаем "Анфаль" геноцидом. Таким образом, мы применяем двойной стандарт", сказал Виллюмсен.

По данным британского депутата Роберта Халфона, отсутствие международного признания вызвало "глубокое чувство обиды среди курдов". Таким образом, он хочет, чтобы западные правительства провели соответствующую резолюцию в Организации Объединенных Наций.

"Признание будет означать, что лица, ответственные за военные преступления, могут предстать перед международным судом, а компенсация будет выделена Региональному правительству Курдистана… Признание поможет залечить раны прошлых лет", сказал он. По словам Бохрана Ясина, профессора Университета шведского города Лунда, признание Западом страданий курдов будет и моральной поддержкой. Он проводит параллель с геноцидом евреев, или Холокостом, во время Второй мировой войны. Он отметил, что евреи использовали Холокост, чтобы защитить себя и заставить международное сообщество морально поддержать создание Израиля.

"Признание означает защиту. Курды должны быть осведомлены об этом", сказал Ясин. ***kurdistan.ru***

ДИПЛОМАТ
№ 10 (254) 10 - 16 март 2014 ОБЩЕСТВЕННО-ПОЛИТИЧЕСКАЯ ГАЗЕТА

ПОСЛЕДНЯЯ страница

Президент Курдистана предупреждает Багдад

Президент Курдистана Масуд Барзани заявил в четверг, что лидеры Багдада "нарушают гордость и достоинство курдов", предупредив, что Эрбиль отреагирует на это таким образом, "которого они не могли себе представить". Об этом пишет "Rudaw".

"С таким большим количеством жертв народ Курдистана никогда не сделает шаг назад, но всегда будет идти вперед", пообещал Барзани, выступая на церемонии захоронения останков 93 жертв кровавых 1980-х годов, когда Саддам Хусейн проводил кампанию "Анфаль" против курдов Ирака. "Если правители Ирака считают, что могут использовать карту давления против нас, то я говорю им честно, что мы займем такую позицию, которой они никогда не представляли. Пусть они подождут и посмотрят, сможем ли мы сделать это", сказал Барзани.Шиитское правительство Ирака заблокировано в серьезном споре с Курдистаном. Премьер-министр Ирака Нури аль-Малики утверждает, что нефтяные доходы от экспорта нефти, который Эрбиль готов начать в Турцию по новому трубопроводу, должны поступать в его государственную нефтяную компанию "SOMO".

Курды хотят руководить экспортом самостоятельно, ссылаясь на конституцию страны. Для того, чтобы оказать давление на курдов, Малики и его близкие советники лишили Региональное правительство Курдистана (КРГ) его доли в общем бюджете. В своих предыдущих комментариях, Барзани назвал эти действия равносильными "объявлению войны". Он сказал, что единственное, что держит курдов в Ираке, это конституция, в противном случае они могли бы объявить референдум и добиваться независимости. "Мы не привыкли жить в условиях тирании", заявил Барзани на церемонии, где присутствовали высшие государственные чиновники, депутаты и иностранные дипломаты. Президент сказал, что иракские курды страдали и жертвовали, чтобы быть хозяевами своей судьбы, и что они "не позволят другим решать за них".

В своем выступлении, Барзани заявил, что угрозы Багдада не закончились, и повторил множественные комментарии курдских чиновников, что Ирак находится под угрозой разрушения. "Ирак находится под угрозой. Демократия, федерализм, и сосуществование в рецессии и в серьезной опасности. Партнерство потеряло свой смысл", сказал Барзани, добавив, что Багдад намеренно и под разными предлогами вызывает проблемы у курдов. "Это не имеет ничего общего с нефтью или бюджетом", сказал Барзани, говоря о причинах ухудшения отношений между Багдадом и Эрбилем. "Вопрос намного больше, чем это: речь идет о нарушении гордости и достоинства курдов и Курдистана".

По мнению курдского президента, иракские лидеры намерены маргинализовать курдов и превратить их автономный регион в простую провинцию без какой бы то ни было власти. Ссылаясь на последние переговоры между Багдадом и Эрбилем, Барзани заявил, что "курдские делегации посещали в прошлом Багдад много раз, но вместо решения проблем Багдад только сократил бюджет. Это враждебный акт, и мы не можем поставить себя под угрозу". Стоя перед останками жертв "Анфаля", лежащими в гробах, покрытых курдскими флагами, и готовых к погребению, Барзани заявил аудитории и родственникам погибших, что подобная ситуация с Багдадом не может продолжаться.

"Мы должны пересмотреть наши отношения с Багдадом", сказал он. "Мы не можем все время жить под угрозой. Мы не хотим неприятностей для Эрбиля или Багдада. Мы ни за что не продадим нашу свободу", заключил президент.

Выступивший далее Арам Мухаммад, министр по делам "Анфаля" и мучеников, заявил, что поиск и извлечение останков жертв были трудными из-за плохой ситуации в области безопасности в Ираке. "После нескольких лет геноцида "Анфаль" со стороны режима Баас, работы по поиску массовых захоронений до сих пор остаются проблемой из-за географии области и ситуации в области безопасности", сказал он.

Министр сообщил, что последние останки были найдены в декабре прошлого года, недалеко от границы с Саудовской Аравией, в южной пустыне Ирака. "Большинство жертв были расстреляны, все они - мужчины в возрасте старше 20 лет", сказал он. Останки принадлежат 93 из 8000 членов племени Барзан, которые были арестованы иракскими военными в начале 1980-х.

Президент Курдистана и глава МИД Турции встретились в Эрбиле

В среду 5 марта президент Курдистана Масуд Барзани встретился в Эрбиле с министром иностранных дел Турции, Ахметом Давутоглу.

Стороны обсудили двусторонние отношения, политические проблемы Ирака, в том числе предстоящие в апреле парламентские выборы, а также конфликт. Как заявили и Барзани, и Давутоглу, они очень довольны состоянием отношений Турции и Региона Курдистан, и готовы к дальнейшему укреплению политических, экономических и культурных связей.

Премьер Барзани: Курдистан не уступит своих конституционных прав

Премьер-министр Иракского Курдистана, Нечирван Барзани, заявил во вторник, что Эрбиль "не отступит" от своих конституционных прав в отношении нефтяных ресурсов Курдистана, добавив, что угрозы со стороны Багдада не помешают курдам. "Мы слышали прямые угрозы от Багдада и раньше", сказал Барзани во время своего выступления на Сулейманийском форуме, организованном в Американском университете Сулеймании, втором по величине городе Курдистана.

"Мы по-прежнему продолжаем говорить о решении вопросов. Но я повторяю - и Багдад должен это знать - что мы не будем отступать от сохранения наших конституционных прав", подчеркнул он. Шиитское правительство Ирака заблокировано в серьезном споре с автономным Курдистаном, который придерживается своего намерения начать крупные экспортные поставки нефти в Турцию, ссылаясь на конституцию страны. Багдад настаивает, что нефтяные доходы от экспорта должны поступать через его государственную организацию сбыта нефти "SOMO", а курды хотят видеть ее лишь в роли наблюдателя. Чтобы оказать давление на курдов, премьер-министр Ирака, Нури аль-Малики, распорядился задержать долю анклава в республиканском бюджете. Президент Курдистана Масуд Барзани назвал это равносильным "объявлению войны". Багдад утверждает, что выплата бюджета была приостановлена из-за невыполнения курдами обязательства экспортировать 400 000 баррелей нефти в день, что, якобы, привело к дефициту бюджета. Это утверждение опровергается Эрбилем. В своем выступлении на форуме, прошедшем под названием "Навигация вызовов на Ближнем Востоке", Барзани заявил о своей серьезной озабоченности по поводу нарушения конституционных прав Курдистана. Говоря о настойчивости Ирака в сохранении власти Багдада, Барзани заявил: "Идея центральной власти для нас закончилась". Не называя Малики, Барзани заявил, что решение лишить курдов бюджета "является решением одного человека".

"Мы обеспокоены тем, что Багдад использует средства к существованию Курдистана как козырную карту, что является решением одного человека. То, чего мы боялись, по сути, произошло". Али Адиб, министр высшего образования Ирака, который также принял участие в форуме, заявил, что Эрбиль и Багдад должны попытаться решить свои разногласия. "Разногласия не могут быть решены в одночасье", сказал Адиб. "Но если каждая сторона будет жестко стоять на своем, мы никогда не достигнем решения". Говоря о тупиковой ситуации с бюджетом, Адиб сказал: "Ирак имеет большой бюджет и каждый должен извлечь из этого пользу". В числе высокопоставленных политиков, собравшихся на форуме, был также министр иностранных дел Турции, Ахмет Давутоглу. Он высоко оценил усилия своего правительства в заключении мира с курдами Турции, заявив, что курды и турки являются полноправными гражданами его страны, и что правящая "Партия справедливости и развития" (АКР) помогла открыть курдское теле- и радиовещание, несмотря на серьезную критику со стороны других турецких партий. Анкара и "Рабочая партия Курдистана" (РПК) начали свой мирный процесс в прошлом году, течение которого курды оценивают как слишком медленное. Давутоглу заявил, что торгово-экономические отношения являются важным инструментом для построения прочных отношений между народами региона, и что Анкара настаивает на сохранении отношений с Ираком и Курдистаном. Он также говорил об уважении этносов и религий: "Мы должны признать, что мусульмане являются мусульманами, христиане являются христианами, а евреи – евреями. Мы должны принять все различия людей". Курдский премьер-министр также поднял тему задержки формирования нового кабинета КРГ. Но, сказал он, время, потраченное на достижение соглашения - более чем пять месяцев, прошедших с даты выборов в законодательные органы, - был оправданным. "Мы хотели, чтобы все стороны, которые пришли на выборы, приняли участие в управлении, и принесли четыре года мира и спокойствия Курдистану", сказал он. Форум был открыт выступлением Бархама Салиха, бывшего премьер-министра КРГ, который сказал, что Курдистан и Ближний Восток в целом сталкиваются с серьезными проблемами. "У нас есть много проблем, но мы по-прежнему надеемся на их решение", сказал Салих. ***kurdistan.ru***

TƏSİSÇİ VƏ BAŞ REDAKTOR:
TAHİR SÜLEYMAN
ÎMTÎYAZ Û SERNIVÎSAR:
TAHÎR SİLÊMAN
УЧРЕДИТЕЛЬ И ГЛАВНЫЙ РЕДАКТОР:
ТАХИР СУЛЕЙМАН
Tel: +994 50 352-33-18

Azərbaycan şöbəsinin redaktoru:
Ramiz Cəbrayılov
Xüsusi müxbir:
Sakit ÇIRAQLI
Региональный корреспондент:
Усуб ТЕЙФУР
Müəlliflərin mövqeyi ilə redaksiyanin mövqeyi üst-üstə düşməyə bilər.

www.diplomata-kurdi.com
Ünvan: Bakı şəhəri 40, küçə
S.Mehmandarov ev 25, mənzil 17

Navnîsan: Bakû 40, soqaq
S.Mêhmandarov xani 25, mal-17

Адрес: Баку 40, улица С.Мехмандаров
дом 25, кв.-17

Qəzet “Diplomat” qəzetinin bilgisayar mərkəzində yığılıb səhifələnib və “Mətbuat” mətbəəsində çap olunmuşdur.
e-mail: hewler@mail.ru
Şəhadətnamə: NFŞ 005004966
BUSB-un Sabunçu rayon filialı
VÖEN 1800061582
H/h 438010000
Sifariş: 1500